

3,2064

వరిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1923-వ సం॥ అక్టోబరు 5-వ తేదీ శుక్రవారము

శ్రీ విశ్వనాథుల నంబూరి భాగ్యవదనాన బహుళ పక్షి

No. 157

సంచిక ౧౫౭

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు ముంచియుండు

గొప్పగొప్పపాఠశాల కేలకుపేట
జ్యోగ్యతావ్రతములు పొందియున్నది
కలనోవ్వుల మోస్తును. చాచువు పోట్ల
కాపును. పార్వపునోవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురక్షను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దున్నదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నోవ్వులకు నంజివివరించి.

మంచువా. చీటి చూచి కొనిన

మోనము గలుగదు.

చక్కని డబ్బిలో నహా నీసా 1-6 0-10-0

డబ్బా 1-6 రు 6-4-0 లు.

ప్రతిబంటు ముఖ్యముగా నుండగలది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబులెట్టివీధి, మద్రాసు

ఈ

109, ప్రభువోడ్డు, భోక్తు, బొంబాయి

ధర సరసము!

నక్కుక మైన సరుకు!!

స్వదేశాభిమానులారా ఆలసింపక స్వదేశి పరిశ్రమమునకు

ప్రోత్సహమొనగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు!!

అన్ని రకముల పప్పురమెట్లు హిందూదేశమునందే హైందవశ్రామకులచే చేతితో
తాళబడక తయారుచేయబడినది. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఏజెంట్లు:—పేరూరి నచ్చిదానందరావు, బెజవాడ; మద్దుల కేశవరావు, ఏలూరు.

తంతి విలాసము

"పేరూరి".

ది ఈస్టర్న్ కన్ఫెక్షనరీమార్ష

16, ఆదియప్పనాయకపేడి, జి. టి, మద్రాసు.

ఇది వరకు మా పద్ద బేరము చేసిన

వారందరూ తృప్తిపెండుట మాత్రమే కాక, నడిచితే బద్దలపడే చంపుటచే మానవ్యము
నకు ప్రజల నిద్రకును. మేలైన అడవి భిక్షుకాగము నగలు రామసిరహా రండును
ఈదిగువ విలాసమునకు దయచేయ గోరెను ఈ ఉత్తరము ప్రాచీన చరిత్రమును.

సరిశ్రమకాల:— జలగం సుబ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందుకో,

96. వరదాముత్తియప్ప వీధి, మద్రాసు; హోదాం:—చై నాబాబురొడ్డు (పూలలింగడికి ఎదురు) మద్రాసు.

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుంచి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగురుమీరుచాయ నూలురకమున్న
నూతన పలురకముల క్షలరు నూలున్న, నెం 20 మొనలకొని నెం 150 బరు నూలువరకు
తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు అర్ధరు వ్రాయించితే ధనిలు సరసముగాను గట్టి
చాయలుగాను పంపించబడును. కాంపిల్ అర్ధరుకు వ్రాయుడు.

యల్. కే. మీనాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు సప్లైవ్యాపారం, మహల్ నీధి, మధు.

పాబ్ కో రంగులు

అన్ని పనులకు పయోగపడును.

మీడియంకు సరియైన విలువను పొందనగును.

పాబ్ కో రంగులు ఎట్టి వివరీతపు పెండులకైనను,
వానలకైనను, పగులుటగాని, కాంతి తగ్గుటగాని,
లేక చాలకాలమువరకు నుండును.

వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే నల
హాలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ ఉత్సాహకరము
మును పోగొట్టుకొనకుడు. వెంటనే వ్రాయుడు.

మాస్సీ లింగ్ కో లిమిటెడ్,

బోస్టువాక్కు 60, మద్రాసు.

Best Plants & Fresh Seeds !!

Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guavy
and Pomegranates Rs. 6 per dozen. Pomaleo
Orange and Lime Rs. 9 per dozen Roses & best
coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Vege-
table & Flower Seeds, 20 sample pkts. Rs. 2
each per 10 sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN
VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2
Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to :-

ABDUL RAHMAN, Nursery, Salem

బొంబాయి లైఫ్ అమ్యారెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాల్ బాఖాయ్ నమల్ దాస్ Kt.

C 1 E.J.P. సెలెక్షన్ యజ్. డి. కాల్చుచార్ ఇండియా
చేత్ర భిక్షులెనెనెలొక్కె అన్ని విధముల పాలసీఫాకర్ము
ల నివ్వగలవియు. ప్రత్యేక పనులయములు 4845
మృత ప్రేమియములు, ఎక్కడ నోననలు, స్వల్పవరకులు.

మంచి చేతిజెబెంట్లు.

అహోబిల్ చార్ థర్ ఫీనడ. పాలసీవారు హక్కు
చేయగల సర్టిఫికేటు నివ్వబడును వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary

Madras Branch, P. B. No. 337,

Mount Road MADRAS,

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ అక్టోబరు 5-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు		
మనుకు తెనాలివి ,, ప 42 కలవి రు	12 12 0	18 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటో	18 8 0	14 0 0
ధిల్లి ,, డిటో	15 8 0	17 8 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
సువ్వులు ,,	20 0 0	28 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0
నెనగలు ,, డిటో	18 4 0	14 2 0
పెసలు ,, డిటో	14 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	14 8 0	16 0 0
ఉలములు ,, ర 195	10 0 0	11 0 0

3. నూనెపప్పులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	21 0 0
మినుకేదనగనకప్పు బా 1-కి	55 0 0	56 0 0
చేడిగొట్టిన ,,	45 0 0	50 0 0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 117 మినుకనూనె 115		
అముదము బా 1-కి	100 0 0	108 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయకపప్పు బా 1-కి	110 0 0	112 0 0
కూరకపప్పు ,,	75 0 0	83 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి	70 0 0	77 0 0
దనియాల ,, బా 1-కి	84 0 0	88 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 40, 45		
కాళ్ళపొయకట్టు ,,	50, 55	
తెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అస్సాచక్కర బస్తా 1-కి	26 6 0	28 10 0
చింతకండు బా 1-కి	28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	81 0 0	88 0 0
చదరం ,,	29 0 0	81 0 0
రవుండు ,,	25 0 0	81 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యాటి	రు 8 2 0	
నెం 6 ,, కట్టారి	5 8 0	
నెం 24 ,, లాకి	6 0 0	
నెం 20 1/2 రెవ్వేస్ట్రీలు	7 7 0	
నెం 40 జుమ్మరు 10 పా	12 8 0	
నెం 44 సాండో	6 2 6	
నెం 40 రాటి	10 12 0	
నెం 4 బెన్ని మసీదు	4 12 0	

7. దూది

బోంబాబెడ్డు బాగువ 1-కి	రు 86 0 0	
------------------------	-----------	--

8. లోహములు

వండి 100 కులం 1-కి	రు 61 0 0	రు 61 8 0
బంగారుకులం 1-కి	21 0 0	21 2 0
సవరణ 1-కి		18 7 6
ఇత్తడి బా 1-కి	225 0 0	280 0 0
రాగి బా 1-కి	276 0 0	280 0 0

9. రంగులు

అత్తిపేలు స్వీట్లగులాండు అలిజరయిన్ సింహం		
సీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు	58 0 0	
,, నీలిరవ 1 రు	1 10 6	
,, 14 రకులు	1 10 0	
,, 28 రకులు	1 9 0	
,, 56 రకులు	1 8 6	
,, 1 అంగుళ	1 8 0	
కేరకులు పొన్నుసాగ్ బెల్ లెట్ అగ్గా (బుక్కరెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 రి	1 0 0	
సవరణ 4 రి	1 2 0	

ఆంధ్ర నాటకరంగము

బెజివాడ

పాదుకాపట్టాభిషేక నాటక ప్రదర్శనము

బెజివాడ, ది 28-9-23 తేదీన శ్రీ మారుతి మోతే

హానినందు సమాజాధిపతులను నిడంబరజీవులను జేకేభక్తులను నిగర్వమాదామణులను విద్యాధికులను కేవలధర్మవ్యూతులను ఆంధ్రనాటక కళాపాఠశాలకు నగు శ్రీయుత శ్రీ రాజా మోతే శారాయణరావు జమిందారు యం. యల్. సి. వారి శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము (వీలూరు) వారిచే జయప్రదముగా ప్రదర్శింపబడినది. నాటకము నిర్వీరకాలమునకే యవనిక యై త్రివిధము. రంగస్థలమున మంధర ప్రవేశించినది. శ్రీ తాయగవు మంధర ప్రత్యక్షమయిన నాయని ప్రేక్షకులమౌతు లకు గన్పట్టినది. మంధర పాత్రధరించినవారు శ్రీయుత ముక్తేవి రామానుజాచారిగారు న టిం చు హాసభావప్రకటన మంధర పాత్రపోషణకు తులాభారముగా పరిపూరినది. ఇక కైక పాత్ర ధరించిన శ్రీయుత నటరత్న పాడుపల్లి సుబ్బారావుగారు తన పాత్ర పాంజర్యకాంతిచే ప్రేక్షకుల, స్వాదయ మును ఆకరించిరి. వీరు కైకపాత్రకు తగినభావము రాజాంతః పుర శ్రీలక్ష్మణుడవలసిన లక్షణము విక్సిలి వర్ణనాతీతముగా నొప్పించిరి. దశరథపాత్ర శ్రీయుత పంగీరవిద్యార్థి అద్దంకి శ్రీ రామమూర్తిగారు ధరించిరి. శేషుగదా ప్రేక్షకులకు సుదీ నము! వారి శోత్రమాలకు తనివి దీర మృదుమధుర గానము వారి మాపులకు తనవు పులకాంతిమగు సమయము లిట్లసించినది. వీరి పాత్రపోషణమును కొనియాడుటకు ఫణింద్రునకైన దర ముగాదు. శ్రీరామపాత్ర శ్రీయుత విద్యార్థి బాలకవి పం చాంగం వెంకటరామానుజాచారిగారు ధరించిరి. మాతాపితృ ల యాజ్ఞను, జనదాటలేక కైకవద్దను దశరథునియొద్దను శైవు గైకొని అనజపత్ని సమేతముగా జనవాసమునకు పోవునపుడు వీరు చూపించిన నటశీలత విక్సిలి కొనియాడతగినది. వీరు రా మపాత్రమును అభిప్రాయముగా సమర్థించగల శక్తిగలవారు. లక్ష్మణ పాత్రధరించిన శ్రీయుత పంచాంగం వెంకటాచారిగారు. తన పాత్రమును చక్కగా పోషించుకొను సమర్థులే.

గాత్రము స్వయంత్రలేక పాటలు పద్యములు బాగుగా పా డలేకపోయిరి గాని తిరిమ్మ విషయములు బాగుగా సమర్థించి రి. భరతపాత్ర శ్రీయుత నాటకకళానిధి ఆరణి వెంకటపత్య నారాయణగారు ధరించిరి. కొంతమంది నటులు రంగస్థలమున ప్రవేశించు సమయముననే సింహగర్జనలతో రంగమున ప్రవేశించెదరు. అట్లుచేయుట పాత్రపోషణమునకు అంతరాయము గలిగించును. పత్యనారాయణగారు అట్లు రంగస్థలమున ప్రవేశించెదరు. మాతృగృహమున కేరతిగా పోషలయినో నట్లు రం గమున ప్రవేశించిరి. వీరప తన తండ్రిగారి మరణవృత్తాంతమును రామ వనవాస వృత్తాంతమును తన తల్లిచే నెరిగి సమయించిత రాద్రవమును బిప్పించిరి. వీరు మాట్లాడునపుడు ముద్దు బిడ్డకు పట్టుచున్నాడాయను దువివకముగా మాట్లాడెదరు. వీరు యిదివరకు వనంజనేయ మొదలగు శ్రీ వేదములుచేసి ఆంధ్రదేశమున విక్సిలి కీర్తిని బొందిరి. నాయకి నాయకపాత్రల ను విక్సిలి సమర్థతతో నొప్పించెదరు. తిరిమ్మ పాత్రధారులం దకు తగు సమర్థులే యావృతేసిరి. ఈ సమాజమువారిని భగవంతుడు శుభదృష్టిని అభిర్వదించు గాక యని ప్రార్థనా ఉన్నాడు.

అలాపటి సుబ్బారావు.

హానినందు సమాజాధిపతులను నిడంబరజీవులను జేకేభక్తులను నిగర్వమాదామణులను విద్యాధికులను కేవలధర్మవ్యూతులను ఆంధ్రనాటక కళాపాఠశాలకు నగు శ్రీయుత శ్రీ రాజా మోతే శారాయణరావు జమిందారు యం. యల్. సి. వారి శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజము (వీలూరు) వారిచే జయప్రదముగా ప్రదర్శింపబడినది. నాటకము నిర్వీరకాలమునకే యవనిక యై త్రివిధము. రంగస్థలమున మంధర ప్రవేశించినది. శ్రీ తాయగవు మంధర ప్రత్యక్షమయిన నాయని ప్రేక్షకులమౌతు లకు గన్పట్టినది. మంధర పాత్రధరించినవారు శ్రీయుత ముక్తేవి రామానుజాచారిగారు న టిం చు హాసభావప్రకటన మంధర పాత్రపోషణకు తులాభారముగా పరిపూరినది. ఇక కైక పాత్ర ధరించిన శ్రీయుత నటరత్న పాడుపల్లి సుబ్బారావుగారు తన పాత్ర పాంజర్యకాంతిచే ప్రేక్షకుల, స్వాదయ మును ఆకరించిరి. వీరు కైకపాత్రకు తగినభావము రాజాంతః పుర శ్రీలక్ష్మణుడవలసిన లక్షణము విక్సిలి వర్ణనాతీతముగా నొప్పించిరి. దశరథపాత్ర శ్రీయుత పంగీరవిద్యార్థి అద్దంకి శ్రీ రామమూర్తిగారు ధరించిరి. శేషుగదా ప్రేక్షకులకు సుదీ నము! వారి శోత్రమాలకు తనివి దీర మృదుమధుర గానము వారి మాపులకు తనవు పులకాంతిమగు సమయము లిట్లసించినది. వీరి పాత్రపోషణమును కొనియాడుటకు ఫణింద్రునకైన దర ముగాదు. శ్రీరామపాత్ర శ్రీయుత విద్యార్థి బాలకవి పం చాంగం వెంకటరామానుజాచారిగారు ధరించిరి. మాతాపితృ ల యాజ్ఞను, జనదాటలేక కైకవద్దను దశరథునియొద్దను శైవు గైకొని అనజపత్ని సమేతముగా జనవాసమునకు పోవునపుడు వీరు చూపించిన నటశీలత విక్సిలి కొనియాడతగినది. వీరు రా మపాత్రమును అభిప్రాయముగా సమర్థించగల శక్తిగలవారు. లక్ష్మణ పాత్రధరించిన శ్రీయుత పంచాంగం వెంకటాచారిగారు. తన పాత్రమును చక్కగా పోషించుకొను సమర్థులే.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండతగినది!
దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

Regd

తెప్పించి, జీవదాహ వాదిన మీరు విక్సిలి ల్ప వివరించెదరని మా నిశ్చయభిప్రాయము. (తరిగినను అడుగకరే 504, నా 301) మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాశ్రుతులే ఇందుకు ప్రజల నిదర్శనము. ఇన్ని మేలేనకస్తూరి, పండుమపువ్వు, అపూర్వమైన పిమిడలు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరికముగా రుచు లు చేయబడినవి. తాంబూలముతో గాని, జిడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. తలునిదములు, దబ్బలు, శీతలము అదీర్చుము, స్నెగు, కడుపుబ్బరము, కడుపుబిప్పి పిల్లలు వడినెము, శక్త్యుల శుభ్రు, అగ్నిహృదయము, మదబద్ధ ము మిహిహిత మొదలగునాటికి వ్రాగియుండునంత తనిచేయును. శ్రీమం వసిల్లలలు ముదలివారు మొదలగువారికి అమృతసహనము. వారింతలకు ఒక గొప్ప వకప్రసాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రు 0-4-4 హాస్టు ఖర్చు ఖర్చు 0-4-0 జి. బొమ్మ ఖర్చుతో 3 సహా రు. 1-8-0, 12 కి రు. 2-12-0, 25 కి రు. 3-8-4 భివగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, పొవైటరు.

శ్రీ సీతారామవ వైద్య శాల, మైసూరు

వాపట్ల

శ్రీకృష్ణలీలలు

మా వాపట్ల నాటకశాలలో గుంటూరు బాలమిత్ర సభ్యు లు శ్రీ పండిత సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రి కృతమగు 'శ్రీకృష్ణలీలలు' అను నాటకమును ప్రదర్శించియుండిరి. బాలమిత్ర సభికులెల్ల రు 7,8,10,12,15 ఏండ్ల ప్రాయముగలవారు ఈ బాలనటకులు ఆంధ్రమండలములు నైజాం రాష్ట్రమునం దెల్లెడల తమ యన మన నటనా కౌశల్య ప్రదర్శనముల గావించి గొప్పగొప్పవారి ప్రశంసలకు పాత్రులై అనేక సువర్ణ పతకములను, వండి చాలు లను, గిన్నెలను, పిల్లనగ్గివి, లక్ష్మీ పరస్మతి కృష్ణ విగ్రహ ములు మొదలగు బహుమతుల పొందియుండిరి. శ్రీ కృష్ణలీల ప్రదర్శనా సందర్భమున దేవీకి వసుదేవుల పాత్రల ధరించిన వై డిబాబు, నూరిగార్లు, శ్రీ కృష్ణ పాత్రధరించిన నాగలింగం రాధాకృష్ణమూర్తులను విశేష ప్రశంసాపాత్రులు. వసుదేవ భూమికను ధరించిన నూరికి ఆంధ్రభారీచాప్లిక్, అను బిరడ మును, దేవీకి పాత్రధారికి 'గాన పరస్మతి' అను బిరడమును, ద్వితీయ కృష్ణ పాత్రధారియగు రాధాకృష్ణునకు 'గానతోల' అను బిరడమును కలవు. క్రథమునకు శ్రీ కృష్ణపాత్ర ధరించిన నాగలింగం ఏడెనిమిడేడ్ల బాలుడు. అతడు నెవలి సింధు/ ను ధరించి, తులసిమాల చాల్చి, చిట్టత గజ్జెయ్యి ఘులుగుల్ల మని మ్రోయ, చేత రజతమయముగ పిల్లనగ్గివిబూని, అడు దు పాడుచు నవ్వుచు రంగమున బ్రవేశించిన వైఖరి జూడ ప్రేక్షకుల కానం దాశ్చర్యము లొదవను. అతని హాసభావములు, విలాపచేష్టలు, క్రీగంటి దృక్పలు, మద్దు లొలుకుటకులు, మృదు మధుర స్వరము, అతిశ్రావ్యమగు గానము కనిన వినిన ప్రేక్షకు లెల్లరు ఆనందాభి సజ్జుత లొగిరనుట నిజము. దేవ కీ పాత్రధారియగు 'వైడిబాబు' అప్రమ గర్భమున నుదయించిన బాలకృష్ణుని ఆడించి లాలించుకొని వరమాశ్చర్యమును, శేషలియ తోని యశోద గృహమునకు గొంపోవు నిమిత్తము వసుదేవున కిచ్చు సందర్భమున జూపించి, యొప్పించిన శోకరసము చూడ జూడ నితడు భవివ్యతౌలమున నాంధ్రనాటక రంగమున ససమాన శ్రీ పాత్ర ధారియగునని యాన వొడముచున్నది. ఆ సమయమున నతడు నిజముగ శోకింబులయు ప్రేక్షకుల శోక భార సంతప్తులగు జేయుటయు సందర్శించెను. ఇట్టి నటనా కౌ శల్యమును శ్రోదిత్యమును కలిగిన నీ బాలకులకు వరమదయో కరడగు భగవానుడు పరిపూర్ణ ఆయురారోగ్యము లొసంగు గాటి!

సింగంపల్లి వెంకటాద్రి,

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-6-0

ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇబ్బడిన వెంటనే విష పురుగుల జంప ప్రారంభించి వాంతి భేదుల తగ్గించి మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టికలుగజేయును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచి త్రాగుట యుక్తము.

అమ్మతాంబూలం డిటో, బొంబాయి - ముకరూను.

కళాభిమాని

గాంధీమహాత్ముని వర్ధంత్యుత్సవము

గాంధీమహాత్మునికి ఈ భాద్రపద బ 12 లు బుధవారము (10-10-28 తేది) నకు 89 వ సంవత్సరము పూర్తియై ఆ దశదశ సంవత్సరము ప్రవేశించుచున్నది. ఆత్రేయము దాయుడ యమన భజనలు, నూలుపోటీ పరీక్షలు సాదించుకొను నుహా సభయు జరుగును.

పి.హాకినీ సత్యాగ్రహశ్రమము } చతుర్వేదుల, పెంకట
పల్లిపాడు, నెల్లూరు. } కృష్ణ

అనంతరాయ నిర్వాణము

చెన్నపురి పచ్చయ్యకళాశాలకుం దాంధ్ర పండితులు గానుండిన శ్రీయుతులు సు సర్వ అనంతరాయనివారణముగాదు విమంగులయిన యుదంతమునువిని దుశ్శరసంధానమును బొందు చున్నాను. వీరితో నాకగల స్వల్పసరిహదయచేరినే వీరియు త్రుగుణములు, కరుణాత్మకత, నాకు దాగుగ గోచరించినవి. వీరుచూడుటకు కొంచెము దుర్బలముగ గనపించినను మంచి బుద్ధిబలముగలవారు, పితృప్రభును విద్యార్థులలో సప్రదించు నప్పుడు నవ్వుచుండును గలిగి యుండెడివారు. వీరికి నూత్నిగ మాట్లాడుటయందు న్యేచ్ఛయధికము. తమ విద్యార్థులను పితృ ప్రభును అగౌరవముగ సంబోధించి యెడంగుచు, వార్తకృ దుర్బలముచే వీరిబోధన కొండటకు రుచింపకుండెడివారిని పితృబోధనను ఓపికతో విన్నచో వీరి బహుగ్రంథపఠనమును, విపులవిజ్ఞానమును, ప్రచురము గాకపోవు.

వీరు చెన్నపురి కై ప్రవేశకళాశాలలో చాలకాల మాంధ్రాచార్యులుగనుండిరి. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమందలి జేత భాషాగ్రంథ నిర్ణయసభలయితో నొక సభ్యులుగగూడనుండిరి. వీరు పచ్చయ్య కళాశాలకు వృద్ధులయిన పిమ్మటనే వచ్చి యుండిరి. గత సంవత్సరము కళాశాల యందు జేతభాషాపఠనము తప్పని సరియగుచే పిరే ఇంట రీడియేట్ క్లాసుకు తెలుగుపాఠమును జెప్పుచుండిరి. వ్యవహారమునకు చాలినంత ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము వీరికుండినను వీరు శ్రోత్రియులుగానే యుండిరి. పద్మితులందు ఛందోదోషము లున్నయెడల వీరి కింతింతనరాని కోపము వచ్చును. ఛందోబద్ధము లేని కవిత్వము పప్పులేని వండుగయని వీరు తలచుచుండువు చుండెడివారు. భాషగీతములకూడ వీరికి ప్రయములు. క్లాసు నందు విద్యార్థులచేసిన గోలచేసినచో వీరు సహనము వహించి సమయానుకూలముగ నీతిబోధ చేయుచుండెడివారు. వీరి దుష్టులరీతియు, మాటల తెలుగును ప్రత్యేకాంధ్రత్వమును వ్యక్తపరచుచుండెడివి.

నేను పచ్చయ్య కళాశాలలోఁ బ్రవేశించినప్పుడు మొట్టమొదట వీరిని కలిసికొనినప్పుడు వీరు క్లాసులో గావించిన నీతి యపవాదము జన్మాంతమును మడవరానిది. వీరికి కళాశాల విద్యయందు గల అమితాభిరుచిచే పరీక్షయందు రాంబోవు ప్రశ్నల విధమును, వానికివర్తన ప్రత్యుత్తరముల విధమును విద్యార్థులకు నుబోధకము గావించెనువారు. వీరి నిర్వాణము విద్యార్థిలోకమున మాకందటికిని పీరిని నష్టము వాపాడించినది. వారు మాకు జేసిన సీతి బోధలు మాచెవుల నింకను గిండుడునుమనేయున్నవి. కళాశాల పెంపులకు మాయానప్పుడు మేమింటికి జనుతేటి పిరింతలోమమ్మెడ వాయుడు రని కల నైన దలంపతేడు. రాబోవు పరీక్ష తెన్నియో అనుభూతిగను సలహాలజెప్పదలచితిమని మేము వీరిని కడపట సారికలిసికొనినప్పుడు వచ్చించియుండిరి. వీరినింకలో జూతెడ బాటు గావించి మాకు దుర్బలసంధానమును గల్గించుటకు మేమెరింగియుండినచో నప్పుడే యాసలహాలను గ్రహించియుండెడివారము. వీరిబోధామృతమునుగ్రోలి ఎందఱెందఱు ఆంధ్రవిద్యార్థులు వృద్ధికిరానుండిరో; వీరు విద్యార్థిలోకమున గొననింపిన పదుకవారమునకు మేమేమియు ప్రత్యుత్తరమును జేయజాలక పోతిమి. వీరివద్ద నేను గ్రహించినవివర్తన పరీక్షచే నా దాన్యాంబువుల సమర్పించుచున్నాను. వీరి భుజిమీద కై దురపిల్చుచు వీరికుటుంబమునకు నా సానుభూతిని గడుపరచుచు వీరి యాత్మకు కాంతినొసంగ భగవంతు నర్పించుచున్నాడను.

పరుమారు సుందరవరదులు.

అంటురోగసంబంధమైన చర్మ వ్యాధుల పోగొట్టుట కేర్పరప బడిన దినములచే తయారైన నిర్బలమైన కార్బాలిక్ సబ్బు శుభ్రమొనర్చుటయందు శ్రేష్ఠమైనది. అంటు సంబంధమైన వ్యాధులను అటంకపరచును. దేహమంతటను శుభ్రపరచి ఆ రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య శాస్త్రజ్ఞులచే ఆమోదింపబడినందున మెడికల్ అని పేరుచేర్చబడినది. గడ్డెన్స్ మ్యాంజెస్టర్ వారిచే తయారుకాబడినది.

4875 **ఆల్ ఫ్రెడ్ డబ్ల్యూ బ్రాక్**
పోస్టుబాక్సు, 875, బొంబాయి.

నౌషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిఫోర్నియా నెల రు 3-4-0 ల. **భన్వదీ విక** ఇందు సమస్తభూమిజములు కుడిచేతి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. తులం 1-కి రు 500 కిమ్మగుల భస్మముకూడ గలవు. క్యాలిఫోర్నియా నెల రు 2-0-0 2454-1923 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

చిత్తూరు జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ
దేశీయ మహాజనసభకు కలకత్తాకు వెళ్లదలచుకొనువారు నమూనానుపూర్తిచేసి ఒక రూపాయ రుసుముతో యీనెల 10 వ తేదిలోగా మా కార్యాలయమునకు పంపవలెను.
1928 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 20 వ తేది తనవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు హాలులో చిత్తూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము సమావేశ మగును.
కార్యక్రమాలు
(1) కలకత్తా కాంగ్రెసుకు పోదలచుకొన్నవారి అభ్యర్థి దరఖాస్తులను విమర్శించుట.
(2) కార్యదర్శి తేగల యితర అవసర విషయములు.
బి. మునిసామినాయుడు,
కార్యదర్శి.

గ్రామోద్యోగీయసోదరుల కొక విజ్ఞప్తి
నర్సాపురం తాలూకా గ్రామోద్యోగీయుల సంఘము డి 29-1-27 సం॥ రం తేదీని సాపింపబడినది. తాలూకాలో నుండు గ్రామోద్యోగీయులు పుచ్చాపూరితులగుటచే వారి సహాయముతో సంఘము దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది. నా సోదరులకు సంఘము బాగా అభివృద్ధిలోనికి తీసుకురావలెనను తోరిక జనించుటచే నన్నెంతయో బ్రాత్నహించి సంఘము రిజిస్టరీ చేయించమని హెచ్చరించి వారు, సంఘము రిజిస్టరీకొరకు కొన్ని నిబంధనలు తయారుచేసివారు. అవి ఏలాటలోవున్న అడిమనతో అసిస్టాంటు రిజిస్ట్రారు అఫ్ బాయింట్మెంట్ కంపెనీస్ వారు విమర్శించి డి 12-9-28 తేదీని మా సంఘము రిజిస్టరీ చేసి (Registration Act 21 of 1860) ప్రకారం రు 50 లు ఫీజు చెల్లించుటకు సంఘము రిజిస్టరు జేసినట్లు సర్టిఫికేట్టుదయ చేయించివారు. గవర్న మెంటు అఫీషియల్ రికార్డునుకొరకు ప్రయత్నము చేయుచున్నాము. యీ ప్రకారం ప్రతి తాలూకాలోను సంఘములు స్థాపించి సహజ సంఘములు రిజిస్టరీ చేయించి గవర్న మెంటు అఫీషియల్ రికార్డును చేయించుటకు సోదర గ్రామోద్యోగీయులను కోరుచున్నాము. రిజిస్టరు చేయించినయెడల మనలో బ్యేవ భావింబులు నశించి సంఘము అభివృద్ధి కావడమునకు మనము గవర్న మెంటువారికి కోరు కోరికలు నెరవేరుటకు కారణభూతులు కాగలము. యీ నిబంధనలు కావలసినవారు తెలియవరచినచో అప్పుడేయందు త్వరతో తమకు అందజేయుప్రయత్నము చేసెదము. యింకా జవరములు తెలిసికొనగోరువారు యీ దినపు ఆద్రుకుకు వ్రాసిన తెలియపరచెదను.

పెమ్మరాజు రామలింగేశ్వరుడు,
కర్లం, కొమ్మ విక్కాల్, నర్సాపురం తాలూకా

స్వాతంత్ర్యము
మ. మనకేమాత్రము నైకమత్యమును మాటలో లేకయున్నందుచే మనదేశమున కీ యాధోగతియు దాస్యంబుకైగా యంచున్న వ్యమగుక పూర్వచరిత్రగాం; మనమీకాలంబునందైన ఆ పారబాటుక గ్రహించి ఏకమతితో పెంపొందగానొప్పదే. మ. కరములోగాలిస కట్టవాడెపుడు చేరబోడు, తానగ్నినికొ; మన మామాత్రము నీతిగై కొనక యున్నక దేశచారిత్రములో శరియంపంగ ప్రయోజనంబుగలదే కత్తులో సదాబూనునో అమృతాస్వాదనతుల్యమై వెలయుస్వాతంత్ర్యంబుచేహుదేశే. తే. గీ. మంచి పరిపాలనలైన స్వతరిపాలనంబునకు నీడుగాదిని చిరిత్రవాయు వారుదెల్పుట నిక్కంబు; తన గృహంబు పడుడు పాలింపనే నరు దిచ్చగించు? తే. గీ. చేనిలో ప్రతిచేనిలో - నున్నయపుడే పీరకై కోడల తరయ-బోరనేల జనులు తాము స్వరాజ్యంబు బడసిపడవ వాత్సలను నిర్ణయించుకొనంగ రాదే. మ. మనకకాపేరు ప్రతిష్ఠలక బడయుచే-చుఖ్యంబుగాదేరికొ తనదేశాధికై సదా నరుడు స్వార్థ త్యాగముక జేయగా వలె; తాత్కాలికమైనయర్థములకై యాశించిస్వాతంత్ర్యమున కడుదురంబుగద్రోయబూనునరులక ధీరుల్ ప్రశంసించురే. ఆ. వె. సీమబాని ప్రముఖు లేతెగవారైన చూచి చూచి మనకు జన్మకాకుల్ తిత్తురనుకల్ల; తనచేతి యర్థంబు పుడమిలోన నెడను-విడువగలడు? క. కావున మన మోక్షముకై మనమే యత్నింప వలయు-నన్యతెవరు సాయపడక; వృధానివాదము సలుపుచు కాలంబు గడువ-తేమంబగునీ. క. ఒకరేటికి లాగుచు వే రొక్కరు కోటికిని లాగ-కార్యములు చెడుక భేదములు మాని గవ్య సాసము చేరంగ జనుడు పూనినతోడకొ, క. భేదములు మనకు గలవని పాలకు లేటిగిరను పెంపు-జేయురువానికొ భేదోపాయ ధురీణులు వారలు గావునను మనకు కత్తులు జనునీ? తే. గీ. ఏకమత్యంబు త్యాగ మహింస గలగు చోట తంత్రంబు లేమియు సాగిరావు మనకు బాగ్మోలి గొప్ప నిదర్శనంబు భేదముల పీడి స్వాతంత్ర్యపదవిగడుడు. సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు.

బొంబాయిరాష్ట్ర ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సమ్మేళనము కల్యాణి

కల్యాణి, ఆగస్టు 2 :—బొంబాయి రాజధానియందు నివసించు ఆంధ్రులెల్లరకు తెలియజేయడ మేమనగా, ఈ సవత్సరము నవంబరునెలలో యిచ్చట జరుగజోవు బొంబాయిరాష్ట్ర ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సమ్మేళనములకు రాజోవు ప్రతినిధులకన్ను, ప్రేక్షకులకన్ను తగు సౌకర్యములు ఏర్పరచబడును. తెలుగుభాష మాట్లాడగలవ రున్నా, సంఖ్యలు తిరిపున, గ్రంథాలయముల తిరిపున నియమితబడిన వాడును, ఎన్నుకొనబడినవారు ప్రతినిధులుగా రావచ్చును. సమ్మేళనమునకు రానివ్వగింపవారలు త్వరలో కార్యదర్శిగారి తో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవలసివచ్చును.

వీణా సుబ్బణాచారి

పంపాక్ష కార్యదర్శి, ఆహ్వానసంఘము

ఒక అకాలమరణము

దేవాంగకులజాతున, పదునెనిమిదేళ్ల కంటే నెక్కువ వయస్సు లేని చిన్నవాడగున, అసాధారణ సౌజన్య సంపన్నుడగున, బుద్ధిమంతుడగున అగు చప్పటి గురలింగమూర్తి అను విద్యార్థి నిన్న విజయనగరములో మృతినొందెనని వ్రాయబడిన వచ్చినందుకు మిక్కిలి దుఃఖించుచున్నాను. అతడు క్రిందటి సంవత్సరము మా హైస్కూలులోనే స్కూల్ ప్రైవటు చదివి పరీక్షలో జయమొందిన ఒక డగుటచేతను, విద్యార్థుల వాద ప్రతివాద సంఘమునక గౌరవదర్శియై క్లాసుకు నూనిటై యెన్నికగన్నవాడ డగుటచేతను, బ్రాహ్మణీతలలలోనే కాక బ్రాహ్మణులమందైన పట్టి గురూ రత్నాకరలవలదగిన యాచులందుగుట చేతను, విద్యార్థిజనమునకు గురువర్ణమునక జరచు ప్రేయోడగుట వల్లను, తిన్నకణవార్త నాచేసి సోఃంకెనే పిడుగుదాచినట్లయ్యెను. ఎంతగా సంతాపించుచున్నానో చెప్పజాలను. అతనికి వృద్ధుడైన తండ్రిగలడు. మటుంబమా పేద జీతమున అవ్వకష్టములు పడుచున్నది. గురలింగమూర్తి పెద్దవాడై ఉన్నతవిద్యకుందుక గృతార్థుడై పంరక్షకుడు కాగలడని గంపెదాసతో నన్న జవకాదులకు సంభించిన ఆపద యట్టిదట్టిదని పలుక నెవరితరము? మరొక్కసంగతి తెలుచుకొన నాకదుపు చెటువగుచున్నది. అమ్మో! అమ్మో! ఎట్లు వ్రాయగలను? గతవత్సరమే అచిన్నవానికి వివాహమైనది. బాలింతకుపు గతియేమి? పరమేశ్వరా! నీ విలాసము దుర్భాగ్యముగదా! గురలింగమూర్తి యాత్మకు నిత్యకాలి ప్రసాదించును తండ్రి!

జనమంచి సీతారామస్వామి,

ప్రథమపండితుడు, మున్సిపల్ హైస్కూలు, అనకాపల్లి,

గోస్తనది కాల్య మెయిలు దింగీలు భీమవరం రైల్వే ప్రయాణకుల సౌకర్యం

భీమవరం రైల్వేస్టేషను గోస్తనది కాల్యముల విస్తూకోడేకనంతకు 4 ఫర్లాంగులు దూరమున్నది. ఇదివరకు ఈ వంతెనవద్ద ఉండడంతో తక్కువ గంటలకు ఒక మెయిలు దింగీ బయలుదేరి సాయంకాలమునకు తిరిగివచ్చే మును ఉదయమునకు నిడదవోలు వెలుయియగు అందించు చున్నది. నిడదవోలులో ఉదయం మెయిలు మునుకుని సాయంకాలమునకు తిరిగివచ్చే మును ఉదయమునకు ఆ దింగీయే తిరుగుచున్నది. ఇప్పుడు భీమవరములో రైల్వే పదుపాటుమునకు పడగు దింగీ ఉపయోగ పడుటచేదు అందువల్ల పేనుమెట్టు పొలమునకు మానుదూరు జేంద్ర కొండపైకొడి మొదలగు గోస్తనది కాల్య నందియొన్న చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదుల ప్రజలు భీమవరం రైలు స్టేషనుకు వెళ్ళుటకు, స్టేషనులో దిగిన వెంటనే వ్యవసాయకరుణలకు లును రైల్వే ప్రైవటుబట్టి ప్రతిరైలునకొక మెయిలు దింగీ యేర్పాటు చేయించుటకు తిరుగు పడవల కంపెనీవారు పూనుకొన్నయెడల మిగుల ప్రబాసౌకర్యముండును. నిడదవోలు నిన్నుపురం రైలు పూర్తి అయ్యేవరకే ఈ సదుపాయము అటువీపులు యీ మెయిలు దింగీలే ఆధారముండెను.

వి. వి. ఆర్

సికింద్రాబాదు

పండిత నన్నానము

ఈ విభవనామసంవత్సర అధిక శ్రావణ మాసారంభమున శ్రీ వేదమూర్తులను సాంగజేదాధ్యేతలను చతుశ్శాస్త్రపండితులను శ్రీ పితాపురపంపాసపండితులను నగు బ్రహ్మశ్రీ వసిలి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రీలవారి శికింద్రాబాదు పుణ్యమున కరుదె చితి. వీరు వేదాగోపస్వామివనం దాశిరేనవారిను వినుతా మాంధ్రజేతలగుటకు సుప్రసిద్ధమే. వై విశేషములు వీరియెడ నవర్ధనంజగలవి యగుటయు జగద్వికీరమే. ఇట్టివీరే ప్రథమమున సభి శ్రావణమున 12 లు సాయంకాలము శికింద్రాబాదు పొగ కుళులలోనున్న ధర్మప్రతిక్షాన మ-రా-శ్రీ మూర్త్యుల మూర్త్యుగాను మొదలగు వైశ్యేయలచే సమకూర్చబడిన సభ యందు జరిగెనజరయుగ వశేక సహావిషయములను దెంపును వేదాగోపస్వామి గావించబడిన సభ్యులనందించి. సభా కారములకు శాస్త్రులవారిని సత్కరించిరి. తరువాత శికింద్రాబాదు వైకధర్మగోధిని సమాజమువారు అధిక శ్రావణ 15 లు శ్రీకృష్ణకావరమేశ్వరీ దేవాలయమున మరియొక సభను సమావేశపరచిరి. అందు విద్యారులును ఉద్యోగిజకులును బ్రాహ్మణులును వైశ్యులును మొదలగువారేశీకులు నందియొందిరి. ఆ

సభలో రజస్వలానంతర వివాహ విధవావివాహములను శ్రవస్థుల తిరుమామలచే ఖండించుచు సునోహరణ శ్రీశాస్త్రులవారిచే నుగవ్యవహరింపబడినది. సభ్యులుసంతోషించిరి. సమాజసభ్యులు శ్రీ శాస్త్రులవారికి బహుమాన యిచ్చిరి. వీమట్టు హైదరాబాదు నగరమున గౌరీగూడెం రాముమందిరమున మ-రా-శ్రీ హైకోర్టు వ్యాపూధికాకులగు గిరిరావుగారు మొదలగు సభ్యులచే నలంకరింపబడినది సభల యందు నేక మహా విషయములను శ్రీ శాస్త్రులవారు జక్కగా సవ్యసించిరి. సభ్యులధికారముచే శాస్త్రులవారిని పూజించిరి. తదనంతరము శ్రీ వైజాం ప్రభుమంత్రివలన మహారాజా బహుమార్ సరోజినీ ప్రసాదవారి యాస్థానమున శ్రీ మంత్రులవల పంప ర్యసంస్కరణ శ్రీ శాస్త్రులవారి యొగ్యతను గురతించి కావన బోడును, మరియు, మంత్రులకు తమ యాస్థానమునకు దగిన గొప్ప బహుమానము గావించి శాస్త్రులవారిని సత్కరించిరి. మరియు శ్రీ రాజారాయరావుగారి జీవితీయం దొక సభ జరిగెనది. అందు రుద్రమున కళము వక్కాణించిరి. అందు నకు వారావందించి శ్రీ శాస్త్రులవారిని తనరీతిని సన్మానించిరి అటువైని శ్రీ గద్వాల పంపాన మహారాజగారు తమ స్థానమున శ్రీ శాస్త్రులవారిచే సభలు చేయించి గొప్ప బహుమానము నొంది ప్రతిసంవత్సరమున తమ జన్మతృధికు రాగ లండల రాజ్యయెనంగిరి. ఈ విషయకు శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రులవారిని శ్రీ వైజాముగారి జీయునందలి ప్రభువులను శ్రీ మంత్రులను నిద్యాంనుజను కలిపి రు 1116-0-0 కనూలు పరువారలను, విలువల కాల్యులును బహుమతి యొసంగి చక్క గ గౌరవించి వేదశాస్త్రముల యెడ తమకుల యాదరణను వ్యక్తము గావించిరి. ఇట్టి సమయలను విద్యాంనులకు తమ యాస్థానమున నునచి గౌరవించెడి శ్రీ పితాపురాధీశుల యొగ్యత మిక్కిలి శ్రేయోదనీయమగుటకు పండితము లేదు.

(వైదికధర్మబోధిని సభ్యులు)

సహకార బోధనాతరగతులు-తాడేపల్లిగూడెము

ఈనెల 8 వ తేదీనుండి తాడేపల్లిగూడెమునందు 331 నీడివారి కుటీరములలో వైకరగతులు ప్రారంభింపబడుచున్నది. తరగతుల నిర్మాణకర్తగా శ్రీయుత ఆచార్య నువ్వురావుసంతులుగాడు (సెక్రటరీ బాదంపూడి లోకల్ కోఆర్డనేటివు యూనియన్) నిర్ణయించబడినది. ఈ పంబంగమైన వ్యవహారము తయూవారిచే జరుపుకొనవచ్చును. వారు 7 తేదీనుండియు తరగతులు పూర్తియగుటకు అడటనే యుందురు.

గారపాటి ఆంజనేయచౌదరి,

కార్యదర్శి, పక్కిమగోదావరీజిల్లా, కోఆర్డనేటివు డెడరేషన్, ఏలూరు.

WANTED AGENTS EVERYWHERE

చర్ల వ్యాధులను గురుతుకూడ లేకుండచేయు

రాధాకృష్ణ

తామరమండు.

వాడుడు

అన్ని షాపులలో దొరుకును

V. S. SASTRY & Sons, TENALI. GUNTUR Dt.

మహాఘనతవహించిన
నైజాం గ్యారంటీడు టేటు రైల్వే
కార్మికుల సమ్మె చరిత్ర

నీ కింద గానూ సెప్టెంబరు 28-9-28 సమ్మె ప్రారంభము 16-8-28. లాభానుభవ కర్మాగారమునందు 16-8-28 తేదీన ప్రథమము కార్మికుల సమ్మె ప్రారంభమయినది. ఈ సమ్మెకు కారణము, అధికారుల దౌర్జన్యము ప్రధానమైనది. లాభానుభవ కర్మాగారపు పనిచేసేవారికి కర్మాగారాధికారి, కార్బర్ బోర్డు, డైరెక్టర్ల న్యాయ పరిషత్తుల కారణముచే కార్మికులు తమతోటి పనిచేసేవారి యవమానమును క్షుణ్ణం చేసిరి. పని అధికారికి తన శ్రమిక్రమ జరుగునపుడు సమ్మెకట్టబడునని యిట్లాచేయుటచే వారి సోదరప్రీతి పెల్లడించుచున్నదనట నిస్సంశయము. ఈ కారణముగా, వారివారి కష్టములను పరస్పరగా, అధికారుల దౌర్జన్యములందీ తొలగించునని, వారివారి హక్కులను, నోపగిరిగినినోపగున పర్యవేక్షణ పనిలోచేరక సమ్మెకట్టెయ్యుచున్నారు. వీరనెలకే, మెట్టుగడ్డలో, యింజనీరింగు కర్మాగారపు కార్మికులను సమ్మెచేరెరి. రన్నింగు మెట్టు పనిచేసేవారు, రొండెటును చేరెరి. రైలువేమనులలో (వోల్టేజీ) కూలిలను చేరెరి.

తమకష్టములను నెరవేర్చగలములకై వారు వెంటనే విజంటుగాడికి జైల్లో పంపుకొనిరి. వారితంపుల కొండెటు నాయకులను, పంపించెరి.

- విజంటుగాడికి పంపుకొన్న వివరములు ముఖ్యమైనవి.
- (1) కార్బర్ బోర్డునాటిని విచారించుట.
 - (2) హాజరు పట్టిక, పెట్టెలో తమ బిక్రెట్టులు నుంచట మాని, బిక్రెట్టు తగిలించుటకై ఏర్పాటుచేయుట.
 - (3) జీతములయందు క్రేము పద్ధతి ఆవసరములేక నకరపు వేతనములు కావలయుననట.
 - (4) ఘంటల పద్ధతి విడిచి, రోజు పద్ధతి ఏర్పాటు చేయుట.
 - (5) నెలపుతనములు (గజెట్టు నెలపు) గుమాస్తాలవలె నొసంగుట.
 - (6) వేతనములు గవర్నమెంటు రూపాయలు కావలెననట. హాల్ రూపాయలు ఆవసరములేదనట.
 - (7) లోకల్ రైల్వేలో 25 పెన్షనరులను గ్రామాదుల నుండి పనికొరకు విప్పటకు, ఫ్రీ ప్యాసు కోరట.
 - (8) 40 0/0 వేతనము పెంచు నొసగవలెననట.
 - (9) ఒక నెల ప్రీవీలేజీలపు, 15 రోజులు కాజాయల్ నెలపుకోరుట.
 - (10) కూలిజీతములను వృద్ధిచేయుట.
 - (11) ప్యాసులు, కూలికలను, పనిచేసేవారు ఉచితముగా నొసంగుట.
 - (12) సమ్మెదినములు జీతముల నొసంగుట.

ఈ సమ్మెదినములందు సయిన నాయకులు లేకున్నను, విక్రీలి కాంతముగానే యున్నాడగాన, మరి ఏవిధమైన దౌర్జన్యము లేకుండా క్రేంస్టాము ముఖ్యముగా, యితర రైల్వేలలో గల సమ్మెలన్నిటికంటె యీ సమ్మెదారులకు ధైర్యము, ప్రోత్సాహము ఒకట నాయకులు లేకున్నను, యితరకాలముగానుండటం ఎంతయు ఆదర్శప్రాయమై యున్నదనట నిస్సంశయము విజంటుగాడు వీరమరకు వెడచెని తెట్టి సరియైన జవాబుసంగతునికి పని రైల్వే లలోపద్ధతులలో నొకరకు వర ఆకలిక మోసగారి కడకు సమ్మెదారులు వెళ్లి మొరటెట్టుకొనిరి. వీరితోపాటు ధర్మవర, వారు నా రానుచంద్రనాయకుగారును యీ సమ్మెదారుల పట్ల సానుభూతిపాడి, వీరు తనశక్తిగలంతా క్రమమిచ్చి, రైల్వే అధికారులతో సంగతించి, సమ్మెదారుల మొరలన్నిటిని నెరవేర్చగలమనినా తాము అందుకు పూచీచారుమనియు, కార్మికులకు బోధపరచి వారిని ప్రోత్సహించి కార్మికులు తిరిగి 28-9-28 తేదీన తమతమ పనులలోనికి వెళ్లగలుగు తేరి.

అయితే సమ్మెదారుల మొరలు నిజమంతయైనను కార్యరూపమునకు చేరలేరెరి. అధికారులు విన్నకుండిరి. ఆగష్టునెల జీతముల నొసంగిరిగాని సమ్మెకాలపు జీతమును నొసంగబడనందున, తిరిగి కార్మికులు కినుక వహించిరి. తిరిగి వారు తమ సమ్మెకాలమునాటి జీతముల నొసంగనిచో తిరిగి సమ్మెకేయుటకు కారణమగునని, విజంటుగాడికి 7-9-28 తేదీన నోటీసు ద్వారా ముందుగా తెలిపియుండిరి. మూడుదినములవరకు వేది యుండిరిగాని గారి మొర నాలకించువారెరు! కార్మికులు తమ కష్టములు నెరవేరవరకు, సమ్మెకేయ నుండిరి, తిరిగి 11-9-28 తేదీన సమ్మె ప్రారంభించిరి. నీటికి యరుగిడినములయినను సమ్మెదారులకు కార్మికులు, కష్టములగూర్చి, అధికారుల బెడరింపులకు భయపడకుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో ధర్మవరలైన, వామన రామచంద్రనాయకుగారు, 18-9-28 తానేమియు చేయజాలని యట్లు నుడిచియుండినట్లు తెలియచెప్పినది.

అయితే 11 నెలల క్రిందట సావంపబడి రిజిస్టరు కాకున్నను 8000 పట్టెలను గడిగిన, కార్మికుల సంఘమునాటికి తప్పి నదికాదు. ఈ కార్మికుల సంఘాధ్యక్షులు శ్రీమత బాజీ కృష్ణారావు (జీల్లు)గారు పద్మ సమ్మెకాలమును, వారితోపాటు నాటిక పాటుబడి, ఏ కారణములవలననో అస్వస్థుడవని ఆవహించియెరిగిరి. వారినానే ఘనలక్షానాగాని నియమించబడిరి. ఈ పుణ్య సమ్మెకాలముందు ఎంతయేరి శ్రద్ధవహించి ప్రజల సానుభూతికి జూతులైరి. ఈ కార్యక్రమమువారు 28-9-28 తేదీన చదువు నుండి తప్పు, ఏజంటుగాడికి తిరిగి కార్మికుల కష్టములను నెరవేర్చగలందులకు వివరించి పంపిరి. వారు తెలుసుకొన్న ముఖ్యవిషయము మూడు అంశ:

1. కనీసజీతము ప్రస్తుతము రు.రెన్నుట్టియు సమ్మెకాలమున వేతనముల నొసంగి 1-1-28 తేదీనుండి, కూలిరూపాయలుగాక, కంచెనీ సామ్యము జీతము నొస గుటయేగాక, బిక్రెట్టు మాత్రం కార్మికులకై 25 రూపాయలకు తక్కువలేని జీతము నొస గలయెడలను (యంతెంతటి అశ్రమలలో (రైల్వే) నూతనముగాచేరిన గుమాస్తా వేతనములు 25 నుండి ప్రారంభము గావున అరేటిస రోజులకు కావలయు గుమాస్తాల వ్యవహారములను కార్మికులకన్న, తీసిపోవలెనని, కార్మికులను గుమాస్తాలను ఏకమని భావించినను చెల్లదనునని భావము:

2. లోకల్ రైల్వేలో ప్రభుత్వము ఉచితమును 40% జీతముల అధికమును నెలపులు గుమాస్తాలవలె కావలయుననటయు,

3. యూనియన్లో 8000 కార్మికులు పట్టెలుగాచేరి యుండటచే యీ యూనియనుకు సమానుచేయుటయు,

ఈ విషయము, రైల్వే అధికారుల ముఖ్యమంత్రి, గారి కని పట్టుచున్నదని భావించుకుండిరి. కార్మికులు వారికి తిరిగి శ్రమకల ధైర్యమునో మరేదైర్యమునో విన్నకుండిరి. అయితే కార్మికుల కొంతమంది వ్యవహారం కాకున్నది. లాభానుభవ కర్మాగారము వారితోపాటు యింజనీరింగు కర్మాగారము వారన్నా చేయుండెదనట యంతవరకు మరచిరి.

కార్మికులసంఘమువారి ముఖ్యకారము డిప్యూ ఆర్. నాయుడుగారునన్ని వారము దినములయినది. కార్మికులకిండ్లక ప్రోత్సాహము గలిగెను. ధైర్యమును గలిగెననట నిస్సంశయము.

వీరన్నా యూనియను అధ్యక్షులన్నా ఘనీయులు రెపిడెంటుగారి క్రేటరీగారిని పంపిరకు (4-9-28) రైల్వే ఘాతులలో జరిగినపట్టెలకు అనుజ్ఞ కై వేడుకొనిరి.

కార్యదర్శి గిరిరావుగారు నేటికైనను యీ కార్మికుల పై దయాదాక్షిణ్యముల జూపి క్రమతో నేడు కిందగానూ నకు దయచేసిరి. కార్మికులకు ఉత్సాహము పొందుచుండిన, పనిచేరెరి. గిరిరావుగారు క్రమమిచ్చిచెందరిని ఎడమించు నుద్దేశముననున్నార.

కృష్ణామండల
సర్వపక్ష సమావేశము
తొమ్మిదవ తేదీనే జరుగును
విజంటుగారు అధ్యక్షత వహించుట

కార్యదర్శి ఆహ్వానము
బెజవాడ, అక్టోబరు 5:—ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శులకు ఆహ్వానిక వెంటట రమణయ్యగారు యిట్లు తండ్రివారసంపు మున్నార:—కృష్ణామండల సర్వపక్ష సమావేశ 9 వ తేదీన జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. డా॥ విజంటుగారు అధ్యక్షత వహింపవలసిగిరించి. 9 వ తేదీ ఉదయం ఆమె విచ్చేయును. క్రైస్తవులకు ఆహ్వానముల సంపుటమును. కాని వ్యవధితే నందున అందరికి అందజాలవు. లోక్స నిర్ణయములను నెహ్రూ సంఘ నివేదికను ఆమోదించువారందరు పధకు విచ్చేసి జను క్రమముగ జరిపింప ప్రార్థింతులు.

అక్టోబరు 4:—కృష్ణామండలమునందు వివిధ రాజకీయ పక్షములవారు బెజవాడ పట్టణమున సమావేశమై నెహ్రూ కమిటీవారి నివేదిక నామోదించి మండలమునందెల్లడల నివేదిక పట్ల అంగీకారమును పొందుటకై తమ ప్రచారము పల్లెటకు గాను నిన్న సాయంత్రం రామమోహన గ్రంథాలయమునందు శ్రీయుత నూరి వెంకటరసంహితాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన పధకులందు తీర్మానించబడినది. సమావేశమున యీనెల 9 తేదీన జరగవలయు నిర్ణయించబడినది. ఆహ్వానసంఘమేర్పాటుచేయబడినది. శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచార్యులు ప్రాజెక్టు అడ్వకేటుగా, రాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగను, నల్లూరు పాపయ్యచాదగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, అక్టోబర్ 5 నకుట రమణయ్య, కాట్రగడ్డ వధునూదనరావు, మకం బాలకుల

చెంగల్వరాయ నాయకరు
ఇన్స్టిట్యూటు స్థాపక దినోత్సవము

పారిశ్రామికవిద్యయొక్క ప్రాముఖ్యత
చెంగల్వరాయ నాయకరు ఇన్స్టిట్యూటు స్థాపకదినోత్సవము నిన్ను ముహూర్తమున (4-10-28) శ్రీహనుగల రాజా గారి యధ్యక్షతను జరుగబడినది.

ఉత్సవము దైన్యపూర్వకతో ప్రారంభించబడినది. పిమ్మట శ్రీబి. జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు కీ॥ శే॥చంగల్వరాయ నాయకరుగారి జీవితముగూర్చి యొక్క చిన్నియుత న్యాయ మొసగిరి. నాయకరుగారు 1829 వ సం॥తనమున జన్మించి 45 యేండ్లు మాత్రము జీవించిరి. వీరిపై విధి కై ఆపారము. వీరు విడిచిపెట్టిన పీఠవక్రమునందు వీరి ఘనముల స్వరూపము వెల్లడి యగుచున్నది.

నారాయణస్వామి గారుపన్నసించినపిమ్మట ఇన్స్టిట్యూటునూపరెంటు ఆగు కె. ఎస్. శెట్టిగారు ఇన్స్టిట్యూటు యొక్క రిపోర్టును చదివిరి. ఆనాధికారమునందు 110 మంది అనాధలకును 50 మంది బాలికలకును ప్రతిదినము భోజనము చెల్లబడుచున్నది. వీరందరిని ప్రాధమిక విద్యయును ఏవో యొక చేతిపరిశ్రమయును నేర్పబడుచున్నది.

వైద్యకాలయందు ప్రతిదినము 600 మంది రోగులకు చికిత్సయొనగబడుచున్నది. పారిశ్రామిక విద్య 116 గురు విద్యార్థులకును 160 మంది అనాధలకును నేర్పబడుచున్నది.

ఈ సందర్భ విశ్వోద్యమగన విద్యార్థులందరును విద్య ప్రాప్తిగావించి పిమ్మట దేశమందలి వివిధ ప్రాంతములలో మంచి యుద్యోగములను సంపాదించగలుగుచున్నార.

పిమ్మట సి. గోపాలమోహనుగారు పారిశ్రామిక విద్య గూర్చి యుపన్యసించుచు నీ క్రిందివిధమున నుడిచిరి:—

పారిశ్రామికవిద్యయొక్క ముఖ్యులక్షణములు
పారిశ్రామికవిద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశము విద్యార్థుల యొక్క నిర్భాగ శక్తుల అభివృద్ధి గావించుట. ప్రస్తుతము వన దేశములో నొసగబడుచున్న పారిశ్రామిక విద్యయందు పై యుద్దేశమునకు ప్రాముఖ్యమొనగబడుటలేదు.

సకల వివిధ ములగు చేతి పరిశ్రమలకు ను చిర కాల ము నుండియు ఖ్యాతి పొందియున్న మనదేశముంగు యిప్పుడు యీపరిశ్రమలన్నియును అడగంటుచున్నది. వీనిని పునరధిగించుట యెల్లొ మన మాబోచింపవలసియున్నది. ఇందుకు పారిశ్రామికపాఠశాలలు జీతమింజుట వివిధగా సావించబడవలెను. ఈపాఠశాలయొక్క ముఖ్యోద్దేశము బానియొక్క నిర్భాగ శక్తులభివృద్ధిపరచుటయే యయియుండవలెను.

ఈ ఇన్స్టిట్యూటు 'య' కలవిధములకు చేతి పరిశ్రమలు నేర్పబడుచున్నవి. కాని దీనినుండి బయటికి బోయియున్న విద్యార్థులలో నెక్కువమంది పర్యవసరములతో నద్యోగములను సంపాదించగలిగి యున్నారో, లేక పర్యవసరములను గడుపుచున్నారో, తెలియటలేదు. ఈసందర్భ విడిచిపెట్టినపిమ్మట పిమ్మొక్క నిర్భాగ శక్తులకు నెక్కువగా నభివృద్ధి పరచుటగాను తన యవకాశము లేర్పడవలసియున్నది.

క ఫ లు
చిత్రలేఖమందు ప్రతిదినకలవాడు తన జీవోపాధిని నులభింపగా గడింపగలడు. కాబట్టి యీవిద్యకు ప్రస్తుతము కంటె నింక నెక్కువ ప్రాముఖ్య మొనగబడవలెను.

నేతపరిశ్రమ
చేతి మగ్గులమీద తయారుకాబడు వస్త్రములు మిట్లు వస్త్రములకంటె సన్నివిధముల శ్రేష్టమయినవి కాబట్టి క్రమతము ఊడించుచున్న యీపరిశ్రమను పునరుద్ధరించుట క్రమత్యయొక్క విధియయియున్నది.

పానగలురాజాగారు
గోపాలమోహనుగారి యుతక్యాపము ముగిసిన తరువాత బానికల బహుమానమును పంచిపెట్టిరి. పిమ్మట పారిశ్రామిక విద్యావేశ్యకతగూర్చి తనయభిప్రాయముల చెలిపి ఉత్సవమును ముగించిరి.

పూర్వగను ప్రకారం కార్యదర్శులగు ఎన్నుకొనబడిరి. శ్రీమతి అనీబెనెంటుగారుధ్యక్షత వహించుటకు ఆహ్వానింపబడిరి.

పధ మోలేవారి హాటనుందు జరుగును. నెహ్రూ కమిటీ వారి నివేదికతోని ప్రధాన మాత్రముంగీకరించు వారెల్లకు పధలో పాల్గొనగలగుదురు.

అనీబెనెంటుగారు బందరు, గుంటూరు రాజమహేంద్రవరం, కాకినాడ కట్టాములయందుకూడ యుపన్యాసము లొసంగుదురని తెలియచున్నది.

(నవ్వీయవిలేఖరి)

హోదాగు విద్యాసంఘ విచారణ

మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారి సాక్ష్యము

ప్రీతిగ గృహనిర్వహణశాస్త్ర బోధనావశ్యకత

స్థాపనకర్త కమిషనరు ఆమరభద్రునిగారు విద్యాసంఘము నెదుట నిన్నటిదినము దక్షిణ భారత మహమ్మదీయ విద్యాసంఘము కడపున సాక్ష్యము సంగటదెను. అధ్యక్షులగు సర్ ఫిలిప్ బోర్డుగారు, సర్ జులూ ఆహమ్మదు సర్వేంద్ర నాథ్ డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డి (కర్నూలు) గారును కార్యదర్శి ఆర్. యస్. స్టాల్ మాగారును హాజరయ్యిరి.

మహమ్మదీయ విద్యాసంఘము

దక్షిణభారత మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారు హోదాగు సంఘమువారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లొసంగుచు గడచిన వది సంవత్సరములలోను చెన్న రాష్ట్రమునందలి మహమ్మదీయ సంఘములో ప్రాథమిక మాధ్యమికశాస్త్ర విద్యావ్యాప్తి కృషికరణమున నుండినట్లు చెప్పి వినిపించి తెల్పిరి. ములఖాతులో కొన్ని ప్రాంతములందు నిర్బంధ విద్యా విధానము ప్రవేశపెట్టటం జేసి ప్రాథమిక పాఠశాలలలో మహమ్మదీయ విద్యార్థుల సంఖ్య గడచిన రెండుమాడు సంవత్సరములందును అభివృద్ధి చెందినను మహమ్మదీయ జనసంఖ్యతో పోల్చి చూచినచో సంఖ్య నిజము ఆభివృద్ధి గనపరచుటలేదు.

నెకండరీ విద్యయందు గడచిన రెండుమాడు సంవత్సరములలో కొంత యభివృద్ధి కనపించెను. కాని ఈ యభివృద్ధి మహమ్మదీయ సంఘమువారి స్వప్రయత్నముల ఫలితమేగాని ప్రభుత్వమువారు కావించిన సదుపాయములేవియులేవు. రాష్ట్రమునందలి మహమ్మదీయములలో మూడవభాగము మాస్కూలైయున్నవగు కాలిక్టులో వారు 2 నెకండరీ పాఠశాలల నిర్వహించుచున్నట్లు జిరిగి విద్యయందు చాల వెనుకబడియున్నారని

కళాశాలవిద్యలందు మహమ్మదీయులలో కొంత యభివృద్ధిగల్గించుచున్నను యితరసంఘములతో పోల్చి చూచిన మహమ్మదీయులందరివృద్ధి చెప్పదగినదికాదు. ఉపాధ్యాయులకు బ్రయనింప నవయములో మహమ్మదీయుల కావశ్యకత అధికముగనడిచినను శిక్షణ బొందవారి సంఖ్య అత్యల్పముగ నున్నది.

సాంకేతిక విద్యయందు దెట్టి యభివృద్ధిగాని లేకలేదు. భూములుగాని, ఆస్తిగాని లేక దుష్కరమున పరిస్థితులందు నివసించు మాషిలాల సహాయార్థము ప్రభుత్వమువారు ములఖాతులో సాంకేతిక విద్యాసంస్థలు స్థాపించవలయుననియును అట్లు చేయకండుటవలన సంవత్సరము పొడుగునను జమీల భూములను దున్నవలసిన వారగుచు న్నారు. ప్రకృతి మెసంగుట విద్యా విధానము జీవియున కెంతమాత్రమును ప్రయోజనకారికాదు. ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ వహించినచో ఈవిషయమై ఎంతయో పని జరుపుట కవికాశముగలదు.

ప్రీతివిద్య

అర్హులకళాశాలలందు దింకట 8 మంది మహమ్మదీయ ప్రీతివిద్యార్థులు, నెకండరీ పాఠశాలలో 318 మందియు గలరు. ఈ సంఖ్యలవలననే మహమ్మదీయ ప్రీతివిద్యయందలి వెనుకబడియున్నాలో కరుగ లేకుండకరలేకయు తెలియగలదు.

దెట్టి విద్యావిహీనతకు కారణములే మన ప్రభుత్వమువారి పాఠశాలలు, కళాశాలలందు మతవిద్యాప్రబోధములకు సౌకర్యములు లేకుండుటయు, సంఘముల వారిద్రవ్య మొకంకన, విద్యకు వ్యయాధికత మరొకంకన హేతువులైయున్నవి. దీనికితోడుగ ప్రస్తుతవిద్య ప్రభుత్వోద్యోగములకు కప్ప మరొకదానికి ఉపకరింపదను భావము వ్యాపించినది. ప్రస్తుత సిలిలో మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వోద్యోగములందు తగినంత న్యాయముసంఖ్యనుబడ ములకంకాశముగలవని నమ్ముటలేదు.

ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయులకు తగిన విద్యాసౌకర్యములను గావించియుండలేదు. విద్యాకమిషను వారి కిఫాయలు సైతముములలో పెట్టబడలేదు ములఖాతునందు మాస్కూలవిద్యాభివృద్ధికై ప్రత్యేకముగ నియమించబడిన పెన్షన్ అస్తిపైయు ఉద్యోగి నిజము అధికారము లేవియును లేవు. మహమ్మదీయ ప్రీతివిద్యయందు విద్యావిహీనతకు ముఖ్యకారణము ఘోషావదరి, పాఠశాలలలోను కళాశాలలందును ఘోషాప్రీతిలకు ప్రత్యేకసదుపాయములు గావించినచో ప్రీతివిద్యాభివృద్ధి కలగగలదు. ఘోషా నెకండరీ పాఠశాలలధికము స్థాపించబడవలెను.

మతవిద్య ప్రస్తుత పాఠశాలలందు గలపబడకండుటచే మహమ్మదీయ విద్యాభావమునకొక ముఖ్యకారణము. మరొక హేతువునైన మహమ్మదీయ విద్యార్థులు ఉరుగుగాని, హిందుసానిగాని దేశభాషగ గలవారగుచే యితర దేశభాషలలో విద్యబడమట కష్టము. ఇతరసంఘములలో బోల్చిచూచినచో మహమ్మదీయులు తమ బాలికలకు విద్య గలపుటకు తగినంత ఆర్థికశక్తి లేకుండనున్నారని సంస్కరణ ప్రభుత్వమువారు అధికసదుపాయము లొసంగుటలుంది, పూర్వముండిన సౌకర్యములను గూడ తగ్గించివారు.

సదుపాయములు

ధనమొసంగు విషయములో మహమ్మదీయ విద్యను విశ్రాంతిముల విద్యకంటె ప్రభుత్వమువారు రెట్లు వర్తించుచున్నారో అట్లే గమనింపవలెను.

మహమ్మదీయుల ప్రత్యేకావసరములను గుర్తించి తగు మైన విధానమును నిర్మించి, నిర్వహించుటకుగాను, యూరోపియను పాఠశాలలకు వలెనే రాష్ట్రమునందలి మహమ్మదీయ పాఠశాలల కన్నిటికిని ప్రత్యేక మహమ్మదీయ ఇన్స్పెక్టరును నియమించవలెను.

సంస్కృత పాఠశాలల గూడరింపెంజేయువలెనే ఆరటిక వదర్శాలకు సూపరీంజేంజేయు నియమించవలెను.

మాస్కూలకు అర్హులగు విద్యార్థివిధానమును నిర్ణయించుటకు ప్రత్యేకసంఘ మొకదానిని నిర్ణయించవలెను.

ప్రస్తుతము చెన్నపురమునందు మహమ్మదీయ కళాశాలను సాత్రము కళాశాలగూర్చి కొత్తనిర్మాణములయందులేని ఇస్లాము మతవిజ్ఞానమునకు సౌకర్యముల గలగజేయవలెను.

హైస్కూలు, సాంకేతిక పాఠశాలలు, కళాశాలలు, మహమ్మదీయులకుగాను రాష్ట్రమునందపుటపుట, ముఖ్యముగ ములఖాతులోను స్థాపించవలెను.

మహమ్మదీయులు యివివిధపాఠశాలలలో వలెవిద్యకు యేర్పాటులు, అర్హి, పాఠసీకను, ఉరుగుభావలకు సదుపాయము లుండవలెను.

నెకండరీ, హైస్కూల్, సాంకేతిక విద్యలందు మహమ్మదీయులకు విద్యాభివృద్ధి కేవలములేక శిర్యకపవలెను.

మహమ్మదీయులందు స్థాంకేతిక విద్యాభివృద్ధియి విదేశములకంటె విద్యాభివృద్ధి కేవలముల కొన్నింటిని ప్రత్యేకింపవలెను.

వలయుచోట్లు, ముఖ్యముగ ములఖాతునందు మహమ్మదీయులకు వసతిభోజన గృహముల నిర్మింపవలెను. వివిధవిశ్వ విద్యాలయముల నెన్నెలు సభలందు, వదరాసు కార్పొరేషను, సానక సంఘములు, పురపాలకసంఘములు, జిల్లావిద్యాసంఘములందును మహమ్మదీయులకు కొన్ని స్థానముల ప్రత్యేకింపవలెను.

దక్షిణ భారత మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారికి స్థానికకాసనధ కార్పొరేషను, వదరాసు విశ్వవిద్యాలయములందు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను.

ప్రభుత్వోద్యోగోద్యోగములందు మహమ్మదీయులకు చాలి నంత ప్రాతినిధ్య ముండవలెను.

మాస్కూల విద్యాభివృద్ధిగాను సర్వత్రా అధికారియగు ఉద్యోగిని నియమించవలెను.

ఖాల్ బి మహమ్మద్ హుస్సేను సాహేబుగారు కమిటీవారి ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగుచు మాస్కూల సిలి విద్యావిషయముగ నున్నదనియు, విద్య గలపుటకు శిక్షణ బొందిన ఉపాధ్యాయులు తగినంతముంది లేరనియు, ప్రత్యేక సాగుల విషయము లేవనియు, ప్రీతివిద్య అవలె లేదనియు, నిమ్నజాతులకంటెను మాస్కూల హీనమున దరిద్రవృత్తికు లున్న మహమ్మదీయులు, అసహజములగు బాలబాలికలకులిసి విద్య చదువుకొనవచ్చుననియు పలికిరి. మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు ప్రస్తుతము కొన్ని పాఠశాలలలో ఉరుగుగాని హిందుసానిగాని ప్రత్యేకముగ గలపుటచే యున్నారనియు, వీనిని నేర్పటవలన బాలకుల కష్టమేమియు సధికముగాబోదనియు, నూతనముగ స్థాపించబడిన ఆంధ్రవిద్య కళాసంఘము మొదలగు వానియందు దేశభాషామూలక విద్యా వ్యాప్తి ప్రధానోద్దేశమై యున్నదనియు, అందుచేత నచ్చట హిందుసాని ఉపేక్షించబడుననియు అందుచే ఆంధ్ర తమిళ ఓర్వకభాషలందు లందు ఇస్లాము మతవిజ్ఞానమునకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గావించబడనిచో చెన్నపురమునందలి మహమ్మదీయ కళాశాలను సాత్రమకళాశాలగా గావించి, గ్రూపు అధ్యయన పద్ధతిని శిర్యకవలెను పలికిరి.

అధ్యక్షులు హోదాగారు—సంవత్సరమునకు లక్షరూప్యము లాదాయము వచ్చు మహమ్మదీయ సంఘమును బాలకుల సైతము ఉపకరింప విద్య నెందులకు బడయవలెను?

సాక్షి—ఈరాష్ట్రమునందలి మహమ్మదీయులు విద్యయందు ఆర్థికముగను చాల వెనుకబడియుండుటచే వారికి ప్రాత్యహ మొసంగుటగాను విద్యా కమిషనువారు మాచించి యుండిరి.

ప్ర—దీనివారను విద్యార్థులకు మాత్రమే ఉపకరింప విద్య నొసంగుట వ్యాయముగాదు. మాసమునకు నూత లేక నూయేబడి రూప్యమును వచ్చువారి పిల్లలుగూడ ఉచిత విద్య నెందులకు బడయవలెను?

ఉ—కొన్ని సంవత్సరములలో మాత్రమే అట్లునగూడ ను. ఈ 180 లు దీనిగానికి నల్లగురు బాలకులందరినీ వారందరకు విద్య జేప్పించుట కష్టముగాదు.

సర్ సుల్తాను ఆహమ్మదుగారు—మహమ్మదీయులవిద్య గూడ ధనమొసంగువిషయములో యూరోపియనుల విద్యా కదరికై ఆధారకడియందవలెనని కోరుట చాలా పెద్ద కోరికగాదు?

మహమ్మదీయ సంఘము అల్పసంఖ్యకుల సంఘమైనందున ప్రభుత్వమువారిచే సర్వవిధముల ప్రోత్సహింపబడవలెను.

ప్ర—ఉరుగుమాతృభాషగ లేనిచోట మహమ్మదీయ బాలకులకు ఉరుగు నిర్బంధముగనందిన బాలకుల కష్టముధికముగాదు?

ఉ—నీ తావున మహమ్మదీయ లభికముగనండి, ఉరుగు భాషను కోరెదలొ అచ్చటచ్చట నెల్ల ప్రవేశపెట్టవలెను.

ప్ర—యీ మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమునకు వలెనే ఈరాష్ట్రమునందలి హిందుసంఘములకును, కాసనధ, నెన్నెలు సభ మొదలయిన సంస్థలందు ప్రాతినిధ్య మొసంగబడుట మీకష్టమేనా?

ఉ—కాదు. హిందుసంఘము చాలినంత ప్రాతినిధ్య మొసరకే కలిగియున్నది.

ప్ర—చెన్నపురి కార్పొరేషనుగారు నిర్బంధవిద్యను మహమ్మదీయ బాలికలకుగూడ శ్రద్ధవేసిన మిరంగికరింతురా? అంగీకారమే.

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారికి సాక్షి ప్రత్యుత్తరము సంగుచు నాగి టెను లో మహమ్మదీయ బాలికలకు నెకండరీ పాఠశాల యొకటి స్థాపించవలెనని నిలి.

ఖాల్ సాహేబు యి, ఎఫ్. మాయును సాహేబుగారు—పిదప సాక్ష్యమొసంగుచు మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారిచే సంగ్రహించిన మెమోరాండము నందలి అన్ని విషయములలో లోమకీర్తించుచున్నామని. ములఖాతులో మాస్కూలకు ఉరుగును నిర్బంధపరచియును గాక విద్యకుగా జేయవచ్చునని. ఉరుగులోని మతగంధము లన్నియు ములఖాతులోనికి తేర్చుమా జేయుట సాధ్యముగాదనియు, ములఖాతులోని లోనే అర్హి అక్షరములతో నొక ప్రత్యేక భాషగలదనియు ఆభావమునకి గ్రంథములన్నియు తప్పుగా జేయవచ్చుననియు, పలికిరి.

సర్ సుల్తాను ఆహమ్మదుగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధాన మొసంగుచు ప్రభుత్వమువారు రిమిటరుగ ధనమును చెచ్చించుచు వ్వారనియు, మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు వివిధముగ విద్య నెందులకు గలపరాదనియు, తుదకు మాస్కూలై నను కొంత కాలమువరకు ఉచితవిద్య నొసంగవలెననియు, ప్రత్యేకజిల్లా విద్యాధికారి ములఖాతులో నియమించవలెననియు, మాస్కూలకు మాత్రమే హీనము రి హైస్కూలు, మతవిద్యకు సౌకర్యములతో స్థాపించబడవలెననియు పలికిరి.

మిమ: రిమిటరు క రిమిటరు మాత్రమేగాను సాక్ష్య మొసంగుచు నెకండరీ విద్యాసంఘములకు తగినంత అధికారములేనిచో వానివలని ప్రయోజనము లేదనియు నిమ్నజాతుల కైర్తవ మతమును జేసినంతమాత్రమున వారి సాంఘిక సిలి పెట్టనే అభివృద్ధి జేందనియు అందువలన నిమ్నజాతులకు సైతము అన్ని సౌకర్యము లొసంగుచే యుండవలెననియు అనేక పురపాలక సంఘ పాఠశాలలలో నిమ్నజాతులబాలకుల తావు లేక విషవనీ పాఠశాల కరుదెంచుచున్నారనియు, ప్రాథమిక పాఠశాలలందలి ఉపాధ్యాయులు నిపుణులుగారనియు పలికిరి.

మిస్. వాన్ దొరనుగారు

పిదప సాక్ష్య మొసంగుచు పాఠశాలలందు విద్యార్థులకు వారివారి మత విద్యలను కలపుట తమ కష్టమేనని. బాధ్యమక పాఠశాల హైస్కూల్ విషయములో బాలికలకు గలపబడు విద్యాభావము ప్రత్యేకముగ నుండవలెను. ప్రస్తుతము బాలరవిద్యకును బాలికల విద్యకును ఎట్టిభేదములేదు. ప్రీతికుపరంజిడివిద్య పాఠశాలలందు గలపబడుటయేలేదు. విడిదొగూర్చు హైస్కూల్ యందుగూడ విద్యాకరిమామును తగ్గించకుండా గృహనిర్వహణశాస్త్రమును గలపవలెను. ఈశాస్త్రములకు ప్రత్యేకముగ కొందరు ఉపాధ్యాయులను శిక్షణ నొసంగవలెను. పాశ్చాత్యులెవరుగాని హిందు మహమ్మదీయసంపాద నిర్వహణమునుగూర్చి బోధింపవలెను. కావున భారతీయులనే ఈశాస్త్రమునింజేటుకై ఇంగ్లండు మొదలగు విదేశములకు పంపివారిని విద్యావ్యాప్తి గావించవలయును. బాలికలకి సరసార నిర్వహణశాస్త్రమును “స” గ్రూపు అధ్యయన గలపవలెను.

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధాన మొసంగుచు గృహ సాంకున్యము శిశు సంరక్షణము మొదలగు గృహనిర్వహణ విషయములను బోధింపవలెననియు మాస్కూలై నుత పాఠశాలలందు ఈ విషయములో తగినంతపు పాద లేకుండగా కళాశాలలందు వీనిని గలపుట అనవసరమనియు కళలు సాంఘిక శాస్త్రములు బాలికలకుగూడ గలపవలెననియు బాలికలు భారతీయ కళలను అభివృద్ధి జేయవలెననియు పలికిరి. నీటికి విచారణ ముగిసినది.

మద్రాసు సర్వోపక్ష మహాసభ

నాయకుల సందేశము

విశేషముగాగిరి యీ క్రింది సందేశములు చేరినవి:-
లక్ష్మీ వద్ద జరిగిన సర్వోపక్ష మహాసభయొక్క నిర్ణయములు బలపరచుట కేర్పడిన మద్రాసు కమిటీయొక్క కార్యదర్శిగా మీ చే సంతకము చేయబడిన నోటు అందవది. మీరు విశేష ప్రయో శముల కోర్చి మీ కాలమును వినియోగించిగావించుచున్న ప్రయ త్నములకు నానాభూతిని చెల్లపుచున్నాను. నిష్పాత్తులకు బల ము చేపూర్చుటకు వినియోగించబడిన కాలమును క్రియమును, వ్యర్థము కాకాలపు కుదకు అర్హిస్తామియొక్క సంతకముతో గావించబడినవిని సర్వోపక్ష మహాసభ యొక్క భారత జాతికి గొప్ప యవకాశమే యగును.

ఇట్లు

ఎం. టి. గాంధీ.

మద్రాసు సర్వోపక్ష మహాసభ సంతకము విజయముగాం చు గాక. నెహ్రూ రిపోర్టు మద్రాసుయొక్క సహాయమునం తను బడయబడియున్నది. మీయొక్క ప్రయత్నములకు నా కృతజ్ఞతాపూర్వకపదనము లిచ్చియుచున్నాను.

ఇట్లు

అజయరామి

మహారాష్ట్రను నెహ్రూ రిపోర్టు లక్ష్మీ తీర్మానము లను పూర్తిగా ఆమోదించు చున్నది.

ఇట్లు

కేల్కారు ఎం. ఎల్. ఏ.

* * *

ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి ప్రకటన

ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఈక్రిందివిషయమున ప్రక టించుచున్నాడు. ఆఖిలపక్ష సభావిషయమున దాని విశేషము గాఠిలోదను వారియనుచులతోడను నే నేకీభవించబలనందుల కు చింతించుచున్నాను. ఇంతవరకు కాంగ్రెసు ఆదర్శము స్వ రాజ్యమును పేర బరగుచుండెను. ఈ ఆదర్శము అధినితేశస్వా తంత్ర్య ఆదర్శమునకును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకును గూడ వర్తించుచుండెను. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు నెహ్రూ సంఘనితీకననుసరించి అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమునకంగీకరిం చుటవలన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యదర్శముగల కాంగ్రెసు పక్ష మువారికి కాంగ్రెసునందు తావుండదు. దాని అన్యాయము అంగీకరించిన పాంచాలరాష్ట్రము సభవారి రాజీ తీర్మాన ము కడు అచింత్యమగుచున్నది. స్వరాజ్యము అనుపేరునకు ఇతర తులకు వర్తించుటకు నిర్వచనము కావించబడెను. అమృతబహ రు పత్రిక యావిషయమున నిట్లు వ్రాయుచున్నది.

అధినితేశనస్వాతంత్ర్యమును బ్రతిఘటించి పంపగదలచు చోదీకి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యదర్శమునకు అంతరాయక లగదు. కాని అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమే తమ ఆదర్శమునగొల్పి టచే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యదర్శమునకు భంగము వాటిల్లును. పెద్దదానిలో చిన్నది ఇచ్చుదునుగాని చిన్నదానిలో పెద్దది ఎక్కడును ఇచ్చితిరయిండు కేరకు.

ఈ రెండును ఇమిడియుండు వ్యధ్యుత్పన్నము కనుగొన నరెను.

అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమున కనుకూలముగ ప్రజాప్రభో ధమును గావించవలెనని దాని విశేషముగా రుదమన్నారగాని దీనికి నేనంగీకరింపను. జన్మితుపక్షమువారు కూడ ఏపక్షమువా రైనను అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమునకు తక్కువగు స్వరూపాలన మున కంగీకరించి యుండలేదని చెప్పుచున్నాడు. అధినితేశన స్వాతంత్ర్య దర్శమును గురించియే ప్రజాప్రభోధమును గావించుటవలన సంపూర్ణ స్వరాజ్యదర్శమునకు భంగము కలుగు చున్నది.

లక్ష్మీలోను ఇతరస్థలములందును గూడ ఏభారతీయు డును స్వాతంత్ర్యమున కనుకూలముగ నుండవలసి కొందరు నా యకులు చెప్పుచున్నారు. కాని అట్టివారే స్వాతంత్ర్య ఆద ర్శమునంగీకరింపవలెనని నాకు తెలియకున్నది. ఈవిషయమున ప్రజానమతి అవసరముగ నున్నది. కాని భాగిరమలపైని (వా యబడిన విధానముల ప్రయోజనకారి గానేరదు.

దాని నాయకుగారికి నా జవాబు నొసగితిని. వారియం డు నాకు చాల గౌరవము కలదు. పాంచాల రాష్ట్రము సభవారి తీర్మానమునంటి తీర్మానమే యరుకుటలకును రాజీకలగజే యగలవని చెప్పితిని. కాంగ్రెసువారు తమ యధికారమును ఆవ ర్ణములకు కాపాడుకొన దలచుచో ఆఖిలపక్ష సభలో సభ్యు లుగానుండి అధినితేశ స్వాతంత్ర్య ఆదర్శము నంగీకరింపవలె ను. నేను నా సిద్ధా ప్రకటనమున నాయుభిప్రాయములెల్ల చెలి పితిని. అంతకుపై సభికుము చెల్లవలసిన యవసరములేదు.

స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమును భారతరాషట్ర సభ్యత్వమును తరస్కర వివేచనమనని స్టేట్సుమెంట్ పత్రికలో దాని విశేషము నాతకాభిప్రాయములకు చాలచింతించుచున్నాను. దీనివలన మద్రాసు ఆఖిలపక్ష సభా రేధికును ప్రభోధమును కలుగ

జేయుచున్నాలో నాకు అనుమానము జేయుచున్నది. స్వాతంత్ర్య వ్యవహారముపై నిట్టివాల్సినదలమున్నందులకు కాంగ్రెసులో స్వాతంత్ర్యదర్శము నంగీకరించు వారెవరు యీ మద్రాసు ఆఖిలపక్ష సభకు ప్రజానామకామయే వారి కర్తవ్యమని నేను చలచుచున్నాను. (ఫీ. టె.)

* * *

టి. ప్రకాశంగారి ప్రకటనము

శ్రీమంతటంగులూరి ప్రకాశంగారి. ఎం. ఎల్. ఏ. గారి క్రింది వివరము తమ యభిప్రాయములను చెల్లపుచున్నాడు:-ఈ నెల 6 తేదీన జరగవలెవు మద్రాసు రాష్ట్ర ఆఖిలపక్షసభనుగూర్చి యంత శీఘ్రముగా కలతలు ప్రారంభమునకు దురదృష్టము. భారతదేశాదర్శమునుగూర్చి ఆఖిలపక్ష ఆఖిలపక్షసభవారు పరిష్కరించుచుండిరి. ఈ విషయమున మద్రాసు రాష్ట్ర ఆఖిలపక్షసభను జనపదలించినవారు స్వాతంత్ర్య సమితివారు ను కలహించు పేరులతో నాకు గ్రాహ్యము కావచ్చును. రాష్ట్రము ఆఖిలపక్షసభవారు కాంగ్రెసు మార్గము ననుసరింప వలసినదని చలచుట సబబుగా లేదని నిన్నటి న్యూ ఇండియా పత్రిక వ్రాసినవారిత నాకు అసలే బోధపడుటలేదు. ఆఖిలపక్షసభకు కారకులును, ఆ సభలో హిందూమహమ్మదీ యైకమత్యము గురుకుటకు ప్రధానమును కాంగ్రెసు అభ్యుత్థు లైన ఆన్సారీగారే. దీనికంతయు కాంగ్రెసే మార్గదర్శియైయు న్నున్నది. తదితరపక్షము నాయకులు ఆమార్గము ననుసరించియు న్నారు. వికలుత్యముకొరకు కాంగ్రెసువారు కొంతవరకు లొంగ జలసించెను. కుద్యేతరసంఘ నియామకముచే గలిగినమాతనకరి సితులలో వివిధపక్షముల మధ్య నైకమత్యము నేర్పరచుటకు మ ద్రాసు కాంగ్రెసులక్ష్మీ ఆఖిలపక్షసభల ఆదర్శముల మధ్య నొక మధ్య మార్గము కలుగ జే యబడినది. కాంగ్రెసులో నుండి విడిపోయి బహిష్కరణకల్ప ముచే వినకాలపడువంటి నాయకులే యిప్పుడు కాననొల్లంపు నాదికార్యముల కంగీకరింపక పోయినను స్వేచ్ఛసంఘబహిష్కర ణదర్శమును సతితీవ్రముగ కొనసాగజేయుచున్నాడు. గతరి సం వత్సరముల కాంగ్రెసు ఆదోళనము వలన స్వరాజ్యము పొంద జాలకున్నను తదితరపక్షములవారు బహిష్కరణకల్పి గ్రహించు చున్నును. ఇదిధర్మముల మధ్య నైకమత్యమును కాంగ్రెసు కలు గజేయగలెను. ఇదియు స్వరాజ్యమునంటిచేయు నాస్వంత అభిప్రాయము. ఏమన నిట్టి వికలుత్యము స్థాపించబడిన పిమ్మట నే స్వరాజ్యమునచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో మద్రాసు ఆఖిల పక్షసభ దురువునారు లక్ష్మీ ఆఖిలపక్షసభవారే పరిష్కరింప బడి, ఇటీవల పంజాబుసభలో దాని అన్యాయముచే వికేదీకరింప బడి వ్యాఖ్యానము గావించబడిన యంతయును తిరిగి లేవనెట్టుట నాకు బోధపడుటలేదు. ప్రస్తుతము నేను స్వాతంత్ర్య పద్ధతిని అనుబంధించుటలేదు. కాని శ్రీనివాసయ్యంగారిని మద్రాసు కాంగ్రెసు తీర్మానమును గంగలో కలుపువలె కోరెట మత్ర ముండదర్శముగ నున్నది. నిబంధనలేమయు లేకుండ అధినితేశ న స్వాతంత్ర్యము నంగీకరింపవలెనని నిశ్చయించుకొనినాని అధినితేశన అయ్యంగారిని కోరగా నత దుచితముగ జవాబునొసగె ను. ఆఖిలపక్ష ఆఖిలపక్షసభవారే నిదివరకే పరిష్కరింప బడిన యీ అంశమును రాష్ట్రము ఆఖిలపక్షములవారు చర్చించు ట సమంజసముగ లేదు. వారికిట్టి హక్కుగూడలేదు. కావున యీనెల 6 తేదీ నిచ్చుట జరుగుసభలో నీ యంశమును చర్చించుట మానిజేయువలెనని నేను సలహా నిచ్చుచున్నాను.

విజ్ఞప్తి

స్వాతంత్ర్యసమితివారు మద్రాసు రాష్ట్ర ఆఖిలపక్ష సభా నిర్వాహకులును నీ విషయమున రాజీ కడవలెనని నేను విజ్ఞాపనము గావించుచున్నాను. సర్ జాకా నైమనుగాదును వారీయునువరులను బహునిపు ణతతో నాటలానుచుండిరి. మనయొకమత్యము చాలకాలముండ దని ఇటీవల కొందరు ఇంగ్లీషువారు బలికిరి. తనకోరికలకు తగి నంతబలము వెలకగలవరి గ్రహించగలగునట్లు చేసినగాని ఇంగ్లీ షువారు మన కేమియు నొసగరు.

నాయకత్వముకొరకు మనలోకనము నిరంతరాయముగ కలహించుచు, బహిష్కరణోద్యమమును వృధజేయుచో భా రతదేశము ప్రపంచమునందు హాస్యాస్పదమునకు తధ్యము. ఈ సమయమున ముందుకువచ్చి నాయకత్వమును పహించుకొన దగు వురుషుడు ఆదర్శమిందును, కూడయండబలసినద్యుటయుగూడ నొకడురద్యమే. ఈ కడపటిదశలో నైనను బ్రతిఘటించి భారతదేశమునకు ఎట్టి రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునైన నొసంగున ట్లు బలపరచెట్టుచు, బాద్షాలో వికలమైన స్వాతంత్ర్య సరత్వము భారతదేశము నందంతటను వ్యాపించియుండుటయు ను, అవసరము కలిగినపుడు దేశమునం దేభాగమునందైన నయ్య ది పరల గోచరించునట్లు చేయుటయును ముఖ్యము. (ఫీ. టె.)

ఎస్. నర్సయ్యగారి ప్రకటన

శ్రీ మద్రాసులో జరుగవలెవు ఆఖిలపక్షసభకు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను ఆఖిలపక్షసభా నిర్వాహకులు ఉద్యోగిత్వ ఆహ్వానించుటలేదు. అందుచేత కాంగ్రెసువారెవరును యీసభ లో తమవ్యక్తిపరముగాగాని కాంగ్రెసునకును పాల్గొనజాల రు. ఈసభకును లక్ష్మీ సభకును ఉపమానములేదు. లక్ష్మీసభ కాంగ్రెసు అభ్యుత్థుల అభ్యుత్థులకింద జరుపబడెను. దేశమంతటి నుంచి కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను పాల్గొనుట కంపబడిరి. రేపటి సభ కాంగ్రెసు సంస్థలకుగాని కాంగ్రెసు ఉద్యోగుల నుట గాని తలపెట్టలేదు.

సాంకేతిక ఆక్షేపణలే గాక రేపటి సభజరుపబడుటకు అవసరమే కలుగలేదు. అట్టి యవసరమున్నను రేపటి సభవారి యేర్పాట్లయాలమున నట్టియవసరములు తీర్చబడవు. లక్ష్మీసభ వారేఆఖిలపక్షముల తువున తీర్మానములను గావించియుండెను. అట్టితటిని జిల్లా, తాలూకా, గ్రామసభల ఏర్పాటుచేసే న ప్రమాసంఘ నివేదికనుగూర్చి తమతీర్మానములు గావించినో నిట్టి రాష్ట్రముసభల ప్రయోజనములేదు. రేపటిసభ ముఖ్యము గా అధినితేశ స్వాతంత్ర్యమును కోరవారికే యుద్దేశించబ డినట్లు నేను తలచుచున్నాను.

వివిధ పక్షముల మధ్య నైకమత్యము గురుటట నాకును ఇష్టమే గాని శ్రీనివాస అయ్యంగారి చెప్పినరీతిని వికలుత్య ము మాటలతోను, కా గిరి తుల వివరము గాక కా ర్యాచరణమునందును మనకోరికలకు ప్రజానమతిని బడయుట లోను ఉండవలెను. అట్టి అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమునైనను సంపాదించుటకు రేపటి సభవారిక అవలంబించున మార్గమును కనుగొనదలపలేదు. అతియనుగాక ముఖ్యమును మరయొకసం గతి యేమన రేపటిసభ జన్మితుపక్షమువారి సానుభూతిని బడ యకుండుట యొక గొప్పలోపము. ఆపక్షముకూడ యిందు చేరనిచో నిజమును వికలుత్యము కలుగ కేరదు. అటువంటి దాని కొరకు కాంగ్రెసువారే మత స్వాతంత్ర్యదర్శమును విడనాడు కొనవలెనని కాంగ్రెసువారు తమ స్వాతంత్ర్యదర్శమును విడు వనిచో వికలుత్యమే తమలో చేరవకు.

పంజాబుసభవారి నూత్రమునకు నేను శ్రీనివాసయ్యంగారివలె నంగీకరించెదను.

దాని విశేషముగాను స్వాతంత్ర్యదర్శముపైకి దాడి నడప వారంభించిరి. అందుచేత స్వాతంత్ర్యవాదు. తనవకు పీఠ యుద్యమమునకు తోడ్పడవారు.

అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమునీ లక్ష్మీసభలో కాంగ్రెసు వారేతక్కు తదితరులచేతను ఆదర్శముగా నంగీకరింపబడుటవలన గలిగిన ఫలితములకు క్రింద వివరించుచున్నాను.

భారత కానసభను నిర్వక్త్యముచేసి తమకు తోడ్పడుట కొక సంఘమును నామినేటు చేయవల సిన దని నైమను గారు రాజప్రతినిధిగారి కోరికతో నిచ్చుట.

2. సంఘవిభేదములను పెంపొందిజేయుచు యూదుపేరు లేనివారిని భారతీయుల ప్రతినిధులపేర రాజప్రతినిధిగారు సంఘసభ్యులగ నామినేటుచేయుట.

3. హోమయెంబనగారి ప్రజాసంరక్షక చట్టము.

4. విదేశీకార్యదర్శిగారి ప్రెస్ నెడిమనుబిల్లు.

5. కాంగ్రెసుప్రచారకులలో కొందరు ముఖ్యులను యీ రాజధానిలో నిర్బంధించుట.

6. భారతీకీర్తములని రాష్ట్రమున వికలమగునట్లు,

అన్నివిధములచేతను లక్ష్మీ ఆఖిల పక్షతీర్మానములను గరించి ప్రజలకు బోధించుట మంచిచే. ఆదర్శమును గురించి ఏ పక్షమువారి యుద్దేశముల ప్రకార ముపక్షము వారే నిశ్చయించుకొనుటకు మనమంగీకరింపవలెను. ఇందులంగీకరింపనియెడల రేపటిసభలో కాంగ్రెసువారెవరు పాల్గొనజాలరు ఈరాష్ట్ర మందు గల కాంగ్రెసువారెల్లరు తమసాంతంత్ర్యదర్శమును విడువరని ఆపందగ్గనుగ తెలిపజేయవలెనని కోరుచున్నాను.

మద్రాసు కానసభలోగల కాంగ్రెసుసభ్యులలో ననేకులు బాతీయ స్వాతంత్ర్యసమితిలో చేరి సంతకముచేసినని తెలుజువును విరమించుచున్నాను.

బి. శివరావుగారి ప్రకటన

టి. ప్రకాశంగారి పంతులుగారు మద్రాసు రాష్ట్రము ఆ ఖిలపక్ష సభను గురించి కొంచెము దురభిప్రాయపడినట్లు నేను తలచు చున్నాను. లక్ష్మీ ఆఖిలపక్షసభవారు గావించిన దాని కంటె నితరమేమియు సభవారు చేయదలచుటలేదు. అతియు నుగాక శ్రీమ సభవారియందర కేల్కారువుచిట్టి తీర్మానములగూర్చి తీర్మానముల సనుసరించి యున్నదని ప్రకాశంగారు గ్రహించ గలిగియుండును. ఇందువలన స్వతంత్రవాదులకు లక్ష్మీ తీర్మా నము వలెనే స్వేచ్ఛయొసగవడెను. స్వతంత్ర్యదర్శ వాడులను అధినితేశన స్వాతంత్ర్యమున కంగీకరించునట్లు చేయుటకు ప్ర త్నము జరుగలేదు. కాని యీ అభిప్రాయ సభ కాంగ్రెసు

తీర్మానము చేతను బంధించబడియుండలేదు. స్వాతంత్ర్య ఆచరణకుల కాంగ్రెసువాదులు తమ ఆదర్శమును గురించి స్వేచ్ఛగా ప్రచారము పంపవచ్చును. కాని యితరులను కూడ వారిమూలము ననుసరించునట్లు నిర్బంధ పరచబడాలను. అధినివేశనస్వాతంత్ర్యమును గోరువారికిని తమయూదగ్యమును గూర్చి ప్రచారమును పంపటకు స్వేచ్ఛ నొసగట సమంజసము. ఆట్లుగానిచో అటువంటి పథ ఆభివృద్ధి పథయని యివ్వించుకొనదు.

* * *
 కేవల సమావేశములో యీ క్రింది చిత్తు తీర్మానములు ఉపపాదించబడునః— (ఏ) పర్యవేక్ష మహాసభ యొక్క ఉపసభలు దీనికొనిన క్రమముల యీ మహాసభ ప్రకటించుచున్నది. పరమ ఉపసభలు యొక్క రిపోర్టులు, లెక్కపథి వే నామోదించబడిన యీ క్రింది తీర్మానములు, యీ మహాసభ ఆమోదించుచున్నది:—సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యార్థముగల పార్టీలయొక్క స్వేచ్ఛను అటంక పరచుకొండ యీ మహాసభ ప్రకటించుచున్నది. (1) భారత దేశములో స్థాపించబడు ప్రభుత్వము దాద్యతాయత ప్రభుత్వమయ్యుండవలెను. (2) అట్టి ప్రభుత్వ విధానము దొమనియను ప్రతిష్ఠితికంటె శ్రేయస్కరమునని తీర్మానము గూడదు. (3) లెక్కపథి వే నామోదించబడిన యితర తీర్మానములను గూడ యీ మహాసభ ఆమోదించుచున్నది. (4) ఈ తీర్మానముల కెక్కువ భాగము సంపాదించు శత్రువులకు దేశములను తీవ్ర ప్రచారము పంపవలసినదిగా అన్ని రాజకీయ పార్టీలను యీ మహాసభ గోరవచ్చును.

వాతావరణ స్థితి

1928 సం. అక్టోబరు నెల 5 లేదీ శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము అక్టోబరులో గరి 24 గంటలలో	మొత్తము అక్టోబరులో గరి 24 గంటలలో	మొత్తము గరి 24 గంటలలో అక్టోబరులో	మొత్తము గరి 24 గంటలలో అక్టోబరులో	మొత్తము గరి 24 గంటలలో అక్టోబరులో
గోపాల్ పూర్	87	78	0.1	1.5	— 0.7
విశాఖపట్నము	87	78	+	1.4	+ 0.9
కాకినాడ	89	77	...	2.1	+ 1.4
మచిలీపట్నము	86	70	...	1.1	— 0.4
కర్నూలు	88	78	...	0.4	— 0.8
బళ్లారి	88	71	...	2.0	— 1.1
అనంతపురము	0	— 0.8
కడప	94	78	1.1	1.8	— 0.5
నెల్లూరు	95	74	1.4	1.7	— 1.2
మద్రాసు	98	77	+	0	— 1.2
కడపూరు	92	75	...	0	— 0.6
నలమ	94	71	0.4	0.4	— 1.8
కోయంబూరు	88	71	...	0	— 0.7
తిరుచనాపల్లి	100	72	0.8	0.8	— 0.8
నాగపట్నము	98	75	...	0	— 0.6
మధుర	99	77	...	0	— 1.1
పాంబు	87	77	...	0	— 0.8
పాంబు	0	— 0.8
తిరువేండ్రము	84	76	...	0	— 0.9
కొచ్చిర్	81	78	0.1	0.1	— 1.8
కాలికట్టు	93	78	0.6	0.7	— 0.8
మంగళూరు	92	71	0.4	3.0	— 2.7
దెంగుళూరు	79	86	0.4	1.2	— 0.8
మేరకూరు	78	60	0.8	0.4	— 1.1
కొడెకనూరు	65	52	0.2	0.2	— 1.4
మూడు	72	65	...	0	—

సర్కారులు:— గోపాల్ పూరులో 0.1" వర్షం చెను. విశాఖపట్నములో చినుకులు బడిన. ముచ్చి విస్తారముగ నున్నది. మచిలీపట్నములో పగటివడిమి 5 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో:— కడపలో 1.1" వర్షం చెను. అనంతపురములో చినుకులు బడిన. బళ్లారి కర్నూలులో పగటివడిమి 3, 4 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూలుకడ:— నెల్లూరులో 1.4" వర్షం చెను. ముచ్చి విస్తారముగ నున్నది. నెల్లూరులో రాత్రివడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణలియ్యరు, ప్రజాపక్ష పాఠశాలాధ్యక్షుడు.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

చిన్నగంజాం, వేటపాలెం స్టేషనులకు మధ్య

(ప్ర. నెం 80)

కడవకుదురు ప్లాగ్ స్టేషనును తెలుచుట

చిన్నగంజాం, వేటపాలెం స్టేషనులకు మధ్య 20 $\frac{1}{2}$ మైళ్ల పొడవు కడవకుదురు స్టేషను 8-10-28 లేదీన తెలుచబడును. ప్రయాణీకులు, సామానులు, పాశువులు, కర్షకులు, ఇతర చిన్నజంతువులు, పక్షులు, కోళ్లు మొదలగు జంతువులు, సరకులు మొదలగునవి తీసుకొనిపోవలెను. సరకులు ఎగైరాలు దిగి 1 కి 81 వ యెగులపెత్తుకమించక రవాణా చేయబడును. గట్టుపాలు, ఇతర రైల్వేజంతువులు, చక్రములు గల బండ్లు రవాణాచేయబడవు. ఈ దిగువ తెలుచబడినబండ్లు ఈ స్టేషనునంద ఆగును.

డౌన్ బండ్లు

నెం. 9-రు

కాకినాడ

ఫాస్టు

ప్యాసంజరు

నెం. 27-రు

రాజమండ్రి

ప్యాసంజరు

నెం. 155-రు

లోకల్

ప్యాసంజరు

3 వ తరగతిది

కడవకుదురు ఉదయం 7 గం 18 నిమిషములకు చేరును. అచ్చటనుండి 7 గం 20 నిమిషములకు బయలుదేరును.

కలలు 1 గం 36 నిమిషములకు చేరును. అచ్చటనుండి 1 గం 38 నిమిషములకు బయలుదేరును.

సాయంత్రము 5 గం 26 నిమిషములకు చేరును. అచ్చటనుండి 5 గం 28 నిమిషములకు బయలుదేరును.

అప్ బండ్లు

నెం. 10-రు

వాల్తేరు

ప్యాసంజరు

ఫాస్టు

నెం. 28-రు

రాజమండ్రి

ప్యాసంజరు

నెం. 153-రు

లోకల్

ప్యాసంజరు

3 వ తరగతిది

నెం. 36-రు

వాల్తేరు

ప్యాసంజరు

కడవకుదురు ఉదయం 8 గం 28 నిమిషములకు చేరును. అచ్చటనుండి 8 గం 30 నిమిషములకు బయలుదేరును.

కలలు 2 గం 14 నిమిషములకు చేరును. అచ్చట నుండి 2 గం 16 నిమిషములకు బయలుదేరును.

సాయంత్రము 4 గం 55 నిమిషములకు చేరును. అచ్చటనుండి 4 గం 5 నిమిషములకు బయలుదేరును.

ఇండిపెండెంటు పార్టీ—7 వ లేదీ ఆదివారమున సాయం కాలం 4 గంటలకు సమావేశమగును.

సైదును కమిషను సెలెక్టు కమిటీ— ఆగస్టుని యెన్నుకొనుటకు 7 వ లేదీ ఆదివారమున సమావేశమగును.

మద్రాసు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ అవసరపథ:- 6-10-28 లేదీ మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు సమావేశపథా మంజరమునంద జరుగును.

తమిళనాడు కాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీ అవసరపథ:- శ్రీరామ్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి గృహమునంద (అంటారు బాగు పైలాపురం) 6 వ లేదీ రోనివారం ఉదయం 9 గంటలకు జరుగును.

జగన్నాథ భక్తపథ, సంగీత ప్రదర్శనము:— ఎగ్జిక్యూట్వ్ హోల్డు పేదవిలాసు పద్ద 7 వ లేదీ ఆదివారం సాయం కాలము 4-15 గంటలకు జరుగును. ప్రీమియర్ ఆర్గనైజి రామానుజం ఆధ్వర్యంగారు (గా.తిరు) మద్రాసు వాలక్లస్ట్రా యోగుగారు (శ్రీదేవి) తులారం ముప్పస్వామి పిల్లెగారు (ముప్పగం)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము:— రిజిస్ట్రార్ కమిటీ ప్రాయోచున్నాడు. విజయనగరం నుండి ఎం. ప. క్యా. సి. లిం గంగాలు యానిశ్చయిత్వముగల ఫిన్లెడ్ల కార్యములకు వంపి యూ 50 లకు దెబబాది హ్యూమినిటలు కాన్ఫిరమాతు తమయొక్క సాంపత్తిక చందా యాసంవత్సరమునకు రూ. 8,000 లు ను వంపించున కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి.

రాకపోకలు:— కర్నూలు మల్కొన్నునుగారు గత రాత్రి కడవాను వడిచి బయటికి తేగిరి. గా|| సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజు, పాల్. జి. ప్లాగ్ నార్లు తేను మద్రాసు వచ్చిరి. గా|| ఎస్. మాత్యయ్య ముదలియారు శేడుఉదయము మద్రాసు వచ్చిరి.

క్షయవ్యాధికి ఉచితముగా చికిత్స చేయుట

డా|| ఏ. ఆర్. ఎస్. కుందరంగారు రాయశేటలో అమ్మశుశ్రూషియిల్ల బిల్డుతో 29 వ నంబరుగల గృహమున నివసిండుచున్నారు. వీరు కలరావ్యాధికి నానధముల వుచితముగా నిచ్చుచున్నారు. ఇప్పుడు క్షయవ్యాధిగలవారికి గూడ చూచి నమ్మకమైన మందును ఉచితముగా నిచ్చెద మనియోను యీ వ్యాధిగలవారు స్వయముగా తమ యింటికివచ్చి మందుతీసి కొనవలయుననియోను వీరు వ్యతిరేకత వ్రాసిరి.

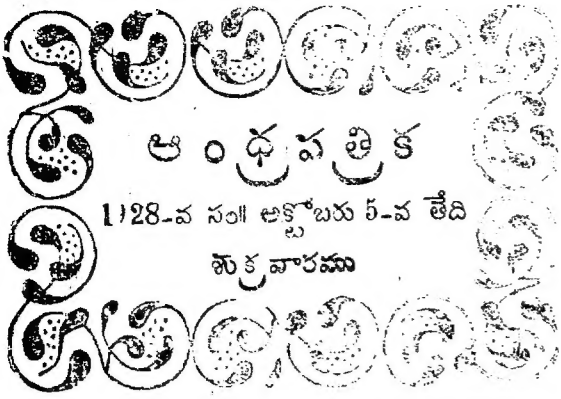
ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గపథ

ఈనెల 11 వ లేదీ సుదవారము ఉదయం 8 గంటలకు ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గ పథ మద్రాసు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున బహుమనాన పథ్యుల్లగు దయ చేయగలందులకు కోరుచున్నాను.

విషయములు

1. కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ఖాళీస్థానములకు భర్తీ చేయుట.
2. కలకత్తా దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులు దరఖాస్తులు పంపుకొనుటకు వ్యవస్థాకానయమునని గో. దా. ప. రి. జి. ల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యవర్గ వ్రాసినలేఖ.
3. నైమిత్త కమిషన్ బహిష్కరణ ప్రచారమును గూర్చి యోచించుట.
4. లక్నోలో జరిగిన వివిధ పథ సమావేశమువారి తీర్మానములు.
5. ఇతర విషయములు.

మద్రాసు } కా. నాగేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.
5-10-28 } ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము.

సంస్థానాధీశుల దృక్పథము

శ్రీమంత్రి

బట్లరు విచారణసభమువారి నెల 15 వ తేదిన లండనులో విచారణ ప్రారంభింతురు. సంస్థానాధీశులు న్యాయవాదులద్వారా, తమ కోర్కెల నెఱుకపరచ ప్రయత్నించుచున్నారు. సర్ లెస్లీ స్కాటు అను న్యాయవాదియొక్క యభిప్రాయ మిదివరకు వెల్లడియై యున్నది. దీనిని, నైహూ కమిటీవారు సాకల్యముగ వివర్ణించియుండిరి. వీరికి దోడుగ, యితర బ్రిటీషు న్యాయవాదులు కొందరు సంస్థానాధీశుల సిద్ధాంతములను బలపరచుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునంత వరకు, సంస్థానాధీశులు దానితో సంబంధము గలిగి యుండురు. దానికి లోబడినదనుకొందురు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహింప గనే, దానితో సంబంధమును వదలుకొందు మను చున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ మిప్పుడు సార్వభౌ మునికి ప్రతినిధిగ బనిచేయుచున్నది. ఇకముందట్టి పనిని సాగింపగూడదట. పోనీ, బ్రిటీషు ఇండి యాయు, స్వదేశ సంస్థానములును గలిసి యొక సమాఖ్యగ నేర్పడవలె నను సూచనను, సంస్థానా ధీశు లామోదించు. అట్లు జరుగుచో బ్రిటీషు ఇం డియా స్వపరిపాలన మనుభవించుచున్నపుడు, స్వదేశ సంస్థానములుగూడ అట్టి పరిపాలనము నను భవింప వలసి వచ్చును. ఉభయభాగములుగలిసి, సామాన్య పరిపాలనమునకు లోబడవలసివచ్చును. హిందూదేశము నంతను ఏకదేశముగ పరిగణించుట కపుడు వీలుండును.

సంస్థానాధీశుల వాదము ప్రకారము ఉభయ భాగములును గలిసి సమాఖ్యగ నేర్పడట గాని భావి ఇండియా ప్రభుత్వముతో సంస్థానములు సం బంధ ముంచుకొనుట గాని బనికరాదు. సంస్థానా ధీశుల నిరంకుశత్వము యథేచ్ఛగ కొనసాగవల యును. దీనికి దోడుగ బ్రిటీషు ఇండియా ప్రభుత్వ విధానము విశేషముగ మార్పు జెందగూడదు. ఇండియా ప్రభుత్వము తన సైన్యములచే సంస్థాన ములను రక్షించుటకు పూచీ పడెనట. అందుచే ప్రభుత్వపు మిలిటరీ విధానము మార్పుజెంద గూడ దట. ఇట్టివాదము నామోదించుచో హిందూదేశ మెన్నటికిని అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము బడ యుటకు వీలులేదు. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రభుత్వ రూపము మార్పుజెందుటకు వీలులేదు. సంస్థానా ధీశు లీ తీరున బ్రిటీషు ఇండియా స్వేచ్ఛను గూడ అరికట్టుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రముఖుల కింతకన్నను కావలసిన దేమున్నది? అందుచే వారు తమ లాభము నిమిత్తము సంస్థానాధీశులకు చేయూత నొనగట నహజము. సంస్థాన ప్రజలు తమ యభి

ప్రాయమును బట్లరు కమిటీవారి ఎదుట తెలుపు కొన వీలులేదు. సంస్థానాధీశుల యభిప్రాయములే ముఖ్యముగ వెల్లడియగుచున్నవి. సంస్థానాధీశు లీ తీరున బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజల భావ్యభివృద్ధి కడ్డుపడుట వారి కేమాత్రము తేమకరముగాదు. బ్రిటీషుఇండియా ప్రజలు వీరి నిరోధమును నపొందురు.

ఇట్టి ప్రశ్నను సైమను కమిషనువారు విచా రించి యుండవలసినది. వారందుకు బూనకయిరి. బట్లరుకమిటీవారి యునను, యీసమస్యను పరిష్కరించెదరో లేదో తెలియదు. వీరు, హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమున కడ్డుపడులుచో, సైమను కమిష నుతో బనిలేకనే, ప్రతిపక్షులు వారి యభిప్రాయము నెఱవేర్చుకొన గల్గుదురు. నైహూకమిటీవారు, హిం దూదేశసమాఖ్యను పెంపుజేయలేదని, కొందరు విమ ర్శించుచున్నారు. కాని, సంస్థానములు సమాఖ్యలో జేరుట కిచ్చను జాపనపుడు, సంస్థానముల కొక విధానము నేటు సూచింపగలక? నైహూకమిటీ వారు, బ్రిటీషు ఇండియాకు వలయు రాజకీయవిధా నముగూర్చియే యోచించిరి. ఇందుకు సంస్థానము లడ్డము రా గూడదని గోరిరి. సంస్థానములు గూడ స్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టి, బ్రిటీషు ఇండి యాతో గలిసి యొకసమాఖ్యగ నేర్పడిన మంచిజే. అట్టి ఏర్పాటు జరుగనంతవరకు, సంస్థానములు బ్రిటీషు ఇండియాయొక్క పురోభివృద్ధి కడ్డుపడవల దని, నైహూకమిటీవారు గోరియుండిరి. డాక్టరు సప్రూగా రీ విషయమును తీరవసంతపురములో స్పష్టముగ దెలిపియుండిరి. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము బనికరాదని వాదించు డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్ మున్నగు బ్రిటీషుపత్రికలు, సంస్థానా ధీశులవాదమును బలపరచుట వింతగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వము, ప్రజాప్రభుత్వముగ మారుచో, మూడవపక్ష మగునట. ఇట్టి తర్కములు, ఎంత నిస్సారములో యూహించవచ్చును. స్వపరిపాలనా ప్రదానమునకు, స్వదేశసంస్థానసమస్యను, ప్రతిపక్షులు గొప్ప యభ్యంతరముగ తెలుపుచుండురు. నిజమా లోచించిన, ఎదుట కిది యభ్యంతరముగ నుండవల యునో తెలియదు. మాంటుఫర్డు రిపోర్టునందు, స్వదేశ సంస్థానములగూర్చి చర్చించుచు, సంస్థానములను హిందూదేశమును కలియుట యవసరమని సూచింప బడెను. బ్రిటీషు ఇండియాలో నేర్పడు మార్పులు, సంస్థానములనుగూడ ప్రేరేపించునని మాంటుఫర్డు రిపోర్టుకర్తలు దుచిరి. బ్రిటీషు ఇండియాకును, సం స్థానములకును గల సంబంధమును పూర్వపు బడం బడికలు నిర్ణయించియే యున్నవి. ఇకమాందుకు యిట్టి ఒడంబడికలు నిలిచియేయుండును. అట్టి స్థితిలో సంస్థానాధీశులు వెఱగొంద నేలనో తెలి యదు. సంస్థానము అన్నియు, ఇండియా ప్రభుత్వ ముతో సహాని సంబంధము గలిగియుండవలెనని, మాంటుఫర్డు రిపోర్టు దెలిపెను. అట్టితరీ, ఇకముందట్టి ఏర్పాటు యేల తొలగవలయునో తెలియకున్నది. బ్రిటీషుఇండియాలో గలుగుచున్న మార్పులు స్వదేశసంస్థానములలో గూడ మార్పులను గలిగించునని, మాంటుఫర్డు రిపోర్టు యూహించెను. శ్రీకృష్ణ డబులనే జరుగుచున్నది. సంస్థానప్రజలును బాధ్యత గల పరిపాలనమునే కోరుచున్నారు. సంస్థానాధీశు

లయునను తమ సంస్థానములు శాశ్వతముగ నిరంకు శముగ నుండునటుల అభయ మీయవలయునని గోరజాలరు.

సంస్థానాధీశులు ఇంగ్లండులో జేరి నలుపు చున్న ఆందోళనమున కిట్టి యుద్దేశ్యమే కనుపించు చున్నది. వీరి ఆందోళనము విఫలము గాకమానదు. సంస్థాన ప్రజలు తమ కోర్కెలను బట్లరు కమిటీకి విన్నవించ జాలకబోయినను ప్రపంచమునకు వెల్లడి జేసియే యుండిరి. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలను సం స్థాన ప్రజలనుగూడ సంస్థానాధీశులు నిర్లక్ష్యపెట్టు చున్నటుల నైహూకమిటీవారు సూచించిరి. సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు స్వదేశ సంస్థాన సంబంధములకు నూతనాధారము గల్పింప జూచుచున్నారు. సంస్థాన ములను కాపాడునిమిత్తము బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు తమ సైనికదళముల నిప్పటివలె నిలిపియుంచ వలెనని వీరు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి యక్తులవలన హిందూదేశ ప్రజల సక్రమాశయములను విఫల పరుప వీలులేదని నైహూక సభమువారు స్పష్టపర చిరి. నైహూక కమిటీరీపోర్టు సంస్థానాధీశుల స్వాతం త్ర్యము నంగీకరించినది. బ్రిటీషుఇండియాకును సం స్థానములకును మధ్య భేదము లుదయించుచో వానిని సుప్రీంకోర్టు ద్వారా పరిష్కరించుకొనుట కేర్పా టు జేసినది. కాని సంస్థానములు బ్రిటీషుఇండియా స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కడ్డగించు ప్రయత్నములను నిరసించి నది. సంస్థానములట్లు గల బాధ్యతలను నిర్వహించుటకై ప్రభుత్వమువారి కెల్లకాలమునకు బ్రిటీషు ఇండియాకు స్వేచ్ఛ నొనగగూడదను సిద్ధాంతమును ఖండించినది. బ్రిటీషు న్యాయవాదు లెందర సహాయమును సంస్థానములు సంపాదించిన నను బ్రిటీషు ఇండియా వాంఛలను బోద్రోల జాలరు. నందిగ సమయమున, హిందూదేశ స్వాతం త్ర్యమున కడ్డుపడ నెంచుటవలన, సంస్థానాధీశులకే తుదకు తీరనినష్టము గలుగును.

సర్వపక్ష సమావేశము

మద్రాసు రాష్ట్రీయ సర్వపక్ష సమావేశము, రేణిడినము గోళ్లే మందిరమున డాక్టరు బిసెంటు గారి అధ్యక్షత క్రింద గూడుచున్నది. దీనిలో కాంగ్రెసు సభ్యులు పాల్గొనవచ్చునా, పాల్గొన గూడదా యని వివాదము జరుగుచున్నది. లక్నోలో గూడిన సర్వపక్ష సమావేశమునకు కాంగ్రెసు సభా ధ్యక్షులగు డాక్టరు అన్నాగిరారు అధ్యక్షత వహించిరి. కాంగ్రెసుపక్ష నాయకులును, నైహూక కమిటీ లో ముఖ్యులును నగు పండిత మోతీలాల్ నైహూ గారి సమావేశమునందు పాల్గొనిరి. పలువురు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు పాల్గొని, లక్నో సమావేశ విజయమునకు తోడ్పడిరి. అందు గావించబడిన స్వరాజ్య విధానమునందు తక్షణ అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము పొందుపరచ బడెను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై కృషి నలుపుటకు యాతీర్యా కము కాంగ్రెసు పక్షమువారిని నిరోధింపదనిగూడ, తేటపరుపబడెను. సర్వపక్ష సమావేశమునందు పాల్గొనిన నాయకులు కొందరు, సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్యము నకై కృషి నలుపుటకు, ప్రత్యేక సంఘముల నేర్పరచుచున్నారు. సుభాష చంద్రబోసుగారునిన్నటిదినము నాగపురము

నందు ముచ్చటించుచు, తాము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ప్రియులమనియు, అన్ని పక్షములవారును అంగీకరింపదగిన కనీసపు కోర్కెనే సర్వపక్ష సమావేశము దెల్పెననియు, అక్కడ సంగీకరింపబడిన స్వరాజ్య విధానము అన్నిటికన్నను శ్రేష్ఠమయిన దనియు నుడివరి. జాత్యభివృద్ధికి, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగము తప్పక తోడ్పడుననిరి. అన్ని పక్షములను గలిసి యొక ఏర్పాటు కరిగించుటకు సాధ్యపడునని జూపుటయే, లక్ష్మీ సమావేశపు ముఖ్యాశయము. సుభాష చంద్రబోసుగారు దీని నామోదించునపుడు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి కృషి సలుపు హక్కు తమకు గలదనియే భావించిరి. జమ్నా దాసు మెహతాగారు, బొంబాయిలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సంఘస్థాపనకై గావించబడిన నభకు అధ్యక్షత వహించిరి. వీరుగూడ, సర్వపక్షసమావేశము, అన్ని పక్షములవారును కలిసి యంగీకరింపదగిన కోర్కెనే దెలుపుచున్నదని నుడివరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును హిందూదేశ మానించుటకు, సర్వపక్షసమావేశము అడ్డుపడదని, వీని నమ్మకము. వీరివలెనే, జలువురు కాంగ్రెసు సభ్యులు భావించుచున్నారు. దేశమంతయు భిన్నాభిప్రాయములతో నిండియుండి, పైమనుకమిషనువారు వీని ననకాశముగ దీసికొనుచున్నపుడు, పైమనుకమిషను బహిష్కారవాదులెల్లరును గలసి తమ సామాన్య శయమును వెల్లెబ్బుచుట ఫలప్రదమయిన కార్యము. పైమనుకమిషనువారి ప్రగతిములకు సర్వపక్ష సమావేశమువారు ఎట్టి యాధారములేకుండ జేరిరి. ఇట్టి స్థితిలో అన్ని పక్షములవారును కలిసి బనిచేయగలిగినంతవరకు పనిజేయుటలో దోసజేమియు కనుపించదు. అటుల ఏకీభావమును కుదుర్చుకొనుటగూడ యవసరమగుచున్నది. సర్వపక్ష సమావేశమువారి ఆశయముకన్న ముందుకు బోదలచువారికి యీ సమావేశమే అవకాశ మిచ్చుచుండ ఆక్షేపింప నవసరములేదు. ఇంగ్లండులో హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుటకు అన్ని పక్షముల వారును యీ సమయమున చేతుల గలుపుచున్నారు. కన్సర్వేటివు లిబరలుపక్షమువారేగాక లేబరుపక్షమువారుగూడ హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమున కడ్డుగలిగించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో హిందూదేశము నందలి రాజకీయ పక్షములన్నియు గలిసి ఐకమత్యము గనుబొది బ్రటిషువారి నిరోధము నెదుర్కొనుట శ్రేయస్కరము గాదా? కాంగ్రెసు పక్షమువారు తమవ్యక్తిత్వమును విడనాడక ఇతర పక్షములతో హిందూదేశ విముక్తికై తోడ్పడుట యవసరమగుచున్నది. ప్రకాశంతులుగారు సూచించినటుల కాంగ్రెసు ప్రముఖుల కృషివలననే అన్ని పక్షముల మధ్య యైకమత్యము గుదిరెను. దీనిని మెంచి పొందించుట కాంగ్రెసు ప్రముఖుల ధర్మమగుచున్నది. మద్రాసు రాష్ట్రీయ సర్వపక్ష సమావేశము జయప్రదముగ ముగిసి, పైమనుకమిషను బహిష్కారమును, బలవరము గాక యని కోరెదము.

లేబరుపక్షము: ఇండియా

లేబరుపక్ష సమావేశమునందు, ఎన్ని శలకార్యక్రమమును మాక్స్ నాట్టగారు ప్రతిపాదించగ, మాకుటనుగా రెడిరించిరి. లేబరు పక్షమువారు క్యాపిటలిస్టులనుదాడిని ధైర్యముతో నెదుర్కొన

వలయునని, మాకుటనుగారు నుడివరి. మాక్స్ నాట్టగారి ప్రతిపాదన మంగీకరింపబడినను, లేబరుపక్షమువారిలో భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలియున్నవని, విదితమగుచున్నది. కన్సర్వేటివు లిబరలుపక్షముల నవకాశముగ గైకొని, తమ స్థానమును నిలుపుకొనవచ్చును. లేబరుపక్షమువారు తమ ప్రతిజ్ఞలను పూర్తిగ విడనాడుటవలన, అనుచరులలో అసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. మాక్స్ నాట్టగారి వైఖరి, కడుసంకుచిత మానము దాల్చుచున్నది. ఇంతకు పూర్వము, లేబరుపక్షమువారు హిందూదేశమునకు స్వయం నిర్ణయాధికారము సంగీకరించి యుడిరి. తమ సమావేశములలో నీహక్కును వరుసగ గుర్తించుచుండిరి. ఈమారు, స్వయం నిర్ణయపు హక్కును ఆమోదింపరయిరి. హిందూదేశమునకు స్వరచిపాలనమును మాత్రము లేబరు పక్షమువారామోదించిరి. స్వరచిపాలన మనిన, దూరాదర్శమును సూచించవచ్చును. పైమను కమిషనువారు సూచించ బోయెడి సంకుచితవిధాన మయినను, స్వరచిపాలనమునకు దారిజాపవచ్చునని, లేబరు పక్షము వారు జెప్పవచ్చును. అందుకుమారుగ, హిందూదేశమునకు స్వయం నిర్ణయాధికారము సంగీకరించుచో, భారతీయులు గోరిన స్వరాజ్య విధానమును లేబరుపక్షమువారు ఆమోదింపవలసినవచ్చును. అట్టి బాధ్యతలేకుండుటకు, లేబరుపక్షమువారు తమ కార్యక్రమమునందు స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును జేర్చ నిరాకరించిరి. ఇటుల నిరాకరించుటకు, మేజరుగ్రహం పోలుగారు జెప్పినకారణములు నిస్సారములు. లేబరుపక్షమువారు మొదటనే పైమనుకమిషను నామోదించిరి. దానిచుండి, వారు విడివడజాలకున్నారు. హిందూదేశమునకు వీరిపై గల విశ్వాసము పూర్తిగ నంతరించినది. ఏ పక్షము వారధికారమునకువచ్చినను, భారతీయులు వారిపై నాధారపడక, తమపై తామధారపడవలయు నను నమ్మకము మరింత బలపడినది.

బొంబాయి కార్మిక శ్రేష్ఠ పరిష్కారమగుట

బొంబాయి కార్మికులకును మిల్లు యజమానులకును మధ్య నుడయించిన వివాదము, చాల కాలమునుండియు చెలరేగుచున్నది. ఉభయపక్షములను పట్టుదలలను విడనాడకున్నవి. సమాధానమును గుదుర్చుటకై ఇంతవరకు జరిగిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలమయ్యెను. తుదకు, ఉభయల మధ్య ఒడంబడిక గుదిరెననియు, రేపటిదినము కార్మికులు సమ్మెను చాలించెదరనియు వినుట కెంతయు సంతసించెదము. ప్రభుత్వమువారు, ఇరు పక్షముల వివాదములను పరిష్కరించుటకు, ముగ్గురు సభ్యులు గల యొక కమిటీని నియమించెదరట. ఈ కమిటీవారి నిర్ణయము జరుగులోపల, 1927 నవంబరు 10 మార్చి నెల వేతనములను కార్మికుల కొనగ వలయునట. కమిటీవారి నిర్ణయమునకు మూడు ప్రశ్నలు నిరూపింపబడినవి. మిల్లు యజమాను లొకవంకను మిల్లు పనివార లింకొకవంకను తయారు చేసిన ప్రమాణపు రేట్లలో, నేవి యుక్తముగ నున్నవను ప్రశ్న యొకటి. సమ్మెసంఘమువారు నిరూపించిన పడునేడుకోర్కెలును సహేతుకముగనున్నవాలేవా యను ప్రశ్న రెండవది. మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు తయారుచేసిన స్టాండింగు ఆర్డర్లు అనుకూలముగ నున్నవాలేవా యను

నది మూడవప్రశ్న. కమిటీవారి నిర్ణయము వెలువడులోపల, కార్మికులు పనులలో జేరుట కంగీకరించిరి. యజమానులకును కార్మికులకును మధ్యను చెలరేగిన వివాదములవలన, ఉభయలను నష్టపడుచున్నారు. ఇకనయినను, వివాదము సత్వప్తికరముగ పరిష్కార మగునని నమ్మెదము.

కలనల్ గిడ్డిగారు: ఆంగ్లో హైందవులు

కలనల్ గిడ్డిగారు ఆంగ్లో హైందవులకు ప్రత్యేకస్థాన మిప్పించుటకు విశేషముగ ప్రయత్నించిరి. కాని విఫల మవరథులయిరి. భారతీయులకును యూరపియునులకును మధ్య మూడవస్థానము నేర్పరచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. ఆంగ్లో హైందవులను హిందూదేశ వాసులుగ ప్రభుత్వమువారు పరిగణించిరి. ఇంతవరకును ఆంగ్లో హైందవులు భారతీయులకన్న సధికులని వాదించుచున్న కలనల్ గిడ్డిగారి కేపుడు భ్రమ పడినది. ఆంగ్లో హైందవు లికమీద త్రిశంకుస్వర్గమున నుండ వీలులేదని, గిడ్డిగారు గ్రహించిరి. ఇకనయినను వీరు హిందూదేశవాసులమని, వారి కష్టపశుములలో పాల్గొని, దేశాభివృద్ధికై పాలుపడుట విశేషము. భారతీయ దృక్పథమును ప్రసరింపజేయువలెగాని, కేవలము సాంఘికదృష్టిని ప్రసరింపజేయుట లాభకరము గాదని, గిడ్డిగారు చెలుపుట శుభ చిహ్నము. హిందూదేశమును మాతృదేశముగ భావించుటకు సిగ్గుపడగూడదని, గిడ్డిగారు ఆంగ్లో హైందవులకు హిత మొనగుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారి యొద్దనుండి ఎట్టి వరములు లభింపవనియు, భారతీయులను సోదరులుగ భావించుట యవసరమనియు, గిడ్డిగారు జెప్పిన సలహా, లాభకరమయినది. ఇకనయినను ఆంగ్లో హైందవ సంఘము భారతీయులతో కలిసి బనిచేయుట, యుక్తము.

హర్షాగు కమిటీ

హర్షాగుకమిటీవారి రెండుకు గూడుచున్నారో తెలియకున్నది. వీరియెదుట నీయబడిన సాక్ష్యము భావి రాజ్యాంగవిధాన నిర్ణయమున కెటుల తోడ్పడునో తెలియదు. కొలదిమంది సాక్షులనుమాత్రమే వీరు బహిరంగము గ విచారించుచున్నారు. మిగిలినవారిని రహస్యముగ పఠించుచున్నారు. విద్యా విషయక విచారణలో రహస్యము నవలంబింపవలసిన యగత్య మేమియో తెలియదు. ప్రజాప్రముఖు లెవరును యీ కమిటీ ఎదుట సాక్ష్య మిచ్చుటలేదు. పైమను కమిషనువలె హర్షాగు కమిటీగూడ విచారణ తుతును పూర్తిజేయగలదు. కాని దీనివలన కమిటీవారు గ్రహించు విషయము లంతగ నుండవు.

కీ. శే. సర్ లారెన్సు జైకోన్సుగారు

వీరు బొంబాయి, కలకత్తా హైకోర్టులలో ప్రధాన న్యాయమూర్తిగ బనిచేసి యుండిరి. ఇండియా ఆఫీసులో సభ్యులు గ నుండిరి. ప్రీవీ కౌన్సిలు జడ్జిగనుండిరి. వీరి సామర్థ్యము అపారము. వీరి విశాలభావములు మిగుల మెచ్చదగి యున్నవి. ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటలో వీరు దిట్టలు. వంగదేశమునందు అశాంతి ప్రబలి యున్నపుడు వీరు అధికారవర్గపు దాడిచుండి ప్రజలను కాపాడిన విధమును మరువ వీలులేదు. వీరి మరణమునకు హిందూదేశము విచారము జూపక మానదు.

విదేశవార్తలు

భారతదేశము; స్వపరిపాలనా

స్థాపనము

(బీ.ము.సర్వీసు)

అక్టోబరు 4:—భారత పతక పథకానికి వారి చిత్తుకార్యక్రమమును ప్రారంభించిరి. ఇండియాకు సంబంధించిన విషయమును భారత కార్యకర్తలకు లక్ష్యముగా జూపిరి. ఇండియాలో స్వపరిపాలనా స్థాపనమునకు కార్యకర్తలను వారు తోడ్పడెదరని ఆకార్యక్రమమున గలదు. ఇండియాకు స్వతంత్రతను సాధించునట్లుగా పరిపాలనను మరల పుష్టి కరించునట్లు చేయ ప్రయత్నించిరి.

భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనను నేర్పాటు చేయు విషయమును మేజరు డి. గ్రాహం పోయగారు ఆమోదించిరి. స్వతంత్రతను సాధించునట్లుగా దానితో కేంద్ర సర్కారు లేదని ఆశ్చర్యించిరి. ఇట్టి విషయము అసంభవమేదనిరి. భారతీయు లీ పుణ్యమును గుర్తింపలేదనిరి. ఇటీవల పర్యవేక్షకుల సమావేశమువారు భారతీయులకు దొనిమియను ప్రతిపత్తి గావలెనని చెలిపిరి. భారతీయులే స్వపరిపాలనముతో తృప్తి చెందునట్లు ప్రభుత్వము కండ్లకులేదనిరి. బచ్చలకాయలను ముసలములుగా స్వయం నిర్ణయమునాట్రమును సూచించవలెననిరి. భారత రాజ్యాంగవిధానమును లక్ష్యముగా ఆమోదించుట గొప్ప విషయము. పరమపుత్ర భంగమునకు రాదు కవిమను సర్వవత్ సంఘమువారు ఇష్టానుకూలముగా సమావేశమై తమ ఆలోచనలను బాహుళ్యముగా గాక యిది తిరగబెట్టెడి విశ్లేషించుచున్నాడనిరి. లక్ష్య విధానమును సాధనముతో ఆలోచించవలెనని మేజరు ఆట్లీ హార్టునరక గార్లు చెప్పిరి.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

అక్టోబరు 4:—బ్రిటిషు జాతీయ ఆర్థిక పరిస్థితులు యథాప్రకార మేర్పడుటకు పిలిచు స్పృహగారిట్లు కార్యకర్తలను పట్టిరి. ఇంగ్లండు బ్యాంకు లోకాగార సంఘము వర్తకసంఘ ప్రతినిధులు, కార్యక సహకారయద్యు ప్రతినిధుల స్వాధీనములో యుంపవలెను. దేశమంతటను మునిసిపలు, సహకార బ్యాంకులను స్థాపించవలెను. పశుత్వ పన్నును నెత్తివేసి క్రమశిక్ష పన్నును విధించవలెననిరి. మరణ శుంకములను ఎక్కువగా విధించవలెను.

సంస్థానాధీశ్వరులు

సర్ వెస్లి స్కాట్టుగారిలో మాట్లాడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

అక్టోబరు 4:—మే ఫెయరు హోటెలులో కాపీర మహారాజు బసజే నను. ఇచటనే సంస్థానాధీశ్వరులు సర్ వెస్లి స్కాట్టుగారి మాట్లాడిరి.

బికనీరు ప్రధానామాత్యుడు

ఇట్లు రూటర్తో చెలిపెను:—బికనీరు మహారాజు పాటియాలా మహారాజుగారు తమ విధానమును సాధారణముగ స్పష్టముగ ప్రకటించిరి. కొన్ని విషయములను మాత్రము విస్తరింపజేసి చెప్పవలసియున్నది. స్థానికపరిస్థితులకు సంబంధించిన విషయములో వివరములను గూర్చి సంస్థానాధీశ్వరలందరూ ఆమోదించుచున్నారు. దక్షిణ హిందూదేశ సంస్థానాధీశ్వరుల యభిప్రాయము చేతగడవన్నది. నిర్మాణ విధానములో కొంత ఖర్చుదాఖిప్రాయమున్నది. ప్రస్తుత మందున్న చూరబజ్జీలు ఏర్పాటును సమరణజేసికొనవలెను. బ్రిటిషు ఇండియాలో ఆర్థికపరిస్థితులను చక్క-బెట్టుకొనవలెను.

ఇండియా కనడాకు వర్తక సంబంధ మేర్పడునట్లు

అక్టోబరు 4:—టూరంటో పత్రిక ప్రకారమున భారతదేశ సరుకులు అందు రిచ్చి సాకర్లించె నని ఇండియాను వర్తక ప్రయత్నం కాఖాధికారి డి. టి. అట్లీగారు చెబుచున్నారు. ముందు కనడాకు ఇండియాకు వర్తకసంబంధము లేర్పడవచ్చు ననుచున్నారు.

బ్రిటిషు కార్మికసభ

కలకలము

అక్టోబరు 4:—మన్మథాల్లుగారు చెలిపిన విషయములు కార్మిక పతక కార్యక్రమ మునిమించు కొన దని యా, ముందు కార్మిక ప్రభుత్వ మేర్పడునట్లుగా తాము ఇష్టమువచ్చిన కార్యక్రమము నేర్పాటుజేసికొనుటకై ఎత్తు మాట్లాడునగారిరి. కమ్యూనిస్టులను బహిష్కరించుటకంటె పెట్టుబడిదారలకు త్రోసి రాజు జేసిన వచ్చే ఎన్నికలలో కార్మికపతకము ఎక్కువగా జయించునని మాట్లాడునగారిరగా కలకలము బయలుదేరెను. దేశమునకు విపత్తు తగ్గవలెనన్న మొదటి కార్మికపతక ప్రభుత్వ కాలములోనే పరిశ్రమలను కాపాడుట అవసరమగునందెననిరి. మన్మథాల్లు, ల్యాన్సుబరీ, హెండర్సన్ స్పృహగార్లు తమ మాటలను పొల్లుపోతుండ అన్న మాటలను బరిపీ తీరవలెననిరి.

(బీ.ము.సర్వీసు)

అక్టోబరు 4:—భారతీయులు ఇంగ్లాండులో రాయలకవిమనుచుతో కలిసికొని మాట్లాడవలెనని యడుగు నిరాకరించినయి, ఇంకకంటె వేరొక సాధనములేదనియు, కార్మికపతకమువారు ఇతరులమాటలను వివరణయు, అనగా భారతసంఘమువారిచే ప్రేరేపితమైన ఇండియన్ కార్మిక పతకమువారు ప్రసరించుచున్నారని మన్మథాల్లుగారి యభిప్రాయము. మన్మథాల్లుగారు చెబుట, అవన్నియు అబద్ధమని బ్రాక్స్ గారు మాట్లాడునట్లు ప్రతిపత్తి జేసి వ్రాసిరి. బ్రాక్స్ గారి వాదము పార్లమెంటు సభ్యురాలు విల్మింగ్ టన్ కన్య బలపరుచుచున్నది.

నైమను బహిష్కరణము అంతరించినదనుకొనుట విశాళ కారముగ నుండునని బ్రాక్స్ గారు నిరసి. 8 రాష్ట్రములు సహకరమున కంగీకరించినమాట నిజమే కాని ప్రజా నిర్వచిత ప్రతినిధులు 1/8 వంతులే. అట్లు సహకారమునకు ఓటుజేసినవి. ముఖ్యముగ సహకారపక్షములో క్రమశిక్షాధికారులు, క్రమశిక్ష నియమిత సభ్యులు, వర్తకసంఘ ప్రతినిధు లున్నారు.

రాజప్రతినిధి జేసినపని మహానీరము. సర్ జాన్ నైమను గారి మూడవ శాధారణముగొని రాజప్రతినిధి సెలవుకొట్టి నేర్పాటుజేయుట వహిసరాధము. ఇండియా పార్లమెంటు, ఢిల్లీ పథకారు, సహకారము కలదని తీర్మానించినను, ఇట్లు రాజప్రతినిధి సెలవుకొట్టి నేర్పరుచుట గొప్పకష్టము. భారత జాతీయులు నైమనుకవిమనును కలిసికొని నిరాకరించినని మన్మథాల్లు గారు నిరసి. ఇట్లుకలకు కారామును, తన జోరికమీద భారత జాతీయులు మేజరు ఆట్లీ హార్టునరకు గార్లును జూడ నిరాకరించుటయే యని చెబుచున్నారని బ్రాక్స్ గారు నిరసి. ఆసంగతి జేను. ప్రస్తుత ప్రతిపత్తి సభానామ రాయలకవిమను అంగీకరించు సంకరము భారత ప్రతినిధులు రాయలు కవిమనునగాని కవిమను సభ్యులనుగాని కలిసి మాట్లాడుదు. రాజ్యాంగ విధానమును అంతకు రాండుపే బిలు సభలో రాయలు కవిమను సభ్యులతో ఆలోచించుటకు భారతీయులు అంగీకరించెదరని బ్రాక్స్ గారు నిరసి. సుబాను తాను విమనాడను గానని జేప్పిన దానికి బ్రాక్స్ గారిట్లు మన్మథాల్లుగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచున్నారు.

ఇండియన్ కార్మికపతకమువారు భారత సంఘము మాటలని ప్రసరించుచున్నారని గాబోలు రాం కే మన్మథాల్లుగారు కార్మిక విధానమును ఇతరుల మాటలని మాట్లాడునగారినిరి. ఇందులో ఎట్టి నిజములేదు. భారతీయులు నైమను కవిమనును ఆశ్చర్యించుటకు ముందే పూర్తిగా బ్రిటిషు ప్రతినిధులతో గూడుకొన్న సయిముక కవిమనును స్వతంత్ర కార్మికపతకమువారు ఆశ్చర్యించిరి. భారతీయులే తమ రాజ్యాంగ విధానము నేర్పాటుజేసికొని స్వయం నిర్ణయాధికారముండవలెనని స్వతంత్ర కార్మిక పతకమువారి యభిప్రాయము. భారతీయులు ఆర్మిగౌరవమును సరకు జేయక పూర్తిగా బ్రిటిషు శ్వేతములు లనే కవిమను నియమించుటచే ఢిల్లీ శాసనసభలో మూడుపక్షములవారూ, దేశీయమహా సనసభవారూ, బ్రిడ్ యూనియను కాంగ్రెసువారూను బహిష్కరణమునకు దిగిరి. జాతీయవారులు కొందర కిది ఇష్టము లేదని మన్మథాల్లు గారు నిరసి. కొందరివల్లు అది కొంత నిజమే. కాని బ్రిడ్ యూనియను ప్రతినిధులు సాంఘికవాదులు పూర్తిగా బహిష్కరణమునకే గడంగిరి.

లక్ష్య సర్వకర్త సమావేశము వారు నిర్వహించిరి విధానమును సాక్ష్యజనిక నియోజకాధికారమును అవలంబించిరి. అట్టి సందర్భములందే భారతకార్మిక పతకమునకు అవకాశముండును. బ్రిటిషు కార్మికసభ తీర్మానములు మన భాంతీయులకు గలుగు ఫలితమునుగూర్చి బ్రాక్స్ గారిట్లుచున్నారు. ఇండియాలో బ్రిటిషుకార్మికసభ తీర్మానములు చెడుగుగ కలచబడును. ఇప్పుడైనను సంకటముకు వరిసితులేర్పడకండ జేయుటకు, కార్మికపతకమువారు నైమను కవిమనువారేమి సిఫార్సుచేసినను ఇండియాకు దొనిమియను ప్రతిపత్తినిచ్చి ఏర్పాటుజేయవలెను.

విల్మింగ్ టన్ కన్య

ఇట్లు చెప్పెను:—బ్రాక్స్ గారు నిర్మొగ మాటలుగ నిజపరిస్థితులను చక్కగ చెప్పిరి. ఇండియా కార్యాలయమువారు గాని, ప్రభుత్వమువారుగాని నైమను కవిమనుతో భారతీయులను నియమించును, అట్లు నియమించబడిన భారతీయులు సర్ జాన్ నైమనుగారికి భారతప్రతినిధి యగుదురో వాదగూడ అంతే భారతప్రతినిధులనిమించుకొన గల్గుదురు. నిజమేనయ్యా, అయితే పెట్టుబడి ప్రభుత్వమువారే నియమించవలెనా? ఇంతకంటె వేరసాధనము లేదని నేర్పగారినిరి. కాని కారణంబెది?

లిబరలు

పక్షమువారి కార్యక్రమము

సంరక్షణ సమన్వయ నెత్తివేసెదరు

అక్టోబరు 4:—సర్వకలంకములను తీసివేసి సంతక వస్తులన్నిటిని తొలగించుటకు లిబరలు పక్షమువారు పూనుకొనెదరట.

ఫిరదల్వీయాలో దొంగ సారాయి వ్యాపారులు హతీను వారికి ఆపూర్వముగ లంచముల నిచ్చుచున్నారు. నెల 1 కి 40000 పానుల నిచ్చుచున్నారు.

రైలు ఇంజనుల కలప ఖర్చును నూడేకి 60 చొప్పున తగ్గించుటకు ఇంగ్లాండులో ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఇంగ్లాండు ఆస్ట్రేలియాకు దూరక్రమణ యంత్రమును బెట్టుట కేర్పాటు జేయుచున్నారు. అనగా బెరెహాను ఏర్పాటును నెలకొల్పెదరు.

ఇంగ్లాండునుండి యూరపునకు, ఆమెికాకు బంగారు కడ్డీలను విస్తారముగ ఎగుమతి చేయుచున్నారు.

అహారము చాలదను భయముకొరలేదు.

ముందు రానరాను మూర్ఖునిస్మించి ప్రాణశాఖాభోజనమును వాయువునుండి సహాయమును సమద్రజలమునుండి సాయంకాలభోజనమును తినవచ్చునని ఆమెికా ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త డాక్టరు హెచ్. ఈ. బర్నార్డుగారు చెబుచు జనసంఖ్య ఎక్కువగుటచే తిండిచాలదు. తిండిచాలకపోవుటచే జనము చనిపోవుదురను భయముకొరలేదనుచున్నారు. కొంత కాలమైన పిదప మనిషికి రొట్టె మాసమునందు వాంఛయే పుట్టదట.

గణేశ్వరపూజ

ఆక్సుఫర్డులో జరిగిన అంతర్జాతీయ ప్రాచ్యసభలో గణేశుని (దేవత)గూర్చి మాట్లాడించిరి. ఇండియాలో అందరూ గణేశ్వరుడే ఇష్టదైవముగా పూజించెదరనియు మంచి మంచి ప్రబంధములందుగూడ విశ్మయకర ప్రార్థించెదరనిరి. సిలోన్, నేపాలు, టిబెట్ లోగూడ గణేశపూజగలననిరి. జపానులో గూడ దేవతలను గణేశునకు నిర్మించి పూజలు సల్పుచున్నారు. తమ యభిప్రాయములను సెలవేరగోరరు ఈ దేవతలకు వచ్చి పూజించెదరట. శావితల రక్షకదని ఈ దేవుని పూజించెదరు. ఈ దేవునికి సంబంధించిన కావమును ఎన్నడును ఎడగ మనిరి.

8000 పానుల విలువగల దొంగ గల్లములను న్యూయార్క్ లో పొగయోడమీద ప్రభుత్వమువారు జబ్బుకొనిరి.

నిజమైన క్రైస్తవునికి లక్షణము మరచాదస్తముగాక వ్యక్తి మంచిరనమే యని డాక్టరు మేజరుగారు బెల్జికములో జరిగిన క్రైస్తవసమావేశంలో చెప్పిరి.

విధులలో మోటారు చప్పుడు మరితర క్షేమము బాధకరముగ నుండుటచే దానిని తగ్గించుటకు సర్ జోయిన్స్ కహిక్కు గారు ఆలోచించుచున్నారు.

కార్మిక ప్రపంచము

శ్రీమద్భారతి

బొంబాయిమిల్లుల సమై

శాంతించినది

అక్టోబరు 6 తేదీ శనివారము ఫ్యాక్టరీలు

తీరిగి ఆడును

బొంబాయి, అక్టోబరు 4:—బొంబాయి మిల్లుల సమై పరిషత్తు రాష్ట్ర మై నిర్ణయింపబడిన యీ క్రిందిసమాధానపును

బొంబాయి గవర్నమెంటు కార్యనిర్వాహక పథ్యమును గాగి సర్ గులాంహుస్సేను పిదపతుల్లాగారి మధ్యవర్తిత్వమునను అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశమునందు మిల్లు యజమానులకును సమై దారులకును యీ క్రింది సమాధానపువరకులు నిర్ణయమైనవి:—

(1) గవర్నమెంటువారిచే నియమింపబడు ముగ్గురు పథ్యములు గల ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేయుట.

(2) ఈ కమిటీవారు విచారించిడి విషయము లేవనగా

(ఏ) మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు తయారు చేసిన పనివాండ్ల పట్టికయను వేతన ప్రమాణముల బాధితాయను, సమైదారుల ప్రతినిధి సంఘమువారు తయారుచేసిన ప్రకాశికయను సమంజసముగా నున్నవా? (బి) సమైదారుల ప్రతినిధి సంఘమువారు కోరినటువంటి 17 శాతమును సహేతుకముగా నున్నవా? ఎంతవరకు వాని కోర్కెలు ఆమోదింప దగియున్నవి? (సి) మిల్లు యజమానుల సంఘము అక్టోబరునెల 4 తేదీని సంప్రదించి తయారు చేసిన స్టాండింగ్ ఆర్డరు సమంజసముగాను సహేతుకముగా నున్నవా?

(డి) (ఏ) ఇప్పుడు పనివాండ్లు పెంటనే తీరిగి పనిలో చేరవలయును. పనిలో చేరిన తేదీలగాయతు కమిటీవారు తమ రిపోర్టును ప్రకటించేవరకును, యీ మధ్యకాలములో పనివాండ్ల జీతములను 1917 సం॥ రకు మార్చివరలో యందు అమలులో నున్న రేట్ల ప్రకారమే బట్టాడాయవలయును. సామాను మిల్లులలోను, ఫిన్లే మిల్లులలోను, కోహినూరు మిల్లునందును పునర్నిర్ణీతమైన రేట్ల ప్రకారము బట్టాడాయవలయును. గనుక వాని కి మాత్రము వైసుాత్రిము వర్తించదు.

‘మాంచెప్పరు మిల్లు’ అపొల్లోమిల్లు, మైయరుసానూను మిల్లులయందుగల శేతముగముల యంత్రములవద్ద పనిచేయువారులకు మాత్రము యీ 1928 సం॥ రకు మార్చివరకుండు అమలులో నుండిన రేట్ల ప్రకారమే బట్టాడాయ చేయవలయును.

(బి) ముగ్గురులగుర్నిన నిబంధనల ప్రసక్తిలేదు.

(సి) ఇప్పుడు పనిలో చేరడివారికి యీక్రిందివిధంగా అడ్వాన్సులొసంగబడును. ఈ అడ్వాన్సునెల అంకెమువరకును వారమునకోసారి బట్టాడాయబడును. నవంబరునెలలో తరుమున కొకసారి బట్టాడాయ చేయబడును. డిసెంబరు మొదటి తేదీనుండియు అడ్వాన్సులు ఇవ్వబడవు. ఆ తేదీనుండియు నెలసరితేతములు యధావిధిగా చెల్లించబడును. అక్టోబరునెలలోని జీతముల బకాయిలు నవంబరునెల 11 తేదీని చెల్లించబడును. నవంబరునెల రెక్క వద్దబాట్టు డిసెంబరు 15 తేదీని చెల్లించబడును.

(డి) ఈ అగ్రిమెంటు వరకులలోని విషయములగుర్నిన ధర్మసందేహములు ఇప్పుడు నియమింపబడు కమిటీవారిచే తీర్చబడును.

(బి) పనివాండ్లు యీ అక్టోబరు 6 తేదీని తీరిగి పనిలో చేరవలయును.

పిదపతుల్లాగారి మధ్యవర్తిత్వమున వై జెప్పిన సమాధానపు వరకులు నిర్ణయింపబడినవి. సభ నుమాను 7 గంటలు జరిగెను. బొంబాయిమిల్లులసమై ముగిసినందులకు ఉభయపక్షముల నాయకులు సంతృప్తాంకరంగులైరి. ఈసమై 6 నెలలుండియు జరుగుచున్నది. ఇతివరలో ఏ నెలు నెలలో నొకమారును, మేనెలలో నొకమారును, ఆగస్టు నెలలో నొకమారును గవర్నమెంటువారు జోక్యము కలుగజేసికొని సమాధానము చేయవలయునని మూడుసారులు యర్పించిరి. కాని విఫలమైరి. ఈ శాల్పిప్రత్యక్షము సఫలమైనది. ఈ సమై పరిషత్తువారునై బొంబాయి కార్మికమున అధ్యక్షుడు యిట్లవ చాలాతోడ్పడెను. (కీ (పె))

ఫస్టుగ్రేడు పీడరు పిప్ప పరీక్షలు

ఇకజరుగవు

మద్రాసు హైకోర్టు శ్వాయమాత్రులు ఇకనండి ఫస్టుగ్రేడు పీడరు పిప్ప పరీక్షలనెత్తివేసితిమని ప్రకటించిరి. ఈసంవత్సరము విఫలమైనవారికిగూడ రెండవ పరీక్షనుగూడ ఇకవ నిరాకరించిరి.

నైజాం రైల్వేసమై

శేపు సంఘిచేకూరగలను

సికింద్రాబాదు, అక్టోబరు 4:—నైజాంరైల్వే సమై దారుల సంఘ ప్రధానకార్యదర్శిగారింట్లు తిరిగినిర్మయియ్యారు:— పరిసితులు యధాస్థితిగా నీయున్నవి. గిరిగారును నా యడు గారును కార్మికలతోపుర నైజాంరయిల్వే పరిపాలనాకాఖా ధ్యక్షులగు సర్ అక్బరు హైదర్ గారితో ఇంకొకమారు సమావేశమై పరిశ్రమించిరి. నికరమైన సమాధానపు వరకులు శేపు నిర్ణయమగును.

రైల్వేకార్మిక సంఘమువందలి పథ్యలసంఖ్య తినిపివాల్సి వుందిగానుచున్నది.

శీటి సామంతులము రివేలమండి కార్మికము సమావేశమైన బహిరంగపథలో గిరిగారింట్లువచ్చునెంచె:—

ఇంతవరకును జరిగిన మా రాయబారముల వ్యవహారపు వివరములను చెప్పవీలులేదు గాని వెనుకటికన్నను వ్యవహారముల చిక్క కొంతవరకు తీరుచున్నవని చెప్పగలను. నేను ప్రతిపినమును సమైదారుల యూనియను ప్రతినిధులతో కలిసికొని మాట్లాడుచునే యున్నాను. విారందకు నైకమత్వముతో నుండవలెను. ఒక్కమాటమీద వ్యవహారించవలెను. విారందకును దొర్లవ్యవహారమై యుండవలెను. ఈ రీతిగా మీరు వర్తియట వల్ల నే విజయము చేకూరగలను.

శేపు కార్మికల బహిరంగ పథయొకటి తీరిగి జరుగును. గిరిగారి మధ్యవర్తిత్వము వల్ల చేకూరిన సమాధానపు ఏర్పాట్లు శేపుజరుగు పథలో ప్రకటించబడును. (కీ (పె))

నైజాం రైల్వే కార్మికసంఘము ఏర్పడినప్పటికిని యీ సంఘముయొక్క యజమాన్యమును పనివాండ్లందరకు ఆమోదింపబడలేదని కొన్ని వార్తలు వార్తాపత్రికలలో పరస్పర భిన్నరూపములుగా ప్రకటిత మగుచున్నవి. అందువల్ల యీవార్తలు అబద్ధములనియు కార్మికలందరకు యీకార్మిక సంఘమునకు వరిపూర్వ విశ్వాసముతో నిబద్ధమై యున్నట్లుగా సమైదారులగు కార్మికలే తెలియజేసికొనను ఒక శరవత్రికను అన్పాత్రించి వంచివెట్టిరి. (ఆ. (పె))

మతకలహములు

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—నైజాం రాష్ట్రములోచేరిన శాంజేడు అను గ్రామమున సిక్కుల గురుద్వారామువద్ద సిక్కులును మహమ్మదీయులును యిదివరలో కలహించియుండిరి. కాని, గత శుక్రవారము నుండియు అల్లడలేమియు తీరిగి జరుగలేదు.

హిందువులను సిక్కులను బిభాషన చేసికొని యుండిన ఫిర్యాదులను నైజాం రాష్ట్రపు పోలీసు డైరెక్టరు జరుగుగారు పరిశీలించుచున్నాడు. (ఆ. (పె))

నాగపూరు హిందువులకు ఇత్తు

నాగపూరు, అక్టోబరు 4:—ఇటీవల నాగపూరులో జరిగియుండిన హిందూమహమ్మదీయ కలహముల సందర్భములో మహమ్మదీయుల కొండలకు హిందువులు నివ్వబడింది తగుల వెట్టిరి.

7 గురు హిందువులు యీ కేసులో మద్దాయిలుగా చేర్చబడిరి. నాగపూరు సెషన్సుజడ్జిగారు యీ కేసులో తీర్పు చెప్పిరి.

మగ్గురు మద్దాయిలను డిస్మిస్సులని యించి విడుదల చేసిరి.

మోహనలాలు అనునతనికి 6 నెలలు కిరి. శిక్షయును 80) రూపాయల జరిమానాయునవిధించిరి. రామచంద్రులు అనువానికి 6 నెలలు కిరి శిక్ష యును 400 రూపాయలు జరిమానాయున విధించిరి. బుప్పసింఘ అనువానికి 4 నెలలు కిరి శిక్ష విధింపబడెను.

హాలీలు అను నతనిని 459 పెన్సును ప్రకారము దొంగిగా నెంచి మోక్షార్థవారిచే విచారించబడగలందులకు తర్రపు చేసిరి. (ఆ. (పె))

ద. ఇ. రైల్వేసమై-నేరస్థుల విచారణ

తిరుచినాపల్లి అక్టో 5:—ద. ఇం. రైల్వేసమై శోచాలలో రైజుకట్టాలను ఊడదీసి దొర్లవ్యవహారచేసి యుండిన నేరములలో 15 మంది పనివాండ్లు తిరుచినాపల్లి జైలు మేజస్ట్రేటుగారిచే విచారించబడుచున్నాడు.

పోలీసు అధికారులు ఈ తర్రసాక్ష్యము జరిగినది. (ఆ. (పె))

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 400/1928

వాది:—భవిరి శెట్టి సుబ్బారావు వరపు పెంకట సుబ్బారాయుడు.

and

ప్రతివాది:—మహమ్మద్ అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబు.

యీ నెంబరులోని వాడి ప్రతివాదిపైని ప్రాంసరి నోటును బట్టి రు 112-5-9 లక్ష్మి వైకోర్టులో దావా దాఖలు చేయగా ప్రతివాదికి నోటీసు నిమిత్తము డి 10-10-28 తేదీకి వాయిదావేసికాడ. గనుక యందునుగరించి ఎవరికైనా ఆక్షేపణలున్న యెడల వాయిదాకోడా కోర్టువారికి మనవిచేసికొనటకు యందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

నర్సారావువేట } సి. వి. కృష్ణయ్య, వాది తరపున వకీలు. 18-9-28 }

ప్రోటబుల్ పంపింగ్ సెట్స్ ఇంటిపనులు, పొలముపనుల కుపయోగబడును VOLKART ENGINEERS ఆర్డనియన్ వీధి మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, తూర్పుకొండ్డి. ముద్రపముయి ! ధర సరసము !! త్వరితముడు !!

రోలుగోల్డు ఇమిటేషన్ వజ్రపు కమ్మలు. ఈ కమ్మలు సూతనముగా నీమలోనుండి వచ్చియున్నవి. దీనియొక్క రాళ్లు రవలకు పైగ బహు మందరముగాను ప్రకాశముగా నున్నవి. ఇది రోలుగోల్డు ఆడలోహపువలచే కట్టబడియున్నది. బహుకాలము వరకు దీనియొక్క ప్రకాశమును, ధరధర అని మెరయుటపోదు. ఇది ఒకటి కొనేవారికి 4 అండ్ మైన రెడ్ రూం పోటోపటములు ఇవాయగా యివ్వబడును. తెలుపురాళ్లు జత 1 కి ధర రూపు 1-4-0. ఎలుపురాళ్లు జత 1 కి ధర రూపు 1-4-0. విలాసము:—ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెని, నెం. 11, అరుణగంధి, సామూకాడుపేట, మదరాసు.

బెంగుళూరు అల్లరుల విచారణ జిల్లాకలెక్టరు సాక్ష్యము

అరెస్టుచేసినవారిని వదలివేయుమని దివానుగారు ఉత్తరువిచ్చిరి

బెంగళూరు, అక్టోబరు 4:—బెంగళూరు అల్లరులగుర్తి విచారణచేయుచున్న విశ్వేశ్వరరావు కమిటీవారియెదుట బెంగళూరు జిల్లా కలెక్టరుగారు హాజరైకొని సాక్ష్యము చెప్పుచుంటున్నారే :-

ఇవటనున్న పోలీసు దళములు సంగ్రహబట్టిచూడగా చాలినన్ని యువవిగాని (బిటిఎం యిండియాలోని పోలీసు దళములవలె క్రమశిక్షణపొందిన దళములుకావు. కేరళ సామర్థ్యములను బట్టిచూచినయెడల ఇవటనున్న పోలీసు దళములు చాలవు. ఇటువంటి నగరమును సంగ్రహించవలసినయెడల మంచి తెలివైనవారిని మండిచేయుటవల్ల సమర్థతగలవారిని ఆకర్షించి మిలిటరీ పటాలములకువలె నీరికిని బాడజుతీర్చిన బాడజీములను ఏర్పాటుచేసి యెప్పటికప్పుడు సర్వసన్నద్ధముగా నుంచవలెను.

“మైసూరు రాష్ట్రములోని ప్రజలు శాంత మూర్తులని భ్రమించి యింతకాలమువరకును మనము ప్రమత్తులమై మెలంగుచుంటిమి. ఇప్పుడైనను మనము మేల్కొని పరిస్థితులను ఎక్కువ బాకరూ కతలో పరిశీలింతుముగాక !”

ప్రస్తుత మైసూరు ప్రభుత్వమును భంగముచేయువలెనని కుట్రలు జరుగుచున్న విషయము కేసులను పుక్కిటిపురాణము.

అధ్యక్షుడు :- ప్రజలలో కాంతియును శాంతియును పంపించుట కలుగునట్లుగా చేయుటకు జవాబుదారీ విహించవలసిన మూలపురుషులెవరు ?

హెచ్చికారుగారు :- జిల్లా కలెక్టరును, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరును జనరలు నీర్దరే ముఖ్యముగా జవాబుదారీవిహించవలసినవారు. ఇద్దరికిని జవాబుదారీ పంచునను. ఒకరు ఉత్తరపుటను బారీచేయువలసియున్నది. రెండవవారు పదరు ఉత్తరపుటను అనుసరించవలసి యున్నది.

అధ్యక్షుడు :- అసాటిరాత్రి అల్లరులుజరిగిన ప్రదేశమందు గస్తీయన్న పోలీసు జవానరులు తుపాకులు కాల్యములు ఓను జూచియుండిరిగా? ఇంతకుపూర్వము వారు మాయుడుట సాక్ష్యమిచ్చినప్పుడు తుపాకులు కాల్యమునట్లుగా సాక్ష్యమిచ్చిరిగా? పదరు పోలీసు జవానరులయొక్క వాగ్దానములను గైకొని పదరు కలెక్టరుమునుగూర్చిన ప్రభుసమచారముగా మీరేల సమారుచేసి యుండలేదు? అసాటి అల్లరుల విషయము మైసూరు ప్రభుత్వముతరపున ప్రకటనలను ప్రచురించినప్పుడు తుపాకుతెలియును కాల్యములుండలేదని ఆ ప్రకటనపత్రికలలో వ్రాసియుండిరిగా? ఆ ప్రకటనపత్రికలను ప్రచురించుటకు పూర్వమే తుపాకీకాల్యములు జూచిన పోలీసు జవానరుల సాక్ష్యమును మీరు మునుందుగా యెందుల గైకొని యుండలేదు ?

హెచ్చికారుగారు :- అ పోలీసు జవానరుల పదరు తుపాకీకాల్యములగుర్తి వివరించిన వృత్తాంతములు సరస్వరాయదాసుగారు చెప్పినవి. అందు ల్ల వ రిహించిన ఆధారముగా గైకొని ప్రభుత్వపు ప్రకటనలయందు తుపాకీకాల్యములు జరిగినట్లుగా ప్రచురించలేదు. ఆ పోలీసు జవానరుల సాక్ష్యములను క్రమ సమారుచేయబడినది. వారి వాగ్దానములు మునుందు బరగగల విచారణలయందు ఆకర్షితమయినవి సమారుచేయబడినవి.

అసాడు కొందరిని అరెస్టుచేయవలెనని ప్రయత్నములు చేయబడినవి. కాని అరెస్టుచేసిన వారిని వదలివేయవలసినదిగా దివానుగారు ఉత్తరువు చేసిరి.

అల్లరులు జూలై 30: తేదీనాడు జరిగి యుండెను గాని అంతకు పూర్వమే నగరమునకును 144 క్లౌజును ప్రకాశముచేసిరిగా? సమాజములు వర్గములను నిషేధించుటకు ఉత్తరువులు జారీచేయబడినవలె అవిసరము కన్పించి యుండలేదు.

అధ్యక్షుడు :- అ బ్యాంకు ఖానుగారియిల్లు అసాటి రాత్రి యెందుచేత సోదాచేయలేదు ?

హెచ్చికారుగారు :- జిల్లా పోలీసు చూడలేం పెండ్లంటు గారను సురాజుద్దీనుగారు అబ్బాను ఖానుగారి యింటిలోనికి వెళ్ళిచిచ్చి, పదరు అబ్బాను ఖానుగారియెంటు అపరాధకర్మమైన దేదియును లేదనియు సేరవారణమైన విషయము లేమియు లేదనియు చెప్పి యుండుటచేత వారిమాటలయందు నేను నమ్మి యుంటిని.

అన్నివైపులను కోడువేకులె యున్న జనసమూహము ముమ్మల నప్పుడాడెంచి యుండిన సందర్భమునందు అరెస్టులు చేయ బాగుట కేసులను కొరవెత్తి తలగోకికొనట యగును. అల్లరులను విలసంత త్వరలో కాంతింపజేయుటయే అప్పట్లో మా యొక్క ఆశురతగా నుండెను. (అ. ప్రె)

“యాత్రకు బోవునట్టివారు”

రామేశ్వరమునకు

వేదారణ్యమునకు

13-10-28 తేది మహాశయ ఆమావాస్యనాడు విచ్చేయుదు.

సౌత్ ఇండియన్ రైల్వే కంపెనీ మిటెడ్,

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)

సుభాష్ బోసుగారి యుపన్యాసము

బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువు నవాలుకు నైహూ నివేదికయే నరియగు జబాబు

వికమత్యుకారకు అభివేక్ష ప్రతిపత్తి నొప్పుకొంటిని

నాగపురము, అక్టోబరు 4:—నేడు శ్రీయత న. భావ చంద్రబోసుగారు కలకత్తానుండి యచ్చటికి దయచేసిరి. స్వేచ్ఛా వత్తు మునిసిపాలిటీవారు లింక్ మహావిద్యాలయము, సత్యాగ్రహ కమిటీ, మొదలగు క్రమశిక్షణ పక్షమున వారికాహ్వాన విస్తృతము. అంతట బోసుగారు నగరమున నూరేగింపబడిరి. ఆ యాధాపనము పరికరాదని సత్యాగ్రహము ననుసరించిన వారును పౌరుషము వారివెంటనడచిరి. ఉత్సవము వెంటనడుచుచున్న సత్యాగ్రహిణిచేయిండున్న కమిటీకాదనిని పోలీసులు లాగుకొనిరి. బోసుగారు అధ్యక్షురంగారి యతిధిగా నున్నాడు.

మహాసభ

సాయంత్రము లింక్ విద్యాలయముయొక్క యాజమాన్యమున బోసుగారు నైహూనివేదికను గిరించి యుపన్యాసించిరి. బోసుగారి నాహ్వానము, ప్రభుత్వముకారు పగబట్టినను బోసుగారు ధైర్యముతో నేతనేత జేయుచున్నారని ప్రశంసించబడినది.

సభాధ్యక్షుడుగు అభయంకరంగారు నుప్రసన్న మంగడక భక్తురి ప్రశంసించిరి. అంతట బోసు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించెను.

ఉపన్యాసము

నేతనేయే తన మహాదాతయనుని నిన్ను విందు బోసు గారు నైహూనివేదిక నిషయమై యుట్టుపట్టించిరి.

రాజ్యాంగమును నిర్మించుట ఉత్సాహకరమున ననికాదు. ఈ సంఘమును బొంబాయిలో నియమించినపుడు రాజకీయాకాశము కాదవలయులతో నిండి మిక్కిలి కేమరుముగానుండెను. కొలదికాలమునకే యామయ్యును విచ్చిన్నమై అభివృత్తు సమాజమువారి కప్పి ఫలపతమెనది. ఈ నివేదికయందలి రాజ్యాంగములో విశేషము లేమియు లేవుగాని మొత్తముమీద నిది ఉత్సాహ జనకమున, నిర్భయమున నగు ప్రచారకయై యున్నది.

అల్పసంఖ్యాకసంఘముల సమస్య

అల్పసంఖ్యాకసంఘముల సమస్యయు, ప్రత్యేకముగా మహమ్మదీయు అల్పసంఖ్యాక సంఘసమస్య భారతదేశమున క్రొత్తదికాదు. విరోధి ఖండమున యెరిలేవనిన ఆకు రాష్ట్రములేట్టివున్నవి. ఈ నివేదిక అల్పసంఖ్యాకుల సమస్యను బాగుగా కలిమిచేయుటకు సంతోషకరము. నేను నివేదికలో పంతుకముమెట్టినవారిలో నొకడనుటచే దానిని ప్రశంసించుటగాని ఖండించుటగాని మాడదు. కాని ఒకటిరెండు విషయములను మాత్రము చెప్పెదను.

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము-అభివేక్ష ప్రతిపత్తి

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము భారతదేశముయొక్క ఆశయముగా నుండవలసి కాదు. ఈ ప్రాంతమున యొక పట్టు అంతుకకు తెలిసి విచ్చియున్నది. భారతదేశము సమాఖ్యపద్ధతిని (ఫెడరల్ సిస్టం) అభివృద్ధి నొడవలె ననినూడ నమ్ముచున్నాను కాని వికమత్యుకారకు నేను అభినివేక్ష ప్రతిపత్తి నొప్పుకొంటిని. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునై ప్రయత్నములు సలుపుటకు అందరకు స్వేచ్ఛకలు. సమాఖ్య పద్ధతిని భారతదేశ మభివృద్ధికావలసిన నేను తలచినను అల్పసం

ఖ్యాక సంఘములకు కార్యము కలుగజేసి వికమత్యుకారకు నేను బలీయమున కేంద్రప్రభుత్వ ముండవలసని యెప్పుకొంటిని. మన యెల్లుమనము చక్క దెబ్బకొనిన తరువాత కడుక్రమముగా మనము సోషలిస్ట్ కమ్యూనిస్టుత్వమునంటి ఫెడరల్ ప్రభుత్వమును నిర్మించుకొందు మనకు నిశ్చయము.

సాంఘిక సమస్య

సాంఘిక వైమర్యమునుగిరించి ముచ్చటించుచు బోసు గారిట్లు చెప్పిరి. రాజ్యాంగమును నిర్మించు సమయమున ప్రతిత్వములు విఫలములనని భయము పొడమెను. సిరాకతో రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ప్రయత్నము చేడమండిరి. కానివిని మన కనుకూలమైయుండెను. సాగములకు ప్రత్యేకింతుట అదిగా గల సాంఘిక సమస్యలన్నియు పరిష్కరింపబడినవి. అక్షుణ ప్రభువునగూడిన అభివృత్తు మహాసభలో నందరు ఏకాభిప్రాయమునకువచ్చిరి. అక్టోబరు 13వ తేదీయమై చెప్పబడిన దొక్కటి కలదు. నైహూనివేదిక నామోదించవలసిన యెప్పుడు బలవంతపెట్టెదను.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

కాంగ్రెసు మహాసభ యానూత్రమనిచ్చిటికి చాలకాలము క్రిందట అంగీకరించినది. ఇచ్చటగూడెని అందరు ఈనూత్రము నొప్పుకొనరైరి. భారతదేశమున కొకభాషయొందుట యవసరమైనది. మన ప్రత్యేక భాషలన్నట్టికైన వడలకొనగలమా? భారతదేశమునందలి భాషల నిర్మాణమునై యాధారము వికమత్యుకారము సరియైనదికాదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్దేశన చేసినయెట్టిన్నదికే యటంకమునకలగదు. భారతదేశముయొక్క అభివృద్ధికి విభజనబోడ్డుదును.

సార్వభౌమ హక్కులు

ఈ నివేదికలో మరొకటికేసు ము సార్వభౌమ హక్కుల నిర్వచన. పాదలందరకు సామాన్యములగు ముఖ్యహక్కులను నిర్వచించు కుండుటయే ప్రభుత్వమునకును తగినదిగాదు కావున నీహక్కులు స్పష్టముగా నిర్వచించబడినవి.

సంస్థానములు

ప్రస్తుత భారత ప్రభుత్వమునుండి సర్వాధికారములను పొందిన భావిభాధ్యత యంతరీకరపాలనమునకు బోబడియున్న వానినిగా జేసి మేము భారత సంస్థానములను ప్రవాహిపాలిత రాజ్యములుగా చేయ ప్రయత్నించినాము. కాని ప్రస్తుత పయమున సంస్థానాధీశులును, సంస్థాన ప్రజలును నీనూనవలకంగీరించుట లేదు గడక నిజపరిష్కరించుట యసాధ్యమైనది.

బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువుకు తెగిన జబాబు

అక్షుణ ప్రభువున జరిగిన మహాసభ జయక్రందమై నందు అకు నాకు జరమానంద మగుచున్నది. ఈ రాజ్యాంగ ప్రచారికలో భాషములు లేవని కాదు. మునుప్పులచే నిర్మించబడిన వానియందున్నట్టియందును భాషము లుండును. కాని ఈ భారతదేశములో నిర్మితములవారు తయారుచేసిన ప్రణాళికయే బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువుగారి సారాంశములకు తగిన ప్రత్యుత్తరమై యున్నది. ఈ నివేదిక భారత ప్రజలందరకు వాంఛనీయమైన దానిని నిర్వచించుచున్నది. నైహుక సంఘము మనదేశములో చేయదగిన పాఠములు లేదు. వచ్చిన యెడలోనే ప్రయోగము కట్టవచ్చును. భారత దేశమునందరకు కలసి తయారితేనేని సలూ రాజ్యాంగ విధానము ఖాంగ్ల ప్రజలంగీరించు లాగున చేయబడుట ప్రశ్న బిక్కటియే ప్రస్తుత మాలోచింపదగినది. మన ప్రజలకి యధికారములు పచ్చునో అలాచించి, ఈ కోర్కెలు పూరింపజనునరకు ఆంగ్లేయులను గాని, భారతీయులను గాని మనక్కాంతి యుండదని స్పష్టముగా తెలియ జేయుటయే మన కర్తవ్యము.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ

(స్వీయవిలేఖరి)

బిసెంటు జన్మదినోత్సవము

కాకినాడ, ఆగ్స్టు 2:—డాక్టరు ఆనిబెంటు 81 వ జన్మదినము నిన్నను యిచ్చటి దివ్యజ్ఞానమందిరమున జరుపబడినది. శ్రీ అనంతరాజగార్హస్థ్యధరాపురాధిపతి అధ్యక్షులుగానుండిరి. శ్రీ పార్వతీకామ్రాజుగారు సి. డి. పోర్టుగారను బెంటుగారి గౌరవోపయోగమున ప్రజాసేవయు కార్యదీక్షయు కీరదాగ్ధ్యమును ప్రశంసచేసిరి. భగవంతుని యాశీర్వాదములై ప్రార్థించిరి.

తిరుత్తనీతాలూకా వార్తలు

(స్వీయవిలేఖరి)

కాలమాసము

బుద్ధిశాయుఁడు కండిగ, ఆగ్స్టు 4:—ఇటీవలనొక వారమునుండియు నాకాశముంతయు మేఘావృతమై యుండి రెండు రోజులకు మునుపు కొంచెముగ బిడించినది. గత కాలమునందు వర్షములనుండియు కాలవర్షములు లేమిచే పవనములు చక్కగ ఫలించక రైతులు మిక్కిలి బీదసితియందున్నారు. తాలూకాయందంబునుగూడ వర్షపులతో చేరదు కీర్తయినను లేవు. వరిపెరుగు కాలము విందిపోవుచున్నను కర్షణ చాలినంత కురియనందుచే రైతులు భిక్షులై యున్నారు. దేవుడివల్ల రైతులదుర్భరదారిద్ర్యస్థితిని బాపుటకష్టము దయదలచునో గదా!

కార్యేటిసగరం సంస్థానరైతుజనసంఘము

వై సంఘము పహాయిరాకరణోద్యమ దినములప్పుడు మంచి నీతియందుండెడిది. కాని యిప్పుడది నామమాత్రావశ్యమై యున్నది. రాజకీయ పార్టీలైకులనుండి తనవర్గము చుట్టుకొనుటకు నుంగభద్రప్రాజెక్టువందలి జలమును సంస్థానమువందలి భూములకు పారునట్లేర్పాటుచేసికొనుటకు యాసంఘము మరల పునరుద్ధరించుటకువలసియున్నది. ఇందులకై మున్న సంఘముందు ప్రాముఖ్యత వహించునందైన శ్రీయుతులు రావుబహదూరు బొల్లిస మునస్వామిగారునుగూడ రావభక్తమరాజుగారు రంగారెడ్డి ప్రభుత్వము తనవర్గమై కొనవలయునని కోరుచున్నారు.

దేవస్థానం కచేరీ

తిరుపతితిరుమల విగ్రహ దేవస్థానమునకు చెందిన తిరుత్తనీ తాలూకా కిక్కు దారులెలకండియు నుమారు నల్లూరు తహసీలుదార్లు మారీయుండిరి. ఇట్లుచేయుట రైతులకును దేవస్థానమువారికిని గూడ నపారమగు నష్టమునై యున్నది. ప్రస్తుతము తాలూకాలోకము తహసీలుదారి తదవిజ్ఞానము నీయమింపఁబడియున్న శ్రీయుత తిరువేంకటాచార్యులవారు మిగుల నీతివంతులును కార్యసూతులనై యున్నారు. రైతులకష్టములు విరికి చక్కగ తెలియును. తాలూకాయందలి రైతులనుం దటసి వీరు చక్కగ నెఱుంగుదురు. వ్యాపారులగు పెద్దమఃషి, వీరినే యాశ్రయించుదురు నీరక అచి నచోదేవస్థానమునకును రైతులకునుగూడ మేలసంఘమునని శ్రీమహాంతు వారికి పనియే పూర్వకముగ విన్నవించుచున్నారు.

తిరుత్తనీ లోకలు ఘండు వైద్యశాల

ఈ వైద్యశాలయందెక్కువగా రోగులు నివసించుటకును తగిన చికిత్సపొందుటకును అనువుల పనితీరులేవు. మిఁదూ మిక్కిలి తాలూకా కంటికిరి యిదియొకటే వైద్యశాల. దీనిని ప్రభుత్వమువారు తమ పరమ శ్రేణిగా తన పనితీరు గల్గించినచో బీద జనులు కొంతవరకు రోగభాదలనుండి విముక్తికొందగలరని తలంచుచున్నారము లోకలందు వైద్యశాలను రామకృష్ణమరాజుపేటకు మార్చిన జన సౌకర్యమున కనుకూలముగ నుండును.

మోహనితైలము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

అమ్మరాంజనం దివో, బొంబాయి-మొదల.

మదనపల్లి

(స్వీయవిలేఖరి)

జన్మదిన మహోత్సవములు

ఆగ్స్టు 2:—స్వామ్యశాస్త్రగ్రంథిగారు దేశసేవారాయణయొక్క శ్రీమతి డాక్టరు బెంటుయొక్క ఎనుబదియొకటవ జన్మదిన మహోత్సవ సురి ప్రధానముగా 1-12-28 తారీఖున శ్రీయుత యస్. (రిజిస్ట్రేషన్ నం. ఏ. కారి) అధ్యక్షులు క్రింద జరుపఁబడినది. పెక్కు రావభక్తయొక్క జీవితచక్రము గూర్చి చుట్టుబొంది బీదల కామె చేరుక విద్యయు పండితత్వము బడినది. పాఠశాలమును మంగళాద్యములతోడ నామె ఛాతూపట మూరేగింపఁబడినది. 1 వ తేదీ రాత్రి బాధకలు సాక్షిగా తాపహరణమును బాటకముఁ దెలుగున యథాశక్తి చక్కగఁ బ్రదర్శించిరి. 2-వ తారీఖున వివిధరంగముల వివిధభావల సాధారణములను బొలుకును ప్రదర్శించి సామాజికలోకమును పరిపరిచిరి. ఈమె యొకను సెక్కు సంవత్సరములు జీవించి దేశసేవ చేయఁగోక!

గాంధీజీ

ఏ మహానీయురై తన పర్యవసానము దేశమాత పొదపీరికను సమర్పించి మానవసేవయే విశ్వసేవనని విశ్వసించి వివిధ గతుల దేశముకై నేప సేవయొక్కాడో అట్టి శ్రీ శ్రీ మహానాథుడు కరంబును 'మహాత్మా' గాఁగి గారి 60 వ జన్మదిన మహోత్సవము శ్రీ కృష్ణవిద్యాలయమున 2-10-28 తారీఖున జరుపఁబడినది. పలువు రామహర్షి పత్రికను వనితలవదేశములగూర్చి నడిచిరి. నీరాజనమై వేద్యములతోడ కార్యక్రమ మంతయు యోగ్యతతోనూ ముగిసెను. ఈకేరీం ను శరదకృతములు జీవించుగాక!!

రాజమండ్రి

(స్వీయవిలేఖరి)

బిసెంటుగారి 82 వ జన్మదినోత్సవము

ఆగ్స్టు 2:—బిసెంటుగారి 82 వ జన్మదినోత్సవ సందర్భమున 20-9-28 తేదీన దివ్యజ్ఞాన సమాజభవనములో మ-రా-శ్రీ ఇంటూరి నాగభూషణరావుగారు, అల్పచోర విందు నొసంగిరి. అల్పచోర విందు లై సమిష్టు మ-రా-శ్రీ, వావిలాల శివావధానులగారును, తదితరులను బిసెంటుగారి దివ్యచారిత్రమును గూర్చి ఉపన్యాసము లొసంగిరి.

బిసెంటుగారి గౌరవార్థమై 1-11-28 తేదీన సాయం కాలము 5-15 గంటలకు బ్రయినింగు కాలేజీ ఆవరణలో బాలగిట్ట ప్రదర్శనము జరిగెను. బాలగిట్టలకు మ-రా-శ్రీ ఆవరణల రావారాపురాధిపతి అధ్యక్షులు పండి పెట్టించిరి. వాటిసాయంకాలమే 5-20 గంటలకు హిందూ మహాజనాభా మ-రా-శ్రీ వ్యాపతి ను బృహరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగపథ యొక్కటి జరిగెను మ-రా-శ్రీ సాలప బావనయ్యగారును, రావుపాపేయి వి. భోగప్ప కామ్రాజుగారును, డా॥ రి. ఆర్. కామత్ గారును బిసెంటుగారి జీవిత ఆదర్శములగూర్చి ఉపన్యసించిరి. పి. కామేశ్వరరావుగారు బిసెంటు దొరసానిగానినగూర్చి వాస్తవికముగా వ్రాసిన వ్యాసమును చదివి విడిచిందిరి పిమ్మట విదనములతో సభ ముగిసెను.

రాజమండ్రి తాలూకా కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్

1928 సెప్టెంబరు నెలలో రాజమండ్రి తాలూకా కో ఆపరేటివ్ యూనియన్ అధ్యక్షులగు డా॥ బాలకృష్ణారెడ్డి గురుమూర్తిగారు, మక్కిశాడ; నాదాల, రాజానగరం, కానవరం, చిల్ల, వోపకాయలపల్లి వరకు పంపుములను పరీక్షించిరి.

మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము

మహాత్ముని 89 వ జన్మదినోత్సవసందర్భమున నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు మల్ల రాల్ వ్యాపతి ను బృహరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద పురమందిరములో పురజంప ధి జరిగెను. అధ్యక్షులు మహాత్మునికి సత్కృత్యపాత్రల అభిమానము వెల్లడించి జరులెల్లరు యావివయమున వారి మార్గమును త్రొక్కుటమంచిదని తెలిపిరి. పిమ్మట మల్ల రాల్ మధ్యరి అన్నపూర్ణయ్యగారు ఖద్దరునుగూర్చియు సత్యాగ్రహచరితమును గూర్చియు గంభీర వ్యాసమును గావించిరి. తనవార మల్ల రాల్ శ్రీతగంటి యోగానందరావుగారు మాట్లాడిరి. వందముల దుస్థితిని బాపునయియు వేళ్ళకాంతలను వారినడపడినందీ రక్షింపుమనియు యోగానందరావు కోరిరి. పిమ్మట గాడేపల్లి మూర్త్యవారాయణ శర్మగారు సత్యాగ్రహ పత్రమునుగూర్చి విపులముగా మాట్లాడిరి.

ఆద్యుత దివ్యద్రష్ట

(స్వీయవిలేఖరి)

రాజమహేంద్రవరములో డాక్టరు శే రామనందుగారి

ప్రదర్శనము

ఆగ్స్టు 2:—"పెక్కు సంవత్సరములనుండి దన్ని హిత బంధువును ఆంతరంగిక మిత్రునిని అనుకంటు నా మనోగత భావముల నన్నిటి వెలిబుచ్చుచున్నాడే యాయన" అను ఆశ్చర్యమే వాల్చినములనుండి ముక్తిదానంధ దివ్యద్రష్టయగు డాక్టరు శే రామనందుగారు గావించిన ప్రదర్శనములపై మొత్తము వింద ఇచ్చటి ప్రజాభిప్రాయ సారంశము గత వార్తాకోశాల నుండియు శ్రీ శర్మగారు పంపురకు దివ్యద్రష్టిచే భూతపర మాన భేదవ్యత్యుల నిరాశాబలముగ వెల్లడుచున్నారని హిందూ సహజహృదయతో రెండు ప్రదర్శనములకు, తమ బసలో నాలుగైదు ప్రదర్శనములు నిప్పులుయేగాక కొందరు ప్రముఖులతో ప్రత్యేక సంభాషణలకూడ జరిపి తమకై నీ వెల్లడించిరి. ప్రదర్శనములు ఒకదానికంటె నొకటి విజయవంతమైపోయిన కొది ప్రవర్తనమై పొరుగుమనన గౌరవములకు పాత్రములగుచున్నవి.

ప్రదర్శనవర్ధతులు

కవరులో నీలుచేయబడిన బ్రశ్నల విప్లవాదకుండగనే ఆ బ్రశ్నలను, వానికి జవాబును దెప్పటయు ప్రదర్శనములో బహు ప్రధానమైన విషయము. ఇందు పి రకాశత విజయమును బడసిరిని చెప్పవచ్చును. బ్రశ్న తెల్పినవిదట జవాబు చెప్పట రెండవవర్ధతి. ఇందుకూడ వారు విశేష ప్రజ్ఞను చూపిరి. మనీషియొక్క స్వభావ శీలముల చిత్రించుట వీరీ తృతీయ వర్ధతి. ఇందు ముఖ్యముగా విద్యాధిశలగూర్చి చుట్టుటించు నప్పుడు వీరు భౌతిక, కారీరక విషయములకంటె మానసిక విషయముల కెక్కుడు ప్రాముఖ్యము నొసంగుదురు. అప్పుడు అట్లుడుగున దాగి యున్న మనోభూతముల నన్నిటి పూస గ్రుచ్చి నటుల ప్రకటించి నిజప్రతిభకు దివ్యముగా వీలుబుచ్చును. ఇంతమాత్రమున కీరీరక భౌతిక విషయముల నిరూపించలేదని యర్థముకాదు. వాటిని గూర్చికూడ సంగ్రహముగ చెప్పెను. ముఖ్యవిషయము గాంచి జీవిత విశేషముల ప్రకటించును, ఛాయాపటమును జూచి జీవిత ప్రారబ్ధము వెల్లడించును. విశేషమారమున్నవారినిగూర్చి కూడ సంగతిసందర్భముల చెప్పెను.

ఎదుటగలవ్యక్తియొక్క విషయములో తన జ్యోష్యమును ప్రారంభించును, భూతకలమువందలి ప్రధాన జీవిత విశేషముల సత్వముగవచ్చి తన అద్భుతకైక్షియందు ఎదుటనున్న వ్యక్తికి గాఢమైన నమ్మము పుట్టించి విశేషములొనరుదు పిమ్మట సర్వమానమును శీల్యవర్తిచేసి భిక్షవ్య జీవితమునగల ప్రధానాంశములను, ఒడుదుడుపులతో పహా వెలించుచు, ఆయన అనేక మంది జీవిత విశేషముల ఉన్నది ఉన్నట్లు చిత్రించుటలో మొత్తముమీద అద్భుతవిజయమును బడసెను.

వీలూడు, బెజవాడ, గుంటూరు మున్నగు నట్టాముల చూచి నవంబరు 15 వ తేదీకి నుమారున మదరాసుచేరెదను.

నోటీసు

తూర్పు గోదావరిజిల్లా అమలాపురం కార్యకర్తలకు కాపులు నామ దత్తప్రకరు 18 సం॥ వయస్సుగలవాడు నల్లా స్వామిగారాయుడు అశే-వర్గవాడు దుర్వ్యయములు చేయుచు న్నాడు గావున వానికి ఎవరున్న ఋణములు యివ్వవద్దనియు, అట్లుయిచ్చినయెడల ఈ తేదీలగాయకు చెల్లనేరవు అనియు యిందు మూలముగా తెలియజేయడమైనది.

నల్లా లక్ష్మీనారాయణగొమారుడు తాతయ్య. అమలాపురం. 24-9-28.

In the Court of the District Munsiff, Madanapalle.

S. C. 88/16.

R. E. P 236/28.

P. R. P. L. Palaniappa Chetty—Plaintiff
M. Bheemasana Rao & others—Defendants

In the above suit the house of M. Bheema sana Rao at Madanapalle is attached and brought to sale. The case stands posted for sale notice to 10th October 1928. Any objections to the sale may be filed on the said date.

Sd/- R. SIVARAMA SASTRY,
Pleader.

జి.దా.పురము

గోదావరి, కృష్ణా, జిల్లాల

రిసెటిలెంటు

గ్రామముల పట్టిక

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

గత సెప్టెంబరు రి సెటిలెంటు జరిగిన ముఖ్యము భాగవత భూమి శ్రీయుత దండు భారతదేశమున గల నడుగబడిన ప్రభుత్వ జవాబుగా యీ దిగువ పాటించబడుచున్న గ్రామముల పట్టిక రాజ్ పుత్రాననభయమును పెట్టుచును.

క్రయ దస్తావేజులను జట్టింపు, కవుళ్ల రేట్లుబట్టియు, భూముల విలువను నిర్ణయించుచు గ్రామములు:—

తూర్పు గోదావరి జిల్లా

ఆమలాపురం తాలూకా

అయినప్పటి బండాకులంక భట్టువిల్లి గంగలపల్లి ఇరుకు మండ మొలపల్లి నడుపూడి, నల్లమిల్లి పాలగుమ్మి సమనపల్లి పల్లి వన్నె చింతలపూడి వెంకటపల్లి వేమనరం మడుపల్లి చుపల్లి.

రాజ్ పుత్రానన తాలూకా

కొత్తపల్లి, సివకోడు, గోగనపరం, కత్తిమండ, అంత ర్వేదిపాలెం, ఆలేయపురం, కత్తుంగ, లొల్ల, పులిదిండి, పేర వరం, రాజవరం, ఉచ్చిలి, తెలివేడు, జడ్డిపల్లి, పనంతపాడ.

పెద్దాపురం తాలూకా

పులిమేడు, గోరింట, వడమూడు, భద్రవరం, లింగంపల్లి పేరవరం, ఉలిమేళ్ళవరం, కండ్లకోట, గండేపల్లి, దివిలి, పెద్ద రాజవరం, మురారి, రంగంపేట, మల్లిపల్లి.

రాజమండ్రి తాలూకా

రాలుజొల్ల, అమృతాపురం, గుమ్మలపాడి రామవత్సరం తండ్రికొండ బొల్లిదుపాలెం గాడెపాలెం కేరవరం గోకవరం పీఠ లంకపల్లి రంపరూపుపాలెం పెంబుపల్లి నాగంపల్లి కొత్తపల్లి శ్రీమన్నారాయణపురం, మల్లవరం నుడికొండ కృష్ణ నిపాలెం కణుపూరు తిరుమలయ్యపాలెం కివరామపల్లం.

రామచంద్రపురం తాలూకా

మారేడులక అరికేపుల అనకుడుల ఈడపిల్లి పీడూరు తావరం ముకులూరు తాడేపల్లి నడురూడ పసపూడి పు లుగుర్త పెద్ద పల్లి మత్స్యవరం ముచ్చుమల్లి, మెల్లూరు, లొల్ల, పెడుపాక, సోమేశ్వరం, చోడవం, నరసాపురపుపేట, అనపల్లి, కొంపదూడ.

పోలవరం తాలూకా

పరింపూడి, తాడువోయి, గనపవరం, లక్ష్మీపురం గూడెం.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

నిడదవోలు తాలూకా

వేగేశ్వర పురం, వాడపల్లి, దొమ్మేరు కటకలేళ్ళవరం, గోపాలపురం, చాల్లారి.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా

పోతవరం, నలమూడు, మాధవరం, జగన్నాథపురం, కొనల, అనంతపల్లి, దోబిపల్లి, కొడిపాడు, ముగనూరు, అనంతపాడు, వరిమెళ్ల విప్పల్లి, కాకరమూడి, పాదంపూడి, ఉండుతూరు, చేబ్రోలు, పిప్పర, మన విల్లూరు.

భీమవరం తాలూకా

అన్నకోడేరు దిగునుములు కొమరాడ ఎడ్లగండ్ల రామ లింగేశ్వరం యనమడులు బొండాడ మహాదేవపల్లం ఉండి సీసలి.

తణుకు తాలూకా

ఉసులపల్లి ముక్కామల కాకరపల్లి ఖండపల్లి పేర పల్లి మల్లేశ్వరం విప్పల్లి కామల ఇల్లిండ్లపల్లి కావలిపురం వడ్డూరు కొమలు అరవిల్లి కిద్దారకం.

నరసాపురం తాలూకా

నిరిగలపల్లి మూలపల్లి భీమలాపురం నడుపూడి బూర గుమ్మల దొడ్డిపల్లి మట్టపల్లి పెనుమాడం గుమ్మలూరు మాడపా గు కొండ అగల్లు రుస్తుంబాడ నీచారాపురం వల్లనలం కొప్పల్లి మత్స్యపూరి.

ఏలూరు తాలూకా

శ్రీపట్టులంక నూరక్కగూడెం గుండుగోలను దెండులూ రు మాడేపల్లి.

చింతలపూడి తాలూకా

రాజవరం కేరవరం చింతలపూడి భట్టరాజుగూడెం.

కృష్ణా జిల్లా

బండరు తాలూకా

అకులమన్నాడు నందిగామ పామపల్లి వర్రాళ్లపల్లి చిన్నపాండ్రాక సామలూరు లక్ష్మీపురం రాళ్లపాలెం గోకవరం కాకర్లమూడి తినిసిపూడి.

గుడివాడ తాలూకా

కావవరం పెరినేపల్లి దోపపల్లి నడ్లవల్లెరు కవులరం మన్నకోలు కూరాడ చంద్రాయ బంగలూరు రమాపూడి పేర వోలు భూమిగుమ్మల పెరయెరుకూడు బొమ్మలూరు నూడెళ్ల వేల్పూరు పెదపాలపల్లి చవులపల్లి తమిళ నందివాడ అగిరి రాల తుమ్మలపల్లి పెన్నూపూడి భద్రవల్లి పెదవెరినాడ చిన విరివాడ పానుకునూడ దండిగనపూడి అయినంపూడి వసుములు పెరతవనూడి.

నందిగామ తాలూకా

గొట్టగుక్కల నరసింహారావుపాలెం మాగల్లు గుమ్మడి దుల్లు అంగండ్లపాడు ముచ్చింతల కంభంపాడు పాలపల్లి పోచ విరం గంగపల్లి లింగాల వేమనరం పెనుగంపిల్లపాడు వెంకటాపు రం రేబ్బవరం తొట్టగుడిపాడు కొండూరు సోమవరం దండ్రవ రం బుడవాడ అన్నవరం వత్సవాయి.

కైకలూరు తాలూకా

వరహాపల్లం చింతపాడు గోవరం కొల్లెటికోట రాజ పట్నం తాడినాడ సోమేశ్వరం ఆలపాడు కొరకొల్లు సానడ ద్రవరం కలిదిండి చేపూరు లింగాల మండపల్లి దేవపూడి ము లగలపల్లి కొచ్చెర్ల చోరంపూడి.

డివి తాలూకా

వెకనూరు, నంగిగడ్డ, తలగడదివి, చోడవరం, భావదేవి రవల్లి, కొడూరు, పెరుమామూడి, చిరువోలంక, విశ్వేశ్వరపల్లి, ఎడుగుమొండి.

తెజనాడ తాలూకా

తామలపాలెం, బంకాలపల్లి, చంద్రాల, గనపవరం, పెల్ల టూడు, చేగిరెడ్డిపాడు, అకుమాడు, కవులూరు, వెలగలేడు, కొత్తూరు, తాడేపల్లి, పెమాడుపాడు, ఇల్లపాళెం, కొండపల్లి, రాయనపాడు, జక్కంపూడి, కంఠలపాడు, ఎరకపాడు, కొల పెట్నం, నిడమనూరు, దోనెలతుకూరు, పోరంకి, లంజలంక, వేల్పూరు, ఉత్పలూరు, ఈశుపుగల్లు, తెన్నేడు, కడిపాడు, పొద్దులూరు, నెప్పల్లి, కొండూరు.

(2) తనభూదస్తావేజులను బట్టి భూములవిలువను నిర్ణ యించుచు గ్రామములు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా

ఆమలాపురం తాలూకా

నడుపూడి, గంగలపల్లి, బండాకులంక, లొండవరం, పేరూరు, ఇరుదపల్లి, సమనప, భీమనపల్లి, భట్టువిల్లి, వేమనరం, అయినపల్లి, లొత్తరమూడి, దేవపల్లి, నంగవరం, విలపల్లి, వన్నెచింతలపూడి, తాండవపల్లి, బొడసపల్లి, గోవయ్యలంక, అల్లవరం, గోవరం, సానపల్లిలంక, కొమనపల్లి, గున్నేపల్లి.

రాజ్ పుత్రానన తాలూకా

కూనేపల్లి అప్పనపల్లి వాడేపుపల్లి తాటిపాక నగరం, మామిడికుడురు, గొడ్డూడ, మొగలికుడురు, పొదలూడ, పాలగుమ్మి, కదలి, పొన్నమండ, ములికిపల్లి, మానవరం, చింత లపల్లి, సివకోడు, గుడిమెలంక, లక్కవరం, ఇకుమమండ, కత్తి మండ, విశ్వేశ్వరాయపురం, మల్లికిపురం, అంతర్వేదిపాలెం, మోరి, రామరాజులంక.

పెద్దాపురం తాలూకా

పులిమేడు, గోరింట, వడమూడు, చిన్నబ్రహ్మదేవం, నాట్లూరు, కత్తిపూడి, దొడ్డిపంట్ల, సింగంపల్లి, మట్టిపూడి, నల్లిమిల్లి, దివిలి, రంగంపేట, గుడినాడ, ఉలిమేళ్ళవరం, కట్ట మూరు, కండ్లకోట, జగ్గప్పతిమ్మపురం, నూరంపాలెం, వాలు తిమ్మపురం, అనూరు, కొంపపాడు, వెంకటాపురం, పెద్దరాయ వరం, మల్లధ్రంపేట, రాయభూపాలపల్లం.

రాజమండ్రి తాలూకా

కేరవరం, నల్లగొండి, రఘుదేవపురం, ముగల్లి, మనక పల్లి, కొడి, మనగాల, శ్రీరంగపల్లం, గుమ్మలపాడి, నరసా పురం, బంబూపల్లం, కావవరం, బూతుగుమ్మపాడి, దోసకాయ లపల్లి, కొలపూలు, గోడల, పాలచెర్ల, శ్రీకృష్ణపల్లం, భూ పాలపల్లం, రాజవోలు, పెనుగిరి, కొండ గంటూరు, నామ వరం, పెద్ద కొండపూడి, చిన్న కొండపూడి.

రామచంద్రపురం తాలూకా

ఉండాడు, కండులపాలెం, ద్రాక్షరామ, వెలంపాలెం, కాలేరు, వెల్లూరు, వడమూడు, పెడుపాక, నరసాపురపు పేట, చోడవరం, పసలపూడి, సోమేశ్వరం, లొల్ల, కటుకులూరు, పెద్దపల్లి, పులుగుర్త, మత్స్యవరం ముచ్చుమిల్లి తావపల్లి ఎనమడు తాడేపల్లి కొర వరం వెంటూరు కూర్మాపురం.

పోలవరం తాలూకా

పరింపూడి అంకంపాలెం కమ్మయ్యపాలెం జీగుమ్మిల్లి రామన్నగూడెం దక్కగూడెం ములగపల్లి వత్సగూడెం పెద్దపల్లి మొయినగూడెం అక్కంపేట మర్లగూడెం పట్టా పాలెం స్వర్ణవారిగూడెం లక్ష్మీగుమ్మగూడెం మంగవతిదేవుపేట బూసరాజపల్లి.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

నిడదవోలు తాలూకా

వేగేశ్వరపురం పెరికన మెట్ల మూర దేవం అరికిరేవుల వేమలూరు చాల్లారి వాడ పల్లి మల్లవరం పనివనల జమ్మ నందమూరు దొమ్మేరు చాగల్లు ఉనగల్ల కొరుమామిడి కటకలేళ్ళవరం చిక్కాల దుడుమ్మూరు బండాపురం గోపాలపురం కేరవల్లి కల్లంట్ల.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా

వీరంపాలెం పోతవరం.

భీమవరం తాలూకా

మోగల్లు పాలకోడేరు గంగపల్లి కొమరాడ బలుగు మూడి చినమెరం వేంపాడు దోపల్లె పెదమిరం వెల్లటూరు గొల్లకోడేరు యనమడులు దిగునుములు తాడేరు విస్సాకోడేరు గోరగనమూడి పెండ్ర కొండపూడి అండలూరు నముడూరు తోలేరు శృంగ వృక్షం కొట్టపాడు వీరనాసరం మంతెపూడి.

తణుకు తాలూకా

ఉసులపల్లి వెలగదుల్లు నూర్వారావుపాలెం దువ్వ లేతలి కాకరపల్లి ముక్కామల ఖండపల్లి కన్యామండపల్లి తూరుపు పిట్టల జీమవరంపల్లి కాకలపల్లిండ్లపల్లి కావలిపురం పేకేడు మల్లేశ్వరం చెడుకువాడ కంలేరు కాకిలేరు వేదలి శివాంతం ఇలపల్లి రమణపాలెం మానకల్లు కొలేలపల్లి.

చింతలపూడి తాలూకా

రాజవరం, కేరవరం.

కృష్ణా జిల్లా

బండరు తాలూకా

అకులమన్నాడు, అరికేపల్లి, బొట్టపాటుపాలెం, బుడ్లపాలెం, గోపునపాలెం, మాస్సేనపాలెం, కప్పలదొడ్డి, పోలపల్లి, పొట్లంపాలెం, తినిసిపూడి, ఆర్తమూరు, చెడకమ్మిల్లి, గోకవరం, ఈటేరు, కాకర్లమూడి, కానూరు, మంగినపూడి, మూలపల్లి నందిగామ, పెదపల్లం, పోలవరం, సింగరాజు పాలెం, తాళ్లపాలెం, ఎండపల్లి, మునిపేడ.

గుడివాడ తాలూకా

కుడరపల్లి, పెదవిరివాడ, పానుకునూడు, చినవిరివాడ, వేన్ననపూడి, దండిగనపూడి, నెరతనమూడి గొంగళ్లమూడి మెకరగూడెం పేరూరు పడల పూడి కొమ్మలమూడి గున్ననపూడి పుట్లచెరువు వాకరం సీపూడి తాటిపల్లె రమణపూడి కొండిపల్లె రిమ్మనపూడి అయినం పూడి పాలుమెట్ల కలవపూడి కుచ్చికాయలపూడి కొమర వోలు.

నందిగామ తాలూకా

పెద్దాపురం, దొడ్డకేవరపాడు వైరధాదియన్నవరం, ఈ రెల్లపాడు, చకటపల్లి, తాతన్నవరం, లక్ష్మీపురం, గోకరాజు పల్లి, జమ్మవరం, గొల్లమూడి, దండ్రవరం, కొణతలపల్లి, రామ పురం, సోమవరం, దడులూరు, తొట్టగుడిపాడు, కొండూరు, గుమ్మడిపల్లి, అనిగండ్లపాడు, ముచ్చింతల, రేబ్బవరం, కంభం పాడు, తామూరు, మానసిపాలెం, కాకరవాయి.

కైకలూరు తాలూకా

కొత్తాడ పెంపికలపల్లి సోమేశ్వరం ఆలపాడు పల్లెనాచ నడ్లపాడు అప్పాపురం మండపల్లి బొమ్మినంపాడు చిగురుకోట అయ్యవారి దండ్రవరం అనవరం వింజవరం తామరకొల్లు వేమ నరప్పాడు రావపల్లం వరహాపల్లం కాళ్లవాలెం తాడినాడ పోతుమర్రు వెంకటాపురం సానడద్రవరం కొరుకొల్లుముల గలపల్లి.

ప్రభుత్వ శంకరరావుగారి
కార్టెకార్డు గ్రాండు నర్కసు
బెజవాడ యందు 6-10-28 తేది
నుండి 6 దినములు మాత్ర మే
ప్రదర్శింతురు.
సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు,
ఎలుగుబంటులు, పశువులు మున్నగు
వాటి ఆద్యుతపనులు చూడతగినవి.
బి. వి. వి. నాయుడు, జనరలు మేనేజరు

1928 జూలై నెలలో జరిగిన ఖద్దరునిర్మాణ విక్రయముల పట్టిక

రాష్ట్రము	నిర్మాణము			విక్రయము		
	1928 జూలై	1927 జూలై	1928 జూన్	1928 జూలై	1927 జూలై	1928 జూన్
అట్టెరు	రూ. 15098	5755	9582	10628	10476	5899
ఆంధ్ర	14857	29980	17661	20450	43116	18686
నీహారు	8210	15293	12883	18616	9247	16253
వంగ	86559	22648	34876	22447	19850	29827
బొంబాయి	"	"	"	30895	29768	18398
బర్మా	"	"	"	1296	1718	1654
భిల్	1487	1983	1487	1519	1878	1298
గుజరాతు	1884	4090	4810	17281	5916	7659
కర్ణాటక	8215	6984	5987	11315	4793	10878
మహారాష్ట్ర	2526	2451	2068	12762	10549	17601
కంఠాలు	12823	6298	7109	8096	5186	6720
ద్రవిడ	78443	122299	66140	67498	87416	76684
కేరళ	981	728	1108	8657	3028	5402
సంయుక్త	5888	5647	7868	18868	6626	11970
ఉత్కళ	4311	5447	3650	8797	3252	2011
మొత్తము	185672	229493	174569	286575	242269	224885

వీహారలెక్కలు పూర్తిగా రాలేదు.

(ఎంగుయిడియా 27-9-28)

బెజవాడయందు పట్టుకువర్కు డిపార్టుమెంటుకార్యాలయమువారు క్రొత్తగవచ్చిన సూపరిం టెండింగు ఇంజనీరుగారి గౌరవార్థ మొనర్చిన సన్మానసభ.

హార్దాగు కమిటీ

పైమనుకమిషనుకు విద్యావిచారణయందు సహాయముజేయు ఉపసంఘమువారు మదరాసులో విచారణ సాగించుచున్నారు. ఆర్. ఎం. స్టాఫంగారు, సర్ సుల్తాను అహమ్మదుగారు, సర్ ఫిలిపు హార్దాగు (అధ్యక్షులు) గారు, డా॥ ముత్తులత్తమ్మగారు, రాజా నరేంద్రనాథుగారు వరుసగ కూర్చొని యున్నారు.

(ప్ర. ఫో. బీ)

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి నాథ)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ చదివది. 214 పేజీలు } ధర రూ 2 8
 నిండుకార్తికాశైవంధు ఛందర్ పైటు కాలిరములు } పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
 పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము } అల్లభవతికాకార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

సంస్థాన ప్రజలు తేజ బహద్దూర్ సమ్రా

ట్రైవాండ్రములో యిష్టాగోష్ఠి

తిరువేండ్రం, అక్టోబరు 2:—దక్షిణభారత సంస్థాన ప్రజలపక్షము వారికిని తేజబహద్దూర్ గారికిని యిదివరకు జరుగుచుండిన యిష్టాగోష్ఠి ప్రపంగములు తేజ బహద్దూర్ గారు కన్యాకుమారి అగ్రమునుండి తిరిగిరాగానే ప్రారంభమయ్యెను. సంస్థానప్రజల ప్రతినిధియొక్క భారత సమాఖ్యవదలితో (ఫెడరేషన్ ప్రభుత్వ) భారత సంస్థానములను స్వతంత్రసభ్యులుగా నుండవలెననియనెను. నెహ్రూ నివేదిక ఫెడరల్ వదలికి విముఖముగా లేదనియు సంస్థానము లట్లుకోరుచో తమకేవియు అభ్యంతరములు లేవనియు సమ్రాగారు తెలిపిరి. నెహ్రూ కమిటీ బ్రిటిష్ పరిపాలిత దేశమునకేగాని, సంస్థానములకు కాదనియు, భారత దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన సంస్థానములలో గూడ కాధ్యతాయిత ప్రభుత్వము తప్పక యేర్పడవలెననియు నితడు చెప్పెను. బ్రిటిష్ పరిపాలిత దేశమునకును సంస్థానమునకును ఒకే ప్రభుత్వముండి సంస్థానాధీశ్వరుల అధికారములు తగ్గినయెడల వారి కని యిష్టముండదని వారు చెప్పిరి భారత సంస్థానము లన్నియు నెహ్రూ నివేదిక నామొందింప వలెనని యితడు కోరెను. అంతటితో సభముగి సెను. (అ. ప్రె.)

శాంతి నికేతన చిత్రకారులు గుంటూరు వచ్చుట

అందమగు చిత్రపటములు ప్రదర్శింపబడుట మా స్వకీయనిలేఖిరి గుంటూరుపురమునుండి మాకిట్లు రెండు సంపుటవచ్చును. శాంతినికేతన చిత్రకారులు యిచ్చటికి దయచేసి తాము వ్రాసిన చిత్రపటములను మునిసిపల్ కలెక్టరీ భవనమున ప్రదర్శించిరి. ఈ ఉదయము విజ్ఞానవంతులగు ప్రేక్షకుల సమఖియన మా జిల్లా వైద్యాధికారియగు జె. బి. వైద్యాగారు చిత్రపటములను తెరచిరి. గొప్పలేఖులచే వ్రాయబడి మిక్కిలి మనోహరములగు చిత్రపటములు వీనిలో పెక్కు గలవు. ఈ ప్రదర్శనము అనేకమంది ప్రజల నాకర్షించుచున్నది. ఇచ్చట నిది మూడురోజులు మాత్రముండి యితరస్థలములలో గూడ సంచారము చేయుచుండును.

జగదీశచంద్రబోసు కలకత్తాచేరుట

కలకత్తా, అక్టోబర్ 3:—అనేకదేశములుచుట్టి వచ్చిన జగదీశ చంద్రబోసుగారు బొంబాయినుండి నేడు కలకత్తాచేరిరి. బోసుకళాశాలలో ఉపాధ్యాయులును, కలకత్తా పురప్రముఖులును పలువురు బోసుగారిని, వారి సరిని ఆహ్వానించిరి. బోసుగారు పుష్పమాలలంకృతులుగా చేయబడిరి. బోసువారికి తగు విధమున నందరు సత్కర్యము గావించిరి. బోసుగారు తీరికలేక పోవుటవలన చాల దస్సిపోయినారు. విక్రాంతికావలెనని వారు ఫ్రీప్రెస్ ప్రతినిధితో చెప్పెను.

సిల్హా సహకార సంఘముల మహాసభ

రామదాసుపంతులుగారి యభిప్రాయము కలకత్తా, అక్టో 3:—వరపరిసంఘములకు ప్రభుత్వము వారి జోక్యమువలన నష్టము వాటిల్లునని జె. కే. మైత్రగారి యభిప్రాయముతో శీతీభవించుచు, సిల్హాసభలో చాల ప్రాముఖ్యము వహించిన రామదాసు పంతులుగారు సభాకార్యక్రమమునుగురించి యిట్లు చెప్పెను: సభవలన మూడు విషయములు వ్యక్తమైనవి. 1 మూడుసభలకు సహకారము లేకపోవుట. 2. అధికారములు పరిగా నిర్ణయించబడక పోవుట, 3. ప్రజల వాణిజ్యాభిలాష యభివృద్ధియగుట. ఈ మూడింటినిగురించి భాగుగా నాలోచించినచో నిది వరపరి సంఘము లెట్లు వృద్ధియగునను ఒక్కప్రధాన సమస్య యగును. అధికారుల చేతిలోను, హనుకారుల చేతిలోను చిక్కుక పోయినయెడల ఈ ఉద్యమము పరియగు పద్ధతులలో అభివృద్ధియగును. భావి సహకారోద్యమ వ్యాప్తికై సిల్హా మహాసభ చాల తోడ్పడినది. (ఫ్రీ.ప్రె.)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(5-10-28)

నీమజుల్లి దినుసులు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు
కాకిండులు—22 X 22 మంగిసూరు (2) 8-11-0
" " సరాసరిరకము 7-11-0
కాకిండులు—22 X 22 "మోటాకెక్కిలు" (2) రు 8-5-0
" " సరాసరిరకము (20 X 20) రు 7-5-0
తెలుపుములు—1708 (నెట్) రు 12-14-0 స్టాన్ గా 9000
రు 12-4-0 1702 రు 11-4-0 ఎల్. ఎల్. 78,
78, రు 8-6-0 68/888 రు 12-12-0; 9041 (నెట్)
రు 11-4-0; 80 (నెట్) రు 8-5-0.

నూలు

40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టులు)—ట్రాక్ రు 6-2-0
చలన (కొంగ) రు 7-8-0; చలన ("ఎనిటిక్లెట్") రు 6-11-0.
చలన (నాగనక్క) 6-11-0 చలన (గు సీ) రు 6-15-0 చలన
(గడ్డతెంకా) రు 7-18-6 వచ్చుగరము (ఎల్) రు 7-7-0
40 పాకా (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
రు 6-7-0 కలర్ బాల్ రు 13-7-0 నెమలి
60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అదకత్తెర రు 14-14-0;
రాట్టులు (ఎల్) రు 11-0-0; రుదూకారము రు 8-15-0 ఎడ్డు
గడియారము రు 8-15-0
ఇత్తడిరేకులు—(డిట్ మేన్) రు 225.
డిట్ (క్రూసాండ్) రు 228
రాగిరేకు రు 275.

సిమెంట్ పిపా వెల:

గిల్ గా-పేమ్ ("చెయ్యి") రు 14-14-0
బర్మిక్-నెమలి 10-0-0

చక్కెరములు యొక్క ధర—

బావా "రెడ్" రు 26-6-0 అట్టబరు నుంచి మార్చి వరకు
రు 26-6-0.

వేరుసెనగ నూనె

పీపాలా రు 115.

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 102-0-0

పదునుచేసినతోలు రు 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 టు 7½) "అవకంట్" రు 1-4-9; 1-5-0
" (8 టు 8½) " " రు 1-8-6 టు 1-8-10
" (తేలిక) " " రు 1-6-6 టు 1-7-3
" (8½ టు 9) తెలుసుకట్టు రు 1-8-9 టు 1-4-0
" (7 టు 7½) " " రు 1-4-4 టు 1-5-0
" (తేలిక) " " రు 1-7-8 టు 1-8-0
" (8 టు 8½) తెలుసుకట్టు రు 1-8-6 టు 1-8-9
" (6½ టు 7) " " రు 1-5-8 టు 1-5-6
" (7 టు 7½) విజయనగరము రు 1-5-8 టు 1-5-4
" (6½ టు 6¾) " " రు 1-5-6 టు 1-5-9
" (7 టు 7½) ఏలూరు రు 1-5-8 టు 1-5-6
గడ్డతోలు రు 0-18-9 టు 0-14-0
గడ్డమాడతోలు రు 1-8-6 టు 1-9-0
అవుమాడతోలు రు 1-15-0 టు 2-1-0

మాన ఫోల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలకులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగెడి వైశ్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్యములు, శిరస్సు,
త్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగెడి వాపులను
చోగొట్టి దేహమును మంచి ఆర్యమునకు చేర్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతసోపులను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక సేమధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమనాంధ్రీయం యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడెచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా,

విద్యార్థుల పాఠ్య గ్రంథములు

ముద్రణాదిదోషములు

నాలుగుకోణాల క్రిందటి ఆంధ్రపత్రికలో నొకవిద్యార్థి
రీతవలగల్గిన పండితమునుగూర్చి వ్రాసినది కొందఱు మిత్రు
లు నాకుజూపిరి. నాకుదోచిన సమాధాన విధి:—

అవిద్యార్థి వ్రాసినట్లే "బ్రయ" శబ్దముగాని "ప్రయ" శబ్దముగాని యేర్పడుచున్నట్లును లేదు. "ప్రయ" శబ్దముగలదు. అది "ప్రాయ్య" శబ్దమునకు రూపాంతరము. "ప్రాయ్య" శబ్దము "ప్రాయ్య" శబ్దమునకు రూపాంతరము. కావున, "భిష్ణుని వై" "బ్రయవై" అను భారతవద్యపాదభాగమున ముద్రణ దోషముగలిగియుండవచ్చును. "భిష్ణుని వై" "బ్రయవై" అని యాపాతము దిద్దబడదగును. భిష్ణుని వై పాఠ్యమువల్ల అనగా భిష్ణునికి సంతోషము గల్గించుట అని యర్థము. సంతోషము చేసేతే నిందచేతనని సందర్భోచితార్థము. కాబట్టి మొత్తమువైద్య భిష్ణుని నిందించదగునని యనునర్థము సమంజసమగును. మఱొకదారి నాకు గన్పట్టలేదు.

ఏ-గ్రూపు తెలుగున కేర్పరచబడిన వద్యగ్రంథము చివరి టిప్పణిములో గూడ ననేకదోషములు గలవు. ఈయనా పాఠముల బరీక్షింపుడు:— "ప్రయ" "బ్రయము" "బ్రష్టు" పక్కంబుగా వ్రాయబడినది. "బ్రష్టు" అనగా "వేగ" అనియర్థము. అది "బ్రష్టు" అని యుండవలెను గదా. ఏదన "బ్రష్టు" అనగా "నూర్మ" అని యర్థము.

"కాలిహోత్రునొద్ద" అను సమాసములోని వ్యాకరణం కేము నెఱిగించు సందర్భమున 25 వ పుటలో

కాలిహోత్రునియొక్క ఒక కాలిహోత్రునొద్ద (సంకీర్తి చేసెను 24) అని వ్రాసిరి. అది పెద్దపొరపాటు. కాలిహోత్రుని మూలము అట్లేవిడిచియుబడినది. కాలిహోత్రు ఒక కాలిహోత్రునొద్ద అనియుండవలెను "యొక్క" శబ్దమునకు లోక జెప్పకొనలేనదేగాని సంధి విడిచియుటలో బ్రయోగించరాదు. అట్టి అప్రయోగములను గొందఱు విద్యార్థులు దానికి సంబంధించిన నూత్రమునకుగూడ ఆపార్థముచేసికొనిరి. వైద్యుల నాయభిప్రాయములలో నేడైన దివ్యని సమగ్రము నచ్చెప్పినచో గృతజ్ఞతా పూర్వకముగ సవరించుకొందునని మన విచేయుచున్నాను. కొంతకాలముక్రిందటి నేను బ్రభునియమిత పాఠ్యగ్రంథముల దురవస్థను గూర్చి ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాసితిని. అనుభవమున సమర్థతయను గల ఉపాధ్యాయ పండితవర్గము గ్రంథార్థము సంఘాదులలో స్థానము గాంచుచే వాటిల్లుచున్న యనర్థముల గొన్నిటిని బహుసంతాపముతో వెల్లడించితిని. ఉపాధ్యాయ పండితవర్గమువారు మొఱపెట్టుకొనుచునే యున్నారు. కాని యిదంతయు అరణ్యోదగమే అయినదిగా. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ముద్రితది కొందఱు మిచ్చి గంతులుచేయుచున్న విద్యా విధానములకు బట్టిన దేర్భాగ్య మొకింతయు రూపుమాపడే! సోదరోపాధ్యాయ పండితులు భాషాభిమానులు చేతనేన కులును క్రిందపించి ననుములు విగించి ప్రబలాదోశముగావించి విద్యాభ్యాసములు మాయించి కృతార్థులగుదురగాక యని వినయపూర్వకముగ వ్రాసించుచున్నాను.

జనమంచి సీతారామస్వామి, ప్రధమపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు, అనకాపల్లి.

శాండో లేహ్యము.

గ్యారంటీ: శాస్త్రోక్తముగ కాబడినది!
20 తులముల డబ్బీ రూ 2-0-0 మాత్రమే.

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము
ఈ లేహ్యము ఒక గొప్ప మహాత్మునిచే శ్రోతగా కనిపెట్టబడినది. మా శాండో లేహ్యము నేనించిన యొడియ దుర్బలత్వము స్వచ్ఛత్వము, కాస, క్యాస, పొండుపు, దుర్బలత్వము, అరుచి, సుందరత, నిక్కాక, పురాతనజ్వరము మొదలగు మేహవాద్యముల నివృత్తియై యొడియపుష్టి కలుగును. దేహదారుధ్యము నృద్ధియగును. ఇది ప్రతివారును తప్పక నేనించగలగినది. అనేక యోగ్యతా పత్రికలు వచ్చుచున్నవి. ఇంకా దీని అద్భుతగుణములు వాడుకగా ఉపయోగింపవలెను. ఒకడబ్బా నేనించినచో దీని అద్భుతగుణములు అనేక కాలములోనే బడయగలరు. వైద్యులకు లిగినట్లుగనే తప్పక గుఱుమనియును. నేడే ఒకడబ్బా ఆర్థిక వ్రాయుడు. మేనేజరు:—

గుప్త ఆయుర్వేద నిలయం,

చిరంపురం సిటీ (గంగా జిల్లా)

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి పక్షపాతము

దర్శన్ ప్రజల యభిప్రాయము

బొంబాయి, అక్టోబరు 3:—సోమవారమునాడు దర్శన్ నగరములో దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతి పెడరేవ్ సభ జరిగెననియు, శేషబ్రహ్మ విశంభాచార్య పక్షపాతము బాపుచున్నదనియు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు కాంగ్రెస్ యెడల పక్షపాతము వహించుచున్నారనియు, ఇందువలన యితర భారత ప్రతిపక్షపాలకు హానికలుగుచున్నదని అభ్యుత్థుడగు కామెగారు చెప్పిరియు బ్రహ్మపత్రిక తిండి చెప్పుచున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికా కాంగ్రెస్ ప్రవాళిప్రాయమున వ్యక్తము చేయుటలేదనియు, పెడరేవ్ నే నిజమైన ప్రతినిధియనియు కామెగారు చెప్పిరి.

ఈ పత్రికకు వచ్చిన తిండి కాంగ్రెస్ నేతల స్పీచ్ కు బాయివా సోమవారముతో కల్గిపోయినదియు, ప్రమాదము సంభవించునని తలచినవారు ప్రభుత్వమువారి మరణం నంగీకరించినదియు, ఇప్పటికి వచ్చిన దరఖాస్తులు 1500 అయినవనియు తెలియజేయుచున్నది. ఈ పద్ధతిని ప్రభుత్వమువారి కేరణుజొచ్చినవారు ఇమిగ్రేషన్ చట్టముక్రింద దేశాంతరము వంతుబడుదురు. ప్రభుత్వమువారు అందరినీ కల్లగొట్ట దలచలేదుగాని ఆదేశముననుగులుకు సరియగు హక్కును నిరూపించువారివందరిని పంపించుటని వచ్చుననియు తిండి చెప్పుచున్నది. (ఫీ (వె))

బెజవాడ మునిసిపాలిటీ

(ఒక విలేజురి)

విశ్వప్రజాపాతినిధ్యము

బెజవాడ, అక్టోబరు 4:— టి. వి. రాఘవాచారి రత్నయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద 8 వ తేదీన విశ్వప్రజాపాతి సభ జరిగెను. మునిసిపలు కౌన్సిలునకు తమ సంఘములకులైన ఒకవత్సర నియమింప ప్రభుత్వమువారిని గోరుచు తీర్మానించిరి. సభలో నల్లరిచేర్చు మాచింపబడెను. శ్రీ. ఎం. బ్రహ్మయ్యగారు స్వర్ణ ముఖ్యురాలుగా వి. శ్రీ. రామమూర్తిగారు అనపాజ అప్పల స్వామిగారు పి:కి 6, 8, 28, 82 ఓట్లు వకవగ వచ్చినవి. చివరయిద్దరిలో నొకరిని నియమింపగోరుచు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయ అధ్యక్షున కధికారమొసంగబడెను.

మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు (నెం 78)

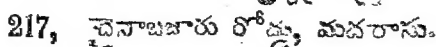
1-10-1928 తేదీనుండి సాల్వకోటార్సునద్ద చిన్న కన్వైన్ మెంట్లకు, రాయపురమునద్ద వాగ్ కలెక్షన్లను ప్రత్యేక అంగీకరించు పద్ధతులు రద్దుచేయబడును. అన్ని సామానులు అనగా వాగ్ కలెక్షన్లు, చిన్న కన్వైన్ మెంట్లు అన్ని ప్రేమనులకు రెండు ప్రేమనులనద్ద అధికారములు, గడ్డప్రేక్ష, క్రిస్మస్ డినము మొదలగు నెలపుకోజులు తప్ప తిరు అన్ని ప్రేమనులందు ప్రస్తుతము అమలులో నున్న ఈడిగర తెలుపబడిన విషయంపు తప్ప ఇతర యేలాటి నిర్బంధములేక తీసుకొనబడును.

వి నా యింపు

కొంపనాయిలు, పెట్రోలు, చిన్న కన్వైన్ మెంట్లు సాల్వకోటార్సునద్ద తీసుకొనబడవు. అయితే పెట్రోలు రాయపురమునద్ద వారమునకు రెండుకోజులందు అనగా మంగళ, శని వారములందు మాత్రమే రోడ్ నున్న క్రింద రవాణాచేయబడును. కొంపనాయిలు రాయపురమునందు సోమ, బుధ, శుక్ర వారములందు రోడ్ నున్న క్రింద తీసుకొని, రవాణాచేయబడును.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

శ్రీగ్రంథములో శర్మసిగారడి, హస్తాశునము, అంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూరేవైద్యము, యంత్రములు, చిట్టతేక తమాసాలు, వినోదవిద్యలు మనుష్యుని మాయముచేయుట, మాడిచెట్టును పుట్టించుట, దేహములో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అన్నవి. దీనిచే మేడకో చేయగలరు. నెల రూ 4. Mesmerised Talisman పండిత దీనిధరించిన విశ్వరత్నము; ఆరోగ్యము, బలము, ధనలాభము, తెలివి, అద్భుతము నిచ్చును వని చేతూరును. వ్యాపారమున లాభమునిచ్చును. అనేక మందిచే మెత్తు పొందినది. 688 1-3 రూ 1-8, 12-3 రూ 1-8. ఆర్. జనార్దనరామయ్య, డి.ఎం. (గుంటూరుజిల్లా).

ప్రశ్న: బెజవాడ. పం. 210 సేనాజిగారుగారు వ. దాసు

సమాచారపద్ధతులమీద ఉనిచేయుటకు శక్తిమంతులైనవారు కావలెను. జీతహాగాని కమిషన్‌గాని యివ్వబడును.

ಶಾಂಪಿಲ್ ಫಿರರ್ ವಾಯಿಂವೆದಿ.

